

ÚJ!

7. szám
1987. november
Ára: 39 Ft

ötlet

video

magazin

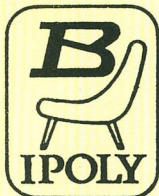

REC/WB/TALLY

BATT

LOW LIGHT

18dB

IPOLY BÜTORGYÁR
BALASSAGYARMAT
NYUGATI IPARTELEP
2660 Pf. 25.

MINTABOLT:
Telefon: 32-10-614

Telex: 22-9195

IPOLY BÜTORGYÁR

Értesítjük kedves
Vásárlóinkat, hogy az
1986. őszi BNV-n
sikeresen bemutatott

COLUMBIA VIDEOBOX

gyártását megkezdte.
Vállalatunk mintaboltja
korlátozott számban
elfogad megrendeléseket.
Columbia Lux bútorral
rendelkező és budapesti
vásárlóinknak ingyenes
házhoz szállítást
biztosítunk.

A termék egységcsomagban
kerül forgalmazásra.

Ára: 3350 Ft

Megrendelek db
Columbia videoboxot, egyide-
jűleg a vételárat postai csek-
ken befizettem.

NÉV:

CÍM:

.....

Kedves Olvasó!

„Mire kell ez a videofilm-rovat négy oldalon keresztül a lap elején?” – kérdezi lehelében egy szegedi olvasónk bosszankodva, és hozzáteszi: „Talán azért, hogy bosszantsanak bennünket: lám, ilyen jó filmeket is lehet külföldön vásárolni?” Olvasóit természetesen egyetlen lap, így a Video Magazin sem akarja felháborítani, ha egyáltalán bosszantani akarunk valakit (valamit), akkor legfeljebb azokat a tehetetlenségeket, amelyek miatt mégis olyan csapnivalóan gyér a hivatalos, első gazdaságbeli műsoros videokazetta-kínálat. Rövid rovatunk legfontosabb feladata azonban az, hogy a külföldön kazettát vásárolni szándékozónak választékot kínáljon a sikeres közönségfilmekből.

Más szolgáltatást is szeretnénk nyújtani a következő számunktól kezdődően – amely várhatóan többek között a filmbarátok lehetőségeit bővíti. A magazin hűséges olvasói bizonyára emlékeznek még rá, hogy első négy számunk mennyire rendszertelenül jelent meg, olyanná lett, mint egy mese: hol volt, hol nem volt. Kezdetben ezért is nem nyitottunk rovatot a leveleknek, hozzászólásoknak, hiszen meglehetősen soká tartott volna kivárni a lap hasábjain megjelenő választ, s lehetőségeinkhez képest igyekeztünk külön-külön, gyorsan válaszolni minden egyéni problémával jelenlévő levélíróknak. Ötödik számunktól – 1987. júniustól – kezdve, úgy tűnik, vállalhatjuk a viszonylag pontos, kéthavonkénti megjelenést, ezért megindítottuk Keres – kínál rovatunkat. Kérjük tehát, Kedves Olvasó, ha keres vagy eladásra, cserére kínál videokazettát, gyári vagy háziilag felvett, de megunt műsoros kazettát, prospektust, televíziót, monitort, képmagnót, kamerát, akkor lehelben küldje be 100 szótagnál nem hosszabb szövegű hirdetését – magán személyeknek ingyen közzétesszük. Amennyiben terjedelmi korlátaink megengedik, kéthónaponkénti – legközelebb januári – megjelenésünk immár lehetővé teszi levelezési rovat indítását is. Leveleikben természetesen nem kell 100 szótagnál megállniuk.

Várjuk hirdetéseiket, leveleiket – szegedi olvasónk leveléhez hasonlóan ötletadó „bosszankodásaitak”!

Biró Zoltán

video

ötlet

magazin

VIDEOVLÁG

Kamkorder	10
minden mennyiségben	10
Lézeres képlomezjátszó	12

FILMGLÓBUSZ

A rózsászin Chiquitas · Úrtábor	
Köztünk marad · Mese Danutáról,	
a jolly-jokeréről	
A menekültek	4
Makaróni · Férfiak klubja · Hotel	
Colonial	6
Kaktusz Jack · Ottó	9
A Filmrendező	9
Kamerával a fronton	24
Szerelm és erotika a filmművé-	
szetben 3.	39
Videológia	42

TESZT ÉS TECHNIKA

Gazdálkodj okosan videóval	16
Diavideo	22
Két magnó – egy dobozban	46

HÁZUNK TÁJA

A látszat csal	28
Alapfogalmaink	28
Klublista · Égi jelek	29
A kevésnél is kevesebb	30
Sikerlista	30
Polimerészség, Hírek	31

VÁSÁRLÁS

VPS-válogató	32
Kevesek hobbjá	35
Gyerekcipőben	36
Égbe szökő árak	37

KISLEXIKON

KILÁTÓ

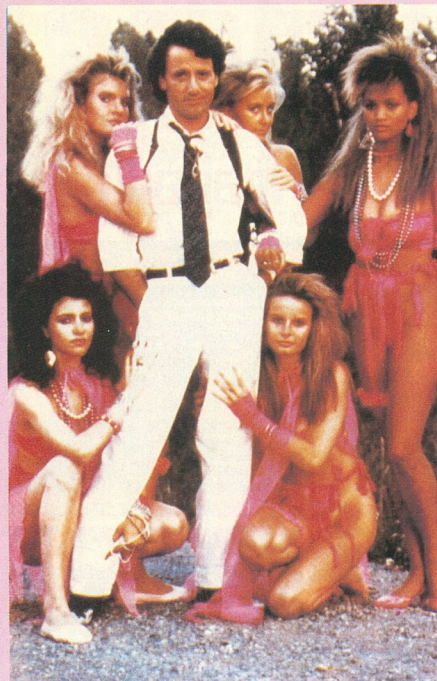
A video szabadsága és láza-	
dása	25
Mire jó a video az NSZK-ban?	26
Mit néz, aki nálunk néz videót?	27
Angol video sikerlista	27
Műsor az égből és a magyar	
videózás	27

Az Ötlet hetilap magazinja • Felelős szerkesztő: Horváth Béla
Szerkesztő: Biró Zoltán • Művészeti szerkesztő: Kerék Antal
Képszerkesztő: Kiss Árpád • Szerkesztőség: Budapest XIII., Jász utca 103–105.
Levél cím: Budapest 1986 • Telefon: 203-803, 203-804 • Telex: 22-7363

Kiadja az Ifjúsági Lap- és Könyvkiadó Vállalat
Felelős kiadó: dr. Petrus György igazgató • Kiadóhivatal: Budapest VI., Révay u. 16.
Kossuth Nyomda, Budapest 87.0600 • Felelős vezető: Bede István vezérigazgató
Terjeszti a Magyar Posta

Cím lap: Prohászka Imre
HU ISSN 0237-5141

A rózsaszín Chiquitas

(THE PINK CHIQUITAS)

Hát ezt is megértük! A bivalyöklű, alkakék szemű szuperman, a csipőből tüzelő Rambo, az Sylvester Stallone öccse is a filmvászonra settenkedett, s a hírek szerint nem is sikertelenül. Bár bátyjánál cingárabb felépítésű – s ezért a dzsungelharcban kevésbé használható! – színész meglehetősen jóképű ahhoz, hogy a lányok-asszonyok ezrei vásárolják meg legújabb, videoszalagon is megjelent filmjét.

A történet nem túl fantáziadús: a Rózsaszín Chiquitas nevé meteorit utáni hajza Mexikótól az Egyesült Államok kanadai határáig folyik. A két vetélkedő a gengszterfőnök Don Enchilada és a detektív, a „Rambo öcsi” alakította Tony Marada között zajlik. Vad üldözések, pisztolyropogás, szex és szerelem, torokszorító izgalom és zavaros „tudományos” ismeretek keverednek az egzotikus helyszíneken forgatott filmben, amelynek a vége nem lehet kétséges: a csodálatos nők és a titokzatos meteorit jogos tulajdonsaikkal kerülnek...

USA, 1986
Főszereplők: Frank Stallone, Claudia Ulte,
Eartha Kitt
Rendezte: Anthony Currie
95 perc

Köztünk marad

(JUST BETWEEN FRIENDS)

A szerelmi háromszögök szabályai szerint adva van egy férfi, aki már unja feleségét, s kalandokra vágyik. Balszerencséjére az egyik kísérlet túlságosan jól sikerül, s beleszeret a felesége fiatal barát-nőjébe. A konfliktus kiterjedéssé válik, s máris kész a szomorú-film-dráma. Allan Burns filmjében megfordítja ezt a háromszöget, s a nők felől közelíti meg a házasságtörés történetét.

Holly Davis, az unatkozó háziasszony (Mary Tyler Moore), és az agilis tévériporter, Sandy Dunlap (Christine Lahti) egy fitnessklubban találkoznak először. Az aerobic-gyakorlatok után összeházasodnak, s bár semmi közös tulajdonságuk és érdeklődésük nincs, remekül megértik egymást. Sandy azonban hamarosan szemet vet Holly férjére, Chipre, aki hajlik is a kalandra, sőt néhány hét után ott is hagyja a feleségét. Az idillt azonban váratlan esemény szakítja félbe: a férfi tragikus baleset áldozata lesz.

A két asszony ismét egymásra talál a bánatban, közösen gyászolják elvesztett szerelmüket. Kis idő múlva ismét megbillen barátságuk egyensúlya. Sandy rosszul érzi magát s ezért orvoshoz megy. A vizsgálat kimutatja, hogy terhes, s a gyermek apja Chip volt...

USA, 1986
Főszereplők: Mary Tyler Moore,
Christine Lahti, Ted Danson,
Sam Waterston
Rendezte: Allan Burns
106 perc

Úr-tábor

(SPACECAMP)

A színhely Huntsville, Alabama állam, Egyesült Államok. A résztvevők: hat tizenéves fiatal, lányok, fiúk vegyesen. A feladat: űrhajóskiképzés.

A speciális űrbázison minden a megszólalásig eredeti. Igazi űrhajóban gyakorolják a mozgást, szimulátorban szokhatják meg a súlytalanság állapotát, számítógépen modellezhetik a szóba jöhető eseményeket. Az igazi próbátelét mégis akkor következik el, amikor személyre szóló feladatot kapnak a tábor vezetőjétől, s a megoldással egyidőben egy „valódi” űrkommandó is rátámad a kis csapatra.

A kiképzés, a játék itt véget ér. A fiatalok akár haza is térhetnének, ha nem hevítene őket a tűz, hogy a valóságban is kipróbálhassák azt, amit tanultak, és bebizonyíthassák: valóban alkalmasak űrhajósoknak. Közös vágyuk meghallgatásra találni, és egy napon megkezdődik a vizsaszámámlálás: öt, négy, három, kettő, egy, zéró... s innen kezd érdekessé válni a film is, hiszen mindeddig úgy tudtuk, csak játék az egész.

USA, 1985
Főszereplők: Kate Capshaw, Lea Thompson, Tate Donovan, Kelly Preston
Rendezte: Harry Winer
100 perc

Mese Danutáról, a jolly- jokerről

Hol volt, hol nem volt, élt egyszer egy eldugott kis faluban egy lány. Ő volt a család legkisebb lánya, 156 centi magasra nőtt. Telt-múlt az idő, s a kislányból egyszerűen nagysok orvosságfiolát, ágytálat és injekciótűt. Hamuban be és nekivágott a világnak, vándorbotot vett a kezébe Nyugat-Németországra, ahol apró termete ellenére hamar rámosolygott a szerencse. Először egy rockzenekar alkalkülönleges képességeire – főleg 102-es mellbőségére. Kattogtak a fényképezőgépek, susstorogtak a felvevőmasinák s lám, a mi egykori ápolónánk máris magazinokból, reklámokból mosolygott vissza hazájára, Lengyelországra. Akadt persze jócskán olyan kép is, amit nem küldött el szüleinek expressz ajánlva e dús keblű hölgy, de szerencsecsillaga egyre magasabba tört. Három nem-játékfilmben már valódi, címzetes színésznőként szerepelt, s manapság nincs olyan nyugatnémet magazin, amely ne közzélné örömmel képeit. Sőt! Danuta már az újságírással is kacérokodik, a Video Play című színes lapban amolyan társasági pletykarovatót ír, szerkeszt, és amúgy mellékesen megmutatja legfrissebb formáját is. De ez a szöke Danuta nem maradt hűten hazájához és szüleihez sem. Sokat gondol rájuk s – ahogy a közelmúltban nyilatkozta – pénzzel segíti az otthonmaradotakat. Törődik a jövőjével, és bizony élére rak minden márkát, jent és dollárt, hogy teljék majd illő hozományra, ha egyszer eljő az igazi. Addig azonban keményen dolgozik, hogy bebizonyítsa: a legkisebb lány is ér annyit, mint a népmesék legkisebb királyfia...

A menekültek

(DIE FLÜCHTIGEN)

Lucas (Gérard Depardieu) öt éves börtönbüntetéséből szabadul. Mint minden egykori fogoly, ő is megfogadja, hogy új életet kezd, tisztességes állampolgár lesz. Első útja egy bankba vezet, hogy számlát nyisson. Az ablakhoz lép s ekkor óriási ötlete támad. Meglát ugyanis egy göndör hajú, mókás arcú, szakadt ruhájú urat, aki nem más, mint Pignon, a munkanélküli. Ő viszont már torkig van a munkanélkülliséttel. Három éve él segélyen és eddig türelemmel várt a szerencsésére, egy jó megélhetést nyújtó állásra. Lucas megjelenése egyszerűen tudatosítja benne, hogy változtatnia kell, s fel kell adnia eddigi erkölcsös életét. A trükk – amit nem írhatunk le, hiszen elveszne a komédia lényege! – bejön, és a két hős nemsokára az autóban ül hazafelé robogva. Otthon éri Lucast az újabb meglepetés, egy hat éves kislány formájában.

Jeanne – Pignon lánya – édesanyja halála óta egy szót sem beszél, még apjához sem szól. Lucas viszont annyira belopja magát szívébe, hogy megtörténik a csoda: a kislány újra beszélni kezd. A kislány és a nagydarab Lucas egyre meghittebb kapcsolatba kerülnek, s a különcös trió együtt kellemes perceket szerez a nézőknek – izgalmat és nevetést egyaránt.

Bár e sorok írásának idején még jó néhány hónap van hátra ebből az évből, úgy tűnik, hogy Depardieu és Richard új filmje volt az idei év legsikeresebb francia vígjátéka.

Franciaország, 1987
Főszereplők: Pierre
Richard, Gérard
Depardieu, Michel Blanc
Rendezte: Francis Veber
95 perc

Makaróni

Robert, a sikeres amerikai üzletember Nápolyba utazik. A dél-olasz városba érkezve megrohanják az emlékek. A második világháborúban ugyanis itt töltötte szolgálati idejét, mint a tengerentúli hadsereg tisztje. A hangulatos sikátorokban ödönög egykori önmagát és akkori barátait keresi. Így jut el Antoniohoz, aki nem ismer rá az egykori snájdig katonára, sőt kidobja lakásából. Robert rámenős üzletemberhez méltó kitarással visszatér és ismét felédi kilétét. Antonio végre ráismer és keblére öleli nemcsak mint egykori barátot, hanem mint

nővére udvarlóját is. Az élmények felelevenítése után felajánlja, elviszi nővéréhez, Mariához.

Sirva, meghatódva fogadja egykori szerelmését Isa Danielli, aki Maria szerepét alakítja. Bár a habóru után férjhez ment, ma is kap levelet Roberttől – állítja. Ezekről a levelekről azonban éppen Robert nem tud. Kiderül a turpisság: Antonio írta Robert helyett a szerelmes leveleket, hogy megvigasztalja csálódott nővérét.

Robert szabadsága lejártával nem tér haza, hanem Nápolyban marad Mariával és Antonióval. Onthonról egyre rosszabb híreket hoz a posta. Vezetése nélkül az üzlet a csőd felé araszol. Döntenie kell: megy vagy marad...

Mastroianni és Lemmon kiemelkedő alakítása keserűes komédiává varázsolja ezt a filmet, amelyet az ugyancsak világhírű Ettore Scola rendezett.

Olaszország, 1985

Főszereplők: Marcello Mastroianni, Jack Lemmon, Isa Danielli

Rendezte: Ettore Scola

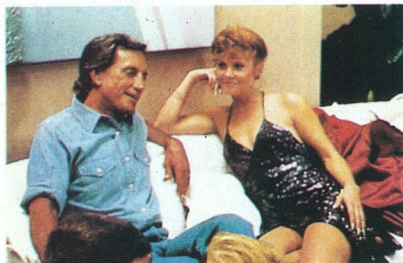
102 perc

Férfiak klubja

(THE MEN'S CLUB)

Mit csinál hét férfi egy úgynevezett kanmurin. Természetesen isznak, dohányoznak, esznek, mesélnek és adomáznak. Az egyszeri összejövetelt a második, a harmadik és a sokadik követi, a vendéglátó, a pszichiáter, Kramer házában. A legszebb férfirkorban levő férfiak – köztük egy népszerű baseball-játékoskal, orvossal, tanárral – egyaránt torkig vannak a női nemmel. Jórészt elváltak vagy az agglégények életét élik. A rendszeres találkozókon lassan megismerjük a magánéletüket, küzdelmeiket, csalódásait, s végül – a hallgatólagos megállapodás ellenére – sorra kerülnek a nők is. Órák hosszat mesélik kalandjaikat, szerelmeiket, szeretőiket – s közben alaposan felöntenek a garatra. A napközben komoly, tiszteletre méltó, „jölfésült” úriemberek most aztán igazán kitesznek magukért, s levetkőzik jómodorukat.

A bulit hirtelen csengetés szakítja meg. Kramer felesége érkezik meg, s rémülten veszi szemügyre a romhalmazzá vált lakást és a részeg társaságot. Váratlan fordulat következik: a szemrehányás helyett ragyogó ötlete támad a ház asszonyának...

USA, 1966

Főszereplők:
Roy Scheider,
Harvey Keitel,
Richard
Jordan

Rendezte:
Peter Medak
90 perc

Hotel Colonial

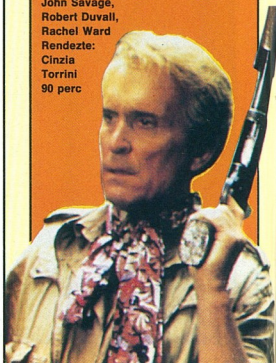
Marco Venieri – akit a Hair című filmben megismert John Savage alakít – New Yorkban él. Bátyja, Luca valahol a dél-amerikai óceánra elhagyott szigeten eltűnik, s halálhíre csak hetekkel később érkezik meg Amerikába. Marco nem hiszi el a szomorú tudósítást és Bogotába repül, hogy megkeresse bátyját. Tudja, hogy művele korábban egy terrorista csapat tagja volt, s így ezen a nyomon indul el keresésére. – Találkozik a csinos Irène Costával (Rachel Ward alakítja), aki a bogotai olasz konzulátuson dolgozik, s mivel Luca éppen egy olasz különműny tagja volt, Irène segíthet a szál felgömbölyítésében.

A nyomok az áthatolhatatlan dzsungelbe vezetnek, ahol rövidesen megbizonyosodik arról, hogy a meggyilkolt nem a bátyja. De ha nem ő a halott, akkor hol van? Csapatot szervez perui, kolumbiai és brazil „kemény legényekből” és útnak indulnak. A vállalkozás eleinte teljesen reménytelennek tűnik, útatlan utakon, megáradt patakokon és félelmetes víz-esésekben áthatolva, az ezer veszélyt rejtő dzsungelben keresik Luca nyomát. A szerencse azonban a segítségükre siet egy kábitószert kereső személyben. Carrasco, akit a filmben Robert Duvall alakít, sejtelmében tudja Marcóval, hogy hallott egy távoli településről, ahol egy bizonyos Hotel Colonial működik. Ott talán megtalálhatják az eltűnt Lucát...

USA, 1986

Főszereplők:
John Savage,
Robert Duvall,
Rachel Ward

Rendezte:
Cinzia
Torrini
90 perc

A westernfilmeknél talán csak paródiák népszerűbbek, ezért is rögzítették filmszalagra közel tíz éve a westernparódiák egyik legjobbját, a Kaktusz Jacket. Az akkori filmsikerben persze oroszlánrészt vállalt a két világsztár, Kirk Douglas és Schwarzenegger is. Mivel a film bemutatását különböző jogi bonyodalmak követték, a nyugati videopiacokon is csak 1987-ben jelent meg a film videováltozata. Douglas, aki maga is számos valódi westernben játszott, és az akciófilmek sztárja, az egykori Mr. Univerzum biztosíték arra, hogy a néző nem alszik el a tévéfoteijében a film alatt.

A történet maga nem tartalmaz semmi újdonságot – de hát ki reméli ilyet a westernparódiától? Miss Jones, mint a mesebeli Piroska kosárkájában a nagymamának szánt kalácsal – egy koffer arannyal – indul el a városba. Nem tudja, hogy ugyanazon a vonaton utazik a híres gengszter, Kaktusz Jack (Kirk Douglas), aki több kilométréről, széllel szemben is megéri az arany „szagát”. A vonatot rablók támadják meg az izompacsirta Schwarzenegger vezetésével, aki úgy gondolja, hogy fél kézzel is meg tudja állítani a füstöt. Ha testi erővel nem is, de egy pisztollyal végül sikerül lestopolni a lokomotívot, s megkezdődik a jól ismert csetepaté. A jó öreg Kaktusz Jack természetesen az ártatlan szökecsék segítségére siet, hogy megvédje a harácsoló banditáktól...

A továbbiakban is minden a westernsablonek szerint zajlik, vagyis whisky, saloon, lovak, pisztolyok és szerelem – a különbség mindössze annyi, hogy mindezt időzójelbe téve jót nevetünk az egészen.

Kaktusz Jack

USA, 1979
Főszereplők: Kirk Douglas, Arnold Schwarzenegger, Ann-Margret
Rendezte: Hal Needham
88 perc

Ottó

(II. rész)

A félelmetes bicepszű, metszőkék szemű, snajdig főhősök napja úgy látszik végleg leáldozott. Egyre több filmen tűnnek fel a hétköznapi, „emberszabású” férfiakhoz hasonló szemüveges, lúdtalpas, hajlott hátú, kissé már kopaszodó színészek – s milyen kiismerhetetlen a Néző! – ők éppúgy sztárok lesznek, mint daliás elődjük. Woody Allen, Pierre Richard, Dustin Hofmann után most itt van Ottó, az ügyeletes nyugatnémet sztár.

Második filmjében egy állatorvosi rendelő ápolóját alakítja meggyőző együgyűséggel. Az állatkórházban persze minden kellék adott ahhoz, hogy megszerezessük ezt a szerencsétlen flótást. Erős férfiak és hódító aszonyok jönnek-mennek ölebeiket, cicáikat és egyéb háziállataikat cipelve, erős kontrasztot adva ezzel a főhős és környezete között. Bár reménytelennek tűnik, egyszer Ottóért is eljön az igazi. No nem fehér lovon, szöke Brühnilda formájában, hanem egy túzról pattant házmesterlány személyében. Ottó, aki eddig a macskák és kutyák kedvence volt, szenvedélyes szerelemre gyullad Gaby iránt, s persze még nagyobb ballépéseket csinál, mint annak előtte. Bármilyen meglepő, Gaby viszonzszereti...

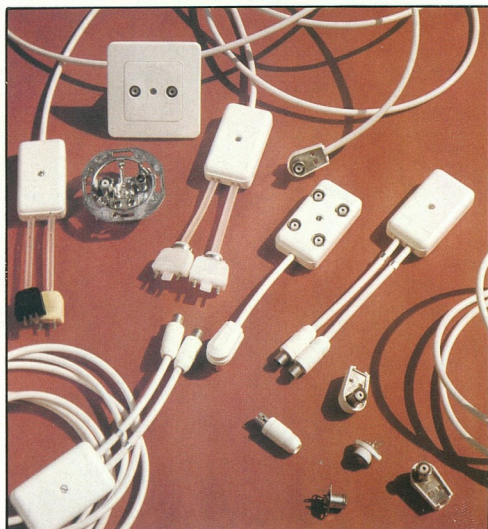
NSZK, 1987
Főszereplők: Ottó, Dirk Dautzenberg, Ute Sander
Rendezte: Otto Waalkes
100 perc

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

**Problémája van a televíziós vétellel?
Szeretné a környező országok
televíziós adásait venni?**

SEGÍTÜNK ÖNNEK!

Szövetkezetünk kifejlesztette a kábeltelevízió- és a központi vevőantenna-rendszerekhez felhasználható elemeket.

- Antennafejlesztők, tip. AFE
- Közösségi antennae erősítő doboz tápegységgel, tip. KAE 1001
- Csatornaerősítők, tip. CSE
- Csatornakeresők, tip. CSK
- Sáverősítők, tip. SE
- Szelektív szűrők, tip. SZSZÚ
- Házerősítő, tip. HE 1001
- Koaxiális csillapítók
- Koaxiális csatlakozó aljzatok, tip. KOCSA
- Koaxiális OIRT váltósűrűs csatlakozó aljzatok
- Különböző lakáscsatlakozó szerelvények.

Ezeket kívül fejlesztés alatt:

- Árnyékolt koaxiális leágazók (1-2 leágazással)
- Árnyékolt koaxiális elágazók (teljesítmény híbridek, 2-4 ágra)
- Árnyékolt iránycsatlakozó leágazók több ágra.

Gyártmányaink alkalmasak a családi háztól a lakótelepi nagyközösségi rendszer tv-vételének biztosítására. Csatlakozó szerelvényeink árnyékolt kivitelben készülnek.

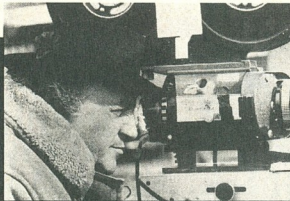
Kifejlesztett gyártmányaink előnye, hogy a műholdas műsorszórás beindulásakor nem kell a szerelvényeket cserélni. Szövetkezetünk különféle rádió-konverter típusokat is gyárt.

Bővebb felvilágosítás:

BUDAÖRSI VEGYESIPARI SZÖVETKEZET

2040 Budaörs, Csata u. 17.
Telefon: 668-451, 668-479/26.

A Filmrendező

1987. június. A moszkvai filmfesztíval nyágydíjat Fellini Interjú című összező filmje kapta. Minden mibben fontos motívuma bukkan fel évek óta állíroportban, amelyben Fellini maga vezet végig a Cinecittán – az olasz filmváros utcáin – vagyis életművén egy fiktív Japán forgatócsoportot.

„Nem igazán jó film – így a tudósítók –, de persze utánozhatatlanul Fellini.” Ez az érdekes, kísértetiesen ismétlődő szke-receipírja a róla szóló bírálatoknak. „Nem tartozik remekművek közé de... – írják a kritikusok a Nők városáról a Zenekar próbáról, a Casanováról, az Es a hajó megy...-ról. Honnan ez a megboc-sítás? Fellinek, úgy tünik, mindent szabad. Csinálhat gyengébb filmeket is – egy kis dorgálást kap, de a végén mindig ott van a megbocsátó „de”.

Ki hát ez a Fellini? Aki saját magát is beleforgatja filmjeibe, akinek Emléke-zem című könyvét olvassa minden író-mber megnyilatkozza a tiz újját, vagy sár-gulhat az irigységtől, akinek több álmy-lakozata jelent meg, mint valódi, aki utálja a látvány, de folyton nekik forgat, aki szinte egyedül képviseli az olasz film régi híreit, de akivel az összes producer egy életre összeheszt már?

Fellini filmjei videón jóformán élvez-hetetlenek.

Mindannyian jól ismerjük a kalózka-zettát elmosdó, kontúrtaian képeit, le-hetetlen színeit, a film, a látvány műve-szete ilyenkor ön maga lényegét tagadja. De nincs az a szenvedélyes videofog-yszató, akit ez egy cseppet is zavarna. A kalózkazetták horror-, szex-, háborús, kalandfilmjeiben a kép *illusztráció* csu-pán, az *akció* *illusztráció*. A film ilyen-ki – mozgó képregény. Fellini filmjeiben nincsenek akciók, a látvány azonban mondanóvala lényegül. Így lehet, hogy ezek a filmek meg eredeti, gyári kezett-lán, „csúcszuper” lejátszón is hidegek maradnak. De hát ki akarná – egy-két örült filmesztétán kívül – az Edes életet, az Amarcordot vagy a Casanovát éppen videón nézni, amikor moziban sem nézte meg? Pedig Fellini nevét a mozifogyszatók széles rétegei is ismerik, de (akár-csak Magyarországon Jancsó Miklósa) az ő neve is az *érthetetlen és értelmellen* filmművészet jelképévé vált, azok szá-mára is, akik még egyetlen filmjét sem látták. „Az a gyanúm, hogy a »fellinis« mindig valami olyasmit jelent, hogy extravagáns, abnormális... Azt hiszem... minden zavaros gondolkodású fickóra, akiről nem tudjuk pontosan, mit is kell gondolni róla, az én nevemet biggyesz-tik.”

Bizony, Fellini nem egyszerűen egy filmrendező – hanem a Filmrendező ma-ga. Elérte a legtöbbit, ami művészet történet, népmesei figura lett, beleírta magát ennek a századnak a »népművésze-tébe”. „Fellini” – mondjuk egy jelenet-re, egy arca, és mindenki tudja, mire

gondoljon: hatalmas görögdinnyemellű asszonyok, cingár, kancsal bolondok, le-nyalt hajú kövér amorózók – csupa furcsa FIGURA. Nyitott sportkocsiban szá-guldani, cinzant inni, uotnának lenni, szökőkútban fürdeni. Egy nem túl széles réteg életmódjáról tudósított az 1959-es Edes élet – viselkedés – életmínlat, ru-ha-, sőt „nődivalut” sugározza szét egész Európában. Filmjeinek motívumait „leszállt kultúrjavakként” *élték* át mind-nyit a hatvanas évek fiataljai, ez volt a „DOLCEVITA”.

De Fellini igazából mégis az értelmisé-gieké.

Am a Művészfilm nevű nagy dobozban is körülhatárolt, egyszerű rezekben ül-dögel. Hiába újító, filmjeinek külső jegyei hiába oly feltűnőek – legfeljebb csak utá-nozhatók, de nem követhetők. Mert zse-ni, és ezért természetesen hajmeresztő ellenlétek feszülnek filmjeiben. Érzéki és filozófikus. Gyönyös és érzelmes. Realista és szürrealista. Tárgyilagos és szemé-lyes. Dokumentarista és parabolisztikus.

Ezek az ellenlétek teszik tén, hogy hó-dolói többen vannak, mint ellenzői (bár azok annál intenzívebben utasítják el). Filmsínálói módszere ugyanis két, lát-szólag összeférhetetlen megközelítési

módot, sőt *világlatást* egyesít. Aki a mo-ziban s a művészetben általában a Filo-zófia lecsapódását, értelmiségi léte, s egyáltalában a világ érthetlenségének boncolását, a PARABOLÁT keresi – az Országút, a Satyricon, a Nők városa, a Casanova, az Es a hajó megy... szimbó-lumrendszereiben fürdőzhet érteletlen. Ennyi kulturális és mitológiai utalás, filo-zófiai csemege, melyet ezek a filmek kí-nálhatnak, elég alapszavot kínálhat egy tudós akár egész életművéhez is. Aki viszont a filmben a világ romlandó képeit műtö, ám nagyon is árukkodó formáit szereteli, a házak-ruhákk-arccok-mozdulat-ok aprókecs, hitelse, lélegzetelállítóan *ismerős*, egyéni mitológiáit keresik – azoknak kínál csak igazi lerített asztalt Fellini: S a Narratív, Fellini kedvence az Újságíró többnyelvű formában feltűnő alakja áll eme asztal mellett és latin mo-sollyal invitál a lakomára. Ennél az asztal-nál, mint ama valóságos olasz asztal-oknál filmjeiben, rengetegesen ülnek, és mindenki egyszerűen eszik, beszél, sőt kiabál.

Bizony, ama valóságos olasz asztal-ka spagettitálat, csilgával, hallal város-borral nagyon is megszokott és éppen ezért meglepő választ sugallnak, ha Fel-liniről akarjuk meg tudni: milyennek az olaszok. Mert úgy tünik, az ő kepe semiben sem különbözik a szakmában gyártott vígjátékok olasz-képétől, a nagy-hangtűl, a térszababólól, a nevelés-gestől.

Pedig éppen furcsa viszonya Itáliához, saját olaszságának megfogalmazása az, ami nem csak ezeken a vígjátékokon, hanem a líla és mély művészfilmeken is túlröpít filmjeit, amivel egy értelmiségi magatartás modelljévé lesz. Az tudni-llik, hogy elképesztő kíméletlenséggel és az ehhez szükséges merészséggel cse-pül nemzetelt. Szellemi restséggel, mű-veltelenséggel, infantilizmussal vadolja. Haragszik rá.

Ha igaz az, hogy mindig ugyanazt a filmet forgatja, hát ez a *monstre-film* újra és újra arról szól, hogyan viselkedik egy felnőni nem akaró, anyábólé vágyó, öríacscessemő-Olaszország.

Am haragudni ennny ellágyuló szere-ttel, harnatos gyengédséggel, szídal-mazó Felinóttel, ennyire azonosulni a végső soron imádnivaló Gyermekkel – ez az érzelmi tapasztás-vonzás, szabadulni vágyás és menthetetlen függés gyerek-kortól-múlttól-néptől, ez teszi ezt a nagy-on is olasz Filmrendező minden né-pek értelmiségi számára valóságzóvá, saját kizű kérdéseinek egy lehetséges megoldását felmutatóvá.

Talán ezért nézik mégis videón filmjeit az örült filmesztéták, s ezért bocsátanak meg neki kritikusat?

FELLINI FILMJEI

- 1950 – A variété fényei (Luci del variaté) – társrendező
- 1952 – A fehér sejk (Lo Sceicco Bianco)
- 1953 – Szerelm a városban: Egy ház-ságközvetítő iroda (Amore in città: Unagenzia matrimoniale) – epizód
- 1954 – Országút (La strada)
- 1955 – Színhásmoek (Il bidone)
- 1956 – Cabria északról (Le notti di Cabria)
- 1959 – Az edes élet (La dolce vita)
- 1961 – Boccaccio 70: Doktor Antonio meg-kísértése (Boccaccio: Le tentazioni del dottor Antonio) – epizód
- 1962 – Nyolc és fél (Otto e mezzo)
- 1965 – Júlia és a szellemek (Giulietta degli spiriti)
- 1967 – Tre passi nel delirio: Toby Dammit (Rejelmes történetek: Toby Dammit) – epizód
- 1969 – Fellini-Satyricon
- 1970 – Bohócok (I Clowns)
- 1971 – Fellini-Róma
- 1973 – Amarcord – Emlékezem
- 1976 – Zenekar próba (Prova d'orchestra)
- 1980 – Nők városa (La città delle donne)
 - És a hajó megy...
 - Ginger és Fred
- 1987 – Interjú

Faragó Zsuzsa

Kamkorder minden

GR-C9

Amikor a hetvenes évek elején Magyarországon a képmagnók és a videokamerák megjelentek, senki sem gondolta volna, hogy jó tíz év múlva az akkori videokamerák méretébe majd a képmagnó is befér és az egész cucc szobai világítás mellett is kifogástalan színes képet produkál. És akkor még nem is említettünk egy sor nem egészen mellékes dolgot: az akkori átlag fél órával szemben ma egy kamkorder – igaz, felezett sebességgel – egy- vagy akár háromórás felvételt készít egy kazettára (mint a nyolc milliméteres kamkorderek), autofókusz gondoskodik a mindenkor éles képről, a kiséró hangfelvétel esetleg sztereó hi-fi stb. – és az egész beindulás nem sokkal nehezebb (vagy könnyebb), mint egy kiűl.

A piacot elárasztották a különböző márkájú kamkorderek. Természetesen nem a Lehel téri pi-

acra gondolunk, hanem egyelőre a tengerentúlról és Nyugat-Európáról van szó. Úgy becsüljük, hogy ez évben az NSZK-ban kb. 150 ezer db kamkordert adnak el és mindössze 35 ezer körül lesz az eladott hagyományos hordozható képmagnók és kamerák darabszáma. A kínálat óriási. Próbáljuk meg legalább e sokféleség áttekintését a legfontosabb műszaki jellemzők alapján. Ezután pedig nézzünk meg egy tipikus készüléket közelebbről – természetesen a jobbak közül.

Négyféle rendszerű kamkordert gyártanak jelenleg. Ezek közül időrendben első volt a Sony Betamovie rendszere, amely normál Betamax kazettára készít szabványos Beta rend-

szertű felvételeket. A második a VHS formátum hasonló készüléke. Mivel a VHS kazetta nagysága határt szabott a készülékek méretcsökkentésének, és bebizonyosodott, hogy a háromórás játékidőjű kazetta a helyszíni felvételeknél igen ritkán szükséges, megalkották a VHS-C rendszert, amely egy kisméretű kazettára készít kompatibilis VHS felvételeket, amelyek minden VHS készüléken lejátszhatók egy adapterkazetta segítségével. Utóbb a Sony ismét lépett egyet, és kihozta a régóta várt nyolc milliméteres videorend-

szert, amelynek kamkordere számos kedvező tulajdonsággal bír az előzőekhez képest. A fontosabbak: kisebb méret, hosszabb játékidő, jobb kép- és hangminőség, visszajátszási lehetőség és legújabbban a „kockázó felvétel”.

Kezdjük a Beta rendszerrel. Mint említettük ez volt az első a kamkorderek sorában, de az újabb típusok minőségi jellemzőit alig lehet összehasonlítani a legelső darabokéval. Újabbban megjelent a Super-Beta rendszer is – de ahelyett, hogy részletekbe menő ismertetéssel fá-

mennyiségben

rasztanánk az olvasót, elintézhajtuk annyival, hogy minden jel arra mutat, hogy a Beta a tiszteletre méltó erőfeszítések ellenére végül is kiszorult a világ videopiacáról. Ezt bizonygatják az USA videokereskedői is.

A VHS kamkordereker terén jelenleg a Panasonic cég viszi el a pálmát NV-M5EG típusú készülékével. Legkíválóból tulajdonsága az, hogy a gyors mozgásokat is hűzäs nélkül, tiszta kontúrokkal adja vissza a képernyőn – jellemzői és szolgálatátásai egyébként a szokásosak. A Hitachi és a Blaupunkt is kínál egész kezattával működő kamkordert. Ezek a készülékek általában 3–4 kg súlyúak és áruk az NSZK-ban 3500–4100 márka között van. Figyelemre méltó, hogy a profeszionális igényeknek is figyelmelmentel, s így született meg az M II formátum, amely normál VHS kezattára készíti stúdiómínőségű felvételt.

A amatőrök, az otthoni videózás világában egyre népszerűbb a VHS-C kamkorder, amely minőségében nem marad el az asztali vagy egyéb horozható VHS készülékek mögött.

A VHS-C kamkordernél álljunk meg egy szóra a videoszalagoknál. Tudjuk, hogy a szalag minőségétől nagymértékben függ a rá rögzíthető felvétel minősége, ezért a gyártók erősen törekszenek egyre jobb szalagokat előállítani. A VHS-C készülékekhez a legjobb hagyományos szalagokat használják. Régebben sokat beszéltek a hamarosan várható fémgöbölt szalagokról, melyek tulajdonságai felülmúlják a jelenlegieket. Újabb nem lehet erről hallani, viszont forgalomba került a fémszemcsés videoszalag, amelyet a nyolc milliméteres készülékekhez alkalmaznak. Ez a szalagfajta ugyanis nem kompatibilis a hagyományos szalagokkal, a nyolc milliméteres videokészülékkel azonban ehhez vannak beállításai.

Igen sokféle típus kapható ezekből a kamkorderekből, de a legtöbb néháy alap típus változata, mivel a nagy japán vállalatok ugyanazokat a konstrukciókat adják el a különféle neves

elektronikai cégeknek, akik aztán a saját nevük alatt forgalmazzák azokat. Ez a magyarázata annak, hogy az eltérő márkájú készülékek sok esetben csak a márkajelzésben különböznek egymástól. A fontosabb alap típusok közül egyet legutóbbi számunkban már bemutatunk (ITT VMC 3877 AF), amelynek eredetije JVC szerkesztésű, és GR-C7 névre hallgat, ennek ellenére a Saba, a Philips, a Grundig, a Graetz és a Nordmende is forgalmazza.

A régebbi kamkordereker képátalakítója félcsook szatikon vagy newicon rendszerű cső volt, ma már kizárólag félvezető, általában CCD típusú átalakítót használnak. Ez a kis méret és súly mellett kedvezőbb képátalakítási tulajdonságokkal rendelkezik és sokkal strapabíróbb, mint a cső. A VHS-C kamkordereker között sok az olyan, amely felezett sebességgel is működik és meglepően jó minőségű felvételt készít még így is. Ezekben a gépekben csak két fej van, amelyek a felezett sebességre, keskeny sávú üzemmódrá vannak optimalizálva. A normál sebességnél tehát a felvett sáv ugyanolyan széles, mint a felezett sebességnél – vagyis nincs kihasználsa a szalag. Ezért a nem felezős készülékek képmínősége valamivel jobb – legalábbis elvben, hiszen ez sok más tényezőtől is függ, amelyek a konstruktőrök vagy kihasználnak, vagy nem (nem is szövia a gyártási technológiáról, amely végül is felelős a felhasználóhoz kerülő darab kifogástalan minőségéért).

E készülékeknek általában nincs kűzös kép-és hangbemenetük és legtöbbjük visszajátászsra sem alkalmas, így ezekkel nem lehet másolni, másort összeállítani, esetleg lejátszani sem. Ott, ahol az asztali képmagnt minden felhasználónál megtalálható, ez természetes is és semmilyen hátrányt nem jelent.

A VHS-C kamkorderek másik csoportja nem az asztali készülékek akarja utánozni, hanem egy minél egyszerűbben kezelhető, könnyű, robusztus felvevő

eszközt kíván a videós kezébe adni, akár egy esetben bárki lehet, akár gyerek is. Leginkább az „instant” fényképezőgépekhez lehetne hasonlítani ezeket. Az objektív nem vario, hanem fix fókusztávolságú, és minden automatikus. Optikai keresővel vannak ellátva, mert visszajátászi anímgy sem lehet, ezért felesleges lenne az elektronikus kereső.

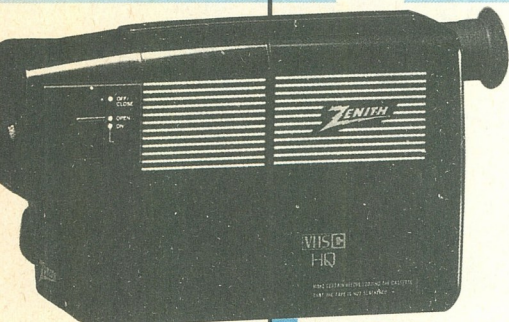
Vegyünk szemügyre közelebbről egy ilyen készüléket! A JVC gyár GR-C9 típusa azért érdekes, mert több változata is forgalomban van. Nézzük sorjában. A készülék első pillantásra meglepően kis méretű, pedig meglehetősen hosszszoktunk az utóbbi időben a kisebbnél is kisebb videokamerához és képmagnokhoz – no de a kettő együtt...? E gép méretei: 95 × 111 × 212 mm, vagyis minden túlzás nélkül valóban elfér egy nagyobb zsebben. A második meglepetés akkor ér benünket, ha kézbe vesszük: tokkal-vonóval – bocsánat! akkuval és kezattával – együtt épp egy kilogramm! Félcsook CCD képrékezőlőjére egy 1,6 fényerejű, 9,5 mm fókusztávolságú fix objektív képezi le az optikai képet. A fehérgyensúly állításától ez a szerkezet – a videótörténelemben először – teljesen megkíméli használatját. Ezt is megértjük, nem kis eredmény! Egyetlen gombnyomásra indulhat a felvétel, 30 percig egyfolytában. A kép minősége egészen kiváló, az amerikai modell mért jel-zaj viszonya a szintjele 45 dB, a világoasságjelre 40 dB. Igen jó a felbontás: 250 sort mérték. Színjeláthallás nem volt mérhető. Az a megvilágítás, amelyenél még

képet ad a készülék, 9,7 lux. Az optikai keresőben három indikátorfény jelzi a különféle fontos állapotokat: a sárga a készenléti állapot, a zöld a felvételt, illetve a szalag végeinek közeledését, a piros pedig azt, hogy az akku kimerülőben van. A készülék automatikusan kikapcsol, ha öt percnél tovább hagyjuk a készenléti üzemmódban. Fogyasztása egyébként 5,5 W. Az akku a fogantyúban található. Külső tápfeszültség-csatlakozója is van. A készüléken nincs audio és video ki- és bemeneti lehetőség – ez a gép csak felvételre szolgál. Felvételkor ügyelnünk kell arra, hogy a keresőben valamivel kevesebb látszik, mint ami a szalagra kerül. Ez tipikus amatőr megoldás („semmi ne maradjon le”), s minimális operatőrli gyakorlati meggyőző bennünket arról, hogy ennek az ellenkezője sokkal kedvezőbb. Ezen esetleg beállításal lehet változtatni.

A JVC továbbfejlesztette ezt a modellt és GR-CII néven egy olyan változatot hozott ki, amely az alapvető jellemzők meghagyása mellett háromszoros átfogású vario-objektívvel is felszerelve. Ennek fényereje valamivel gyengébb: 1,7 és ezért kb. 12 lux minimális megvilágítás szükséges. A készüléket autofókusz-áramkörrel is ellátták. Az optikai kereső össze van kötve a varióval, így abban ugyanazt látjuk, mint ami a szalagra kerül. A gép 19 dekagrammal nehezebb, mint az alap típus, a GR-C9.

Meg kell emlékezni az amerikai változatról is, mert bizonyos dolgokban eltér az európai modelleltől. A Zenith márkanév

Lézeres kép

VM6150

alatt forgalmazott készülék típusjele VM 6150 és a normál sebességen kívül EP (háromszoros játékidő) is található rajta, ami azt jelenti, hogy az eredendően 20 perces kazettára 60 perces felvételt is tud készíteni. Az EP (Extended Play) mód jellemzői alig valamivel maradnak alatta a normál módban mérteknek a már említett okok miatt: a elbontás 250 sor helyett itt „csak” 230 sor. Azonban ez is olyan szám, amellyel leginkább csúcskészülékeknek találkozhattunk csak. Nagyon közeli beállításoknál vigyázni kell, mert az optikai kereső nem egytengelyű az objektívvel és ezért paralaxishiba lép fel: nem azt látja a CCD, amit a kereső mutat. Amikor a készüléket kikapcsoljuk, egy mechanikus takarás automatikusan megvédi az objektívet a mechanikai sérülések és az elpiszkolódás ellen.

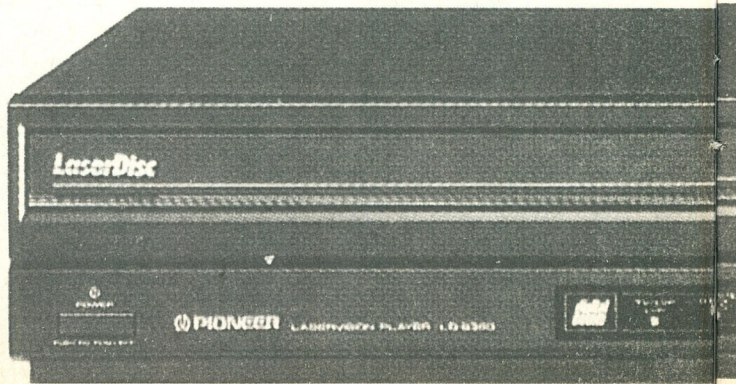
Ezt a készüléktípust a nyolc milliméteres video igen sikeres előretörésének megállítására dobták be. Kérdéses, hogyan teljesíti ezt a feladatát. Mindenesetre esélye van, mert igen olcsón kinnálják. Lehet, hogy ugyanúgy elterjednek majd, mint a zsebszámítógépek? Használatát egyébként a következő tartozékok könnyítik meg: hálózati adapter, amely egyben akkutöltő is, akku, egy adapterkazetta, váltáslij és egy VHS-C kazetta – ezek benne vannak a készülék árában. Külön vásárolható hozzá nagyobb teljesítményű akku, tápkábel és akkutöltő, amelyek a gépkocsi-akkumulátorhoz csatlakoztathatók, és végül egy hordtáska.

Ezen a lapokon eddig viszonylag kevés szó esett képlemezjátszóról. Ennek az az oka, hogy a képlemezjátszókban nálunk sokkal kevesebb van, mint a képmagnókból. Ahogy nyugatról kelet felé haladunk, egyre kevesebb ilyen berendezéssel találkozunk. Mivel az Egyesült Államokban van belőlük a legtöbb, vegyünk szemügyre egy ilyen készüléket közelebbről. Annál is inkább érdemes ezt megtennünk, mivel számos dologban különböznek az általunk megszokott képmagnóktól.

A két legfontosabb különbség talán az, hogy a jelenlegi kommersz képlemezjátszók nem tudnak felvenni, csak visszajátszásra alkalmasak, viszont a képmagnóségek jobb, mint a képmagnófelvételeké. Ennek oka részben az, hogy a képlemezek közt nincsenek másolatok: mindegyik kiváló minőségű, eredeti gyári felvétel, amely ellenőrzött körülmények között, nagy szériában készült kifogástalan stúdiófelvételeiről. Ilyen kiváló felvételek visszajátszásához azonban érdemes egy kicsit a lejátszó elektronikai áramköröket is „felpiszkálni”. Itt álljunk meg egy percre! A mágnesszalagos lejátszási eljárás a jelenlegi tömeggyártási technológiá mellett maximálisan ki-

használja lehetőségeit. Lényegesen jobb képmíniséget csak valamelyik alapvető rendszerjellemező – a fejrés szélessége, a szalag szemszövegének finomsága vagy a szalagsebesség – megváltoztatásával lehetne elérni. Ezzel azonban megszűnne vagy legalábbis romlana a kompatibilitás: az új rendszerű, jobb felvételt a régebbi képmagnóknak csak rosszabb minőségben vagy egyáltalán nem lehetne lejátszani.

A képlemez rögzítése és lejátszása azonban nem az elektromágneses elvet követi, hanem a lézertechnikát használja. A képlemezen spirális elrendezésben mikroszkopikus módosulásokat hoznak létre, amelyek a rájuk vetődő lézersugarat megváltoztatják. Ezt a megváltozást érzékelik és feldolgozzák az elektronikus áramkörök és így kapjuk vissza a képet és a kíséző hangot. Minden információátvitel legegyszerűsebb pontja az információsűrűség a hordozón és annak elérése, átalakítása az ember számára közvetlenül érzékelhető jelekké. A lézertechnikának ebben – szemben az elektromágneses képrögzítéssel – nagy tartalékai vannak, tehát nem túl nehéz egy sokkal jobb minőségű képrögzítést, illetve visszajátszást

LD-388D lemezjátszó

megvalósítani. Hogy mit hoz még a képlemezjátszó, nem tudhatjuk, de valószínűleg nagy jövő vár rá. Különösen akkor, ha sikerül az otthoni felvétel lehetőségét is kidolgozni. A Panasonic cég egyszer már piacra dobott egy olyan képlemezjátszót, amely felvétele is alkalmas volt, de nem garantálták a felvétel élettartamát és a felvételt nem lehetett letörölni. Mellesleg egy lemez ára 250 dollár (!) volt. Úgy tűnik tehát, hogy a képmagnószalaghoz hasonlóan törölhető és újrafelhasználható képlemez még nem találták fel. Pedig óriási mértékben növelné a képlemezjátszók használhatóságát.

Itt kell említeni a képlemezjátszóknak azt a sajátosságos lehetőségét, hogy félkép-pontoságú automatikus keresésre képesek és ha a lemezen állóképek tárolunk, elképesztő mennyiségű információt raktározhatunk igen könnyen elérhető formában. Gondoljunk csak arra, hogy képi információiról rendszerekben (pl. könyvtári katalógus, raktárkészlet, képtári katalógus stb.) – ahol a gyakori és gyors visszakeresés alapkövetelmény – mekkora haszonnal lehetne alkalmazni!

De térjünk vissza a jelenhez! Az USA-ban kapható képle-

mezjátszók közül talán a legjobb a Pioneer LD-838D típus. (Az olvasó feltehetően a kérdés, hogy miért foglalkozunk egy NTSC normás készülékkel. Talán azért, hogy bemutassuk, mire képes egy korszerű képlemezjátszó. PAL-normás verziója ugyanis bármikor nálunk is megjelenhet, és ára várhatóan egy képmagnó ára körül lesz.)

Az első szembetűnő tulajdonság a hosszúkás, lapos forma. Ettől a képlemezjátszók esetében nem is nagyon lehet eltérni a lemez mérete miatt. Ami újdonság: az Eject gomb megnyomására a fiók, ahova a lemezt be kell tenni, nemcsak résnyre, hanem teljesen kinyílik és ezt a távvezérlővel is irányíthatjuk. A készülék tökéletes átlóképet ad – ez a képlemezjátszók egy további előnye –, még-hozzá korlátlan ideig, mivel a lézeres visszajelzés nem károsítja a lemezt – s ez egy újabb jópont. Ugyanis nincs szalagpálya, nincs mechanikai súrlódás a hordozó és a letapogató közt. A lézersugár pásztázási nyomvonala igen gyorsan változtatható, ezért tetszőleges műsorrészlet másodpercnél rövidebb idő alatt elérhető. Gyorsrészvétel előre és hátra igen nagy sebességgel lehetséges. Egy lemez lejátszása tíz lépésig progra-

mozható, vagyis a lemezről tetszőleges sorrendben tíz különféle részlet automatikusan lejátszható. A lemezen levő műsorok automatikusan megkereshetők (tíz lépésig), feltéve, hogy az egyes számok kódjai rajta vannak a lemezen.

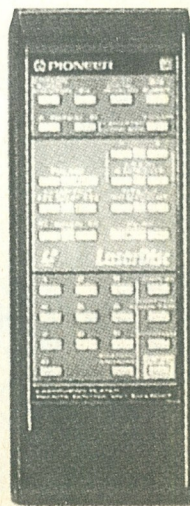
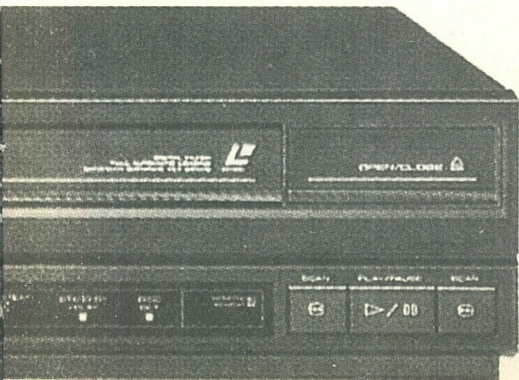
A távvezérlő nemcsak duplikálja a képlemezjátszó funkcióit, hanem az említett programozást is el lehet végezni a segítségével. Az egyes gombok használatá meg lehetőséget egyszerű, mivel a képernyőn kiíró szöveg segíti az eligazodást. A távvezérlő sokkal több funkciót találhat, mint magán a képlemezjátszón, ahol csak az alapfunkciókat lehet vezérelni. Minden programozógomb, a hang lejátszási mód (analog/digitális) és a speciális funkciók a távvezérlőn találhatók. Ezekkel a lejátszási sebesség a három másodpercenkénti egy félképtől a háromszoros sebességig változtatható.

Különösen vonzóvá teszi ezt a képlemezjátszót az, hogy kiváló a képmínősége. Labora-

tóriumi mérések szerint az elektronikus áramkörök átvitele még hat megahertz is kifogástalan. (Tudjuk, hogy a legkiválóbb VHS képmagnó átvitele sem terjed túl a három megahertz frekvencián!) Meglepő, hogy az átvitel egyformán kiváló a videocsatornán s az RF-kimeneten egyaránt. A kép jel-zaj viszonya igen nagy, 43 dB. Ez nem valamit engető különbség a VHS csúcskészülékekkel összehasonlítva, de ha hozzávesszük a hat megahertzes átvitelt, a két tényező bámulatosan jó, kontúros, tiszta, részletű kép eredményez. Ezeket a szubjektív jelzőket a mérőjelekkel végzett mérések teljes mértékben alátámasztják. Felmerül annak veszélye, hogy a készülék kiváló teljesítményét monitorunk középserűsége miatt nem tudja kihasználni. Bizony, sok forgalomban levő monitor alapvető bajokban szenved (például a szinkron bizonytalansága).

Egyedülálló az LD-838D képlemezjátszó hangminősége. Az analóg, szokványos hangcsatorna mellett digitális hangjelek visszaadására is alkalmas. Az analóg hang minősége is figyelemre méltó. Egy CX rendszerű zajcsökkentő áramkör segítségével 80 dB körüli jel-zaj viszony érhető el, ami szinte azonos a hi-fi képmagnó adatával. A digitális csatorna jel-zaj viszony 100 dB körüli – ez megfelel a CD lemezjátszók minőségének. A hangátvitel másik fő jellemzője a torzítás, melynek értéke az analóg csatornában 0,1 százalék, a digitális átviteli láncban az egyszázad százalékot sem éri el. Némelyik műsoros képlemez eltérő egy második hangcsatornával is, ahol a lemezen található anyaghoz kapcsolódó riport vagy kísérő hanganyag található.

A készülék áramfelvétele 40 W, méretei 80 × 420 × 390 mm, súlya kb. 10 kg. Ára az USA-ban 550 dollár, ami az NSZK-ban mintegy 1500 márkának felel meg.

CROMEMCO SYSTEM THREE RENDSZER

- Egyedi grafikák (business graphic),
- Videoprodukciók utómunkálatai (egyedi trükkök, in-
zertek, főcímek),
- Rajzolás, kifestés,
- Szímanimáció
- Térbeli, árnyalt megjelenítésű geometriai modellek készítése,
- Háromdimenziós modellek térbeli mozgatása, programozott animációja,
- Tv-kamerán keresztül felvett képek manipulációja (retusálása, montírozása,
ábszínzése),
- Feliratok készítése.

Gépidőbértet
vagy
bérmunka
CROMEMCO
System Three
dualprocesszoros
grafikus
rendszerünkön.

WANCO

studio

FILM VIDEO
KISVÁLLALAT

1121 Budapest, Konkoly Thege út 19/c.
Telefon: 695-140, 695-449
Telex: 22-4244 kisz h

Videoberendezések javítása,
áthangolása, színes televíziók
áthangolása, valamint Hi-Fi
berendezések áthangolása és
javítása.

VIII., József krt. 38.
Tel.: 141-216.

Hazai és külföldi garanciális és
készpénzes fekete-fehér és színes
televíziók javítása,
videomagnetofonok áthangolása.

XV., Frankovics M. u. 57-63.
Tel.: 635-225

Nyugati készülékek szervize:
Video- és Hi-Fi berendezések
javítása, áthangolása.
VI., Lenin krt. 94.
Tel.: 311-129

Szervizeink
CSÜTÖRTÖKÖN 20 ÓRÁIG
tartanak nyitva.

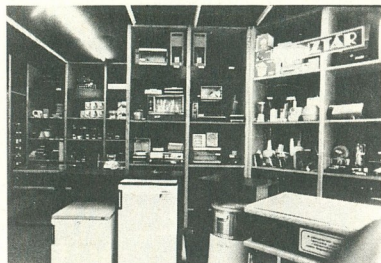
Semmi kétség! A Rávisz a segítség!

TE RÁVISZ

SZOLGÁLTATÓ
KISSZÖVETKEZET

AZ **ECHO** ELEKTRON SZAKÜZLETBEN

SZOMBATON IS VÁSÁROLHAT!

ECHO

ELEKTRON SZAKÜZLET

1065 Budapest VI.,
Bajcsy-Zsilinszky út 19/a.

Nyitvatartás:

Hétfő, kedd, szerda, péntek: 9-17 óráig
csütörtök: 9-19 óráig
szombat: 9-13 óráig

Telefon: 117-698, 325-567

Híradástechnikai készülékek:

televíziók, rádiók, lemezjátszók, magnetofonok

Elektroakusztikai kiegészítő cikkek:

tv-állvány, hangfalak, video- és audio átváltókábelek magnetofon- és videokazetták

Tér- és teremhangosításra alkalmas:

erősítők, hangfalak, hangoszlopok, mikrofonok, valamint

Háztartási készülékek:

mosógépek, hűtőszekrények, forróvíz-tárolók, villanytűzhelyek, porszívók, grillsütők, hajszárítók, hajszütővasak, egylapos villanyfőzők

gazdag választékát kínáljuk!

TESZT

Gazdálkodj okosan - videóval

bekapcsolódik és amíg a kazettát ki nem veszik, addig a display mezőben egy pirosan világító jelzés közli velünk, hogy a készülékben kazetta van. Az előlap alján található lemez lehajtása után hozzáférhetőkké válnak a magnófunkció- és programgombok.

Magnófunkció-gombok: gyorspörgetés vissza, lejátszás, gyorspörgetés előre, pillanat állj, képlejtetés, stop, felvétel. Ezek mindenki számára ismeretek, talán egyedül a képlejtetés gombjáról kell megjegyezni, hogy - pillanat állj gomb benyomása után - nyomogatásával képenként, állandó benyomásával 1/10-szeres sebességre csökkentve látható a felvétel. Az állókép jó minőségű, a lassítás azonban a kép szaggatott léptetése miatt úgyiszlóván élvezhetetlen. A pillanat állj gomb egyszeri benyomása hozzávetőleg 5 perc időtartamig biztosítja a kép kimerevítését. Ez idő letele után a készülék a szalag és a magnófejek kiméltése érdekében automatikusan lejátszás üzemmódra vált.

A lejátszást, a pillanat, állj és a felvétel állapotot zöld, sárga, illetve piros szín kigyulladásával jelzi a készülék a display mellett.

Programozás. A programozógomboknak a sorrendiséget ésszerűen követő elhelyezése-

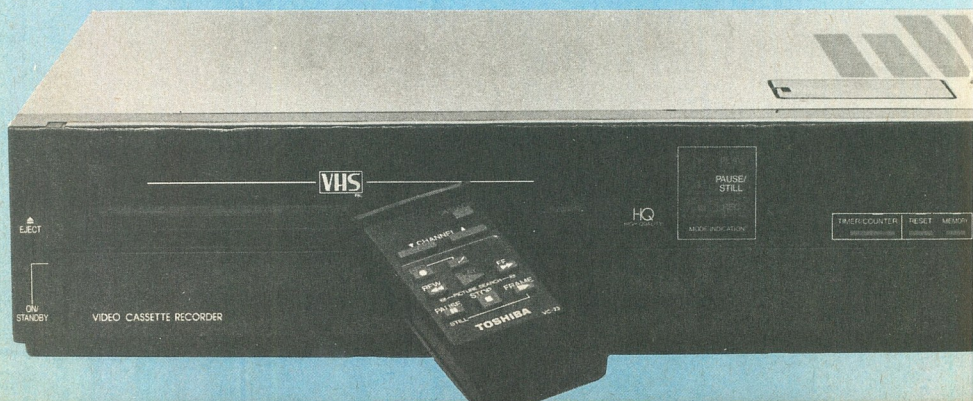
**Nem véletlen,
hogy TESZT-rovatunk
második oldalán fotónkon
a képmagnó
videokazetta helyett
ezúttal pénzt ad vissza:
az újdonsült Toshiba,
a „magyar” és a japán
Panasonic képességeinek
és árainak összevetése
nem csekély
megtakarításra ösztönöz.
Tesztünket
Tóth Endre, a MEEI mérnöke
készítette.**

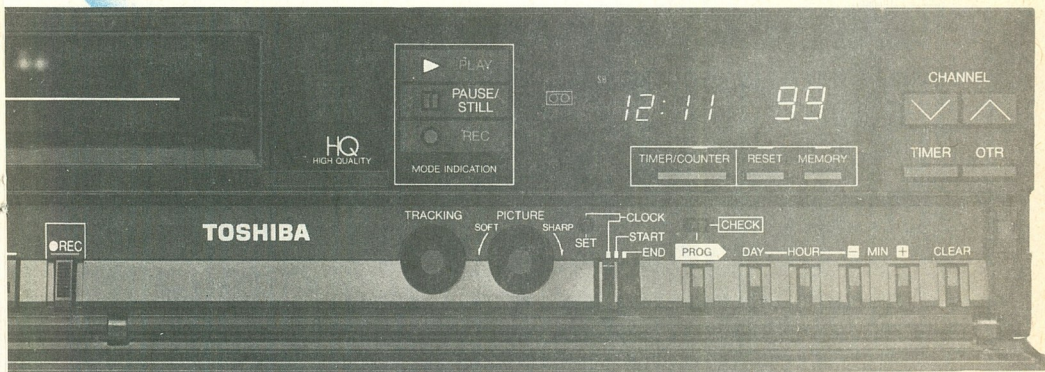
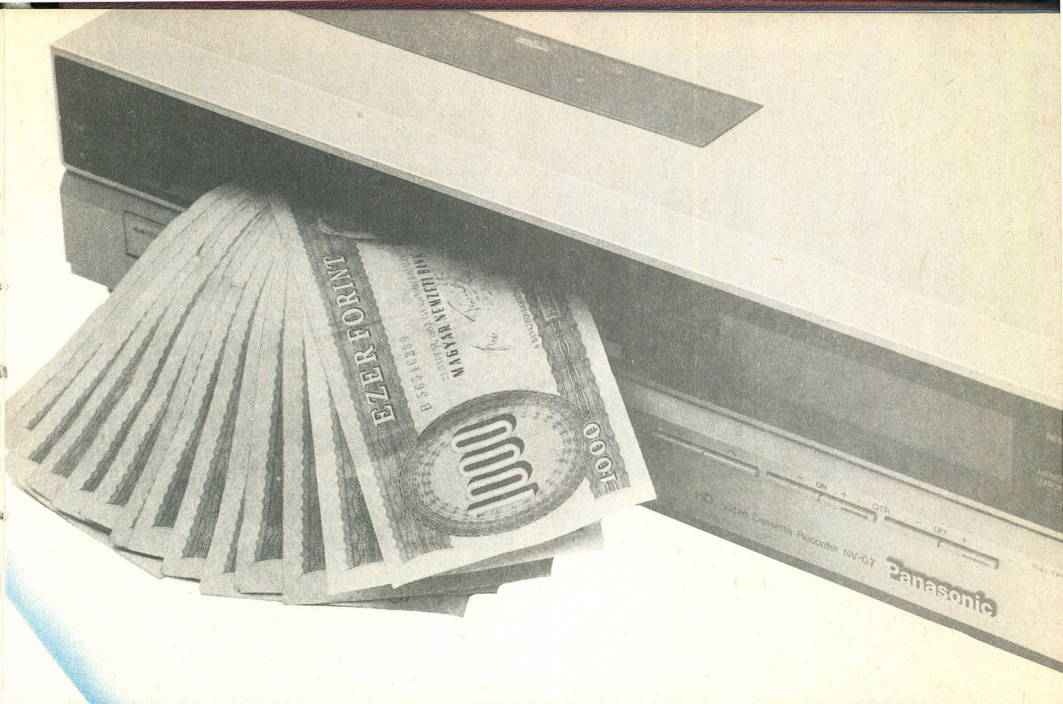
A most bemutatandó TOSHIBA V 83 CZ, ORION-PANASONIC NV 430 EE és PANASONIC NV G7E videomagnók szolgáltatásaikat és minőségi paramétereiket tekintve az úgynevezett középosztályba tartoznak. Ebben az osztályban még jellemző a 2 forgófej (jellemző, de akad példa 3 sőt, 4 fejes készülékre is) és ebből adódóan a gyengébb minőségű állókép, illetve lassítás. Természetesen mindhárom gép VHS rendszerű.

TOSHIBA V 83 CZ

Kezdjük az „új fiú”-val! Az időzjelbe tett kifejezést az indokolja, hogy hazánkban hivatalosan most jelenik meg először videomagnóval a TOSHIBA cég. Magánúton természetesen már jó néhány készülék jutott be az országhatáron belülré.

A videomagnó frontöltésű, ami nem újdonság, hiszen a készülékek döntő többsége már így készül. Érdekesége, hogy a késznelti állapotú magnóba helyezve a kazettát, a készülék önműködően

vel könnyen érthetővé tették ezt a más magnóknál bizonyonyolultnak tűnő műveletet. 14 napra előre, 4 programot napi, illetve heti bontásban lehet programozni. Az OTR gomb segítségével azonnali felvételre van lehetőség 24 órán belül 240 perces időintervallumban. A display (kiljelző) szolgál a programok és csatornaszám kiírásán kívül a kvarcjelzésű óra, illetve a négyjegyű számláló megjelenítésére. A hálózati feszültség pillanatnyi kimaradását az óra két-pontjára villogva jelzi.

Sajnos már néhány másodperces hálózatkimaradás is elég ahhoz, hogy a készülék „elfelejtse” a betáplált programot és az óra is késni kezdjen. Javára írjuk, hogy ilyenkor az óra számjegyei is villognak, jelezve, hogy új be-

állítás szükséges. Persze ez a villogás a felvett műsorra kíváncsi tulajdonost nem vigasztalja.

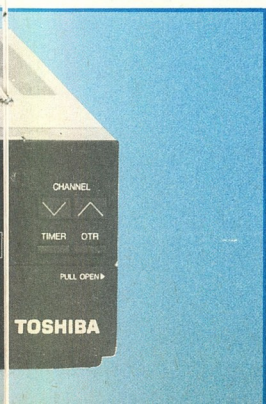
Hangolás. A magnó feszültség-szintézeres hangolóegységgel rendelkezik. Beállítása a szabályzógombok melletti jelzések eredményeképpen könnyűnek mondható. Vételi sávja a VHF OIRT 1-12, a kábelcsatornák és az UHF 21-69. csatornák vételét teszi lehetővé. Alkalmos a SECAM és PAL színrendszerben kódolt adások vételére és rögzítésére.

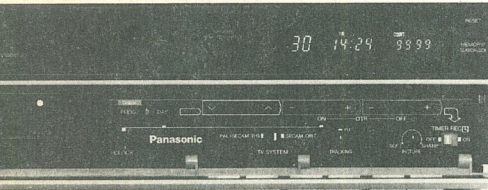
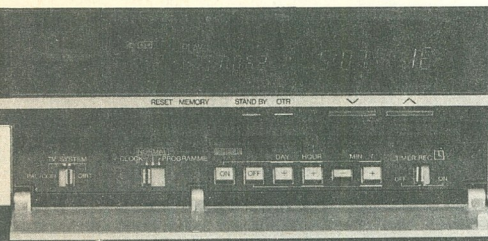
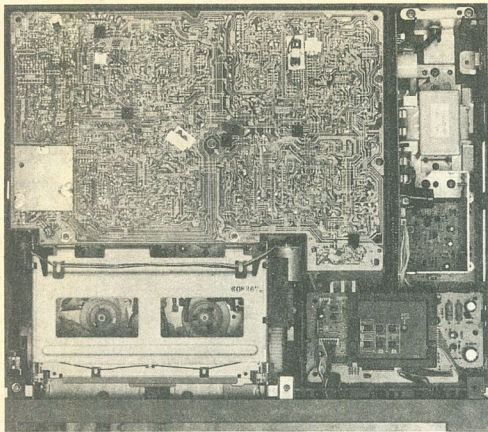
Nagyfrekvenciás érzékenysége megfelelő. Szín- és hangnormaváltása automatikus. Alapsávi videojelek és hangjelek fogadására, illetve kiadására RCA csatlakozók szolgálnak. Kép- és hangvisszaadási jelzést viszony, sorbontása átlagosnak te-

kinthető. A tv-készülék pontos behangolásához tesztábrát alkalmazhatunk. Az infrarényű távszabályozó szolgáltatása: videomagnó ki-be kapcsoló (két R6 típusú ceruzaelemmel működik). 35 ezer forintos árát figyelembe véve, spórolós új fiunk, a TOSHIBA V 83 CZ „jó” rendűre vizsgálható.

ORION-PANASONIC NV 430 EE

Igen! Ez az ORION elnevezés már magyar eredetű. Az ORION és a PANASONIC cég kooperációjának eredményeképpen a ja-

pán gyártótól szállított fő szerelvényeket az ORION-ban állítják össze.

Már előljáróban le kell szögezni: a PANASONIC cégnek ez a típus nem a legkorszerűbb készüléke, mint azt majd a későbbiekben látni fogjuk.

Minden videomagnó élettartamát és megbízhatóságát nagymértékben befolyásolja a mechanika. Általában a kommersz magnók alaplemeze (amelyre a fejszerelvényeket, a szalagvezető és befűző mechanizmust szerelik) préselt vagy hajlított technológiával fémlemezről készül. Ez idővel vetemedhet, deformálódhat. Nem kell különösebb képzelőerő annak felismeréséhez, hogy ez mit jelenthet egy olyan kényes szerkezetben,

ahol a tized-, sőt századmilliméteres pontosság alapkövetelmény. Nos a PANASONIC videomagnóinak alaplemezeit öntött alumínium technológiával készítik. Ez a technológia hosszú időre szavatolja a mechanika stabilitását, kiküszöbölve a fent említett problémát.

A készülék fronttöltésű. A magnó tetején átlátszó műanyaglapon keresztül mód nyílik arra, hogy ne csak a számláló állásából következtessünk a kazettában levő lejátszott szalag mennyiségére.

A magnó előlapján baloldalt, a kazettabetöltő nyílás alatt helyezték el a magnófunkciógombokat. Bármely kezelőgomb benyomását követően a kiválasztott funkció a kijelzőn megjelenik, így azonnal megállapítható, hogy a képmagnó milyen üzemmódban van.

Az előlap jobb oldalán felül helyezkedik el a kijelző, amely digitális kvarcvezérelésű órá,

4 számjegyű számlálót és programjelzőt is tartalmaz. Ha kijelző alatti fedőlemezt lehajtjuk, láthatóvá válnak a programozógombok.

Programozása nem olyan áttekinthető, mint a TOSHIBA-é, de a kezelési útmutató részletesen elmagyarázza a teendőket. A magnón 1 programot lehet 14 napra előre, vagy pedig minden nap azonos időben való ismételt felvételre állítani. Az OTR gomb segítségével azonnali felvételre van lehetőség 2 órán belüli késleltetéssel 2 órás időintervallumban. Az, hogy a készülék csak 1 programot képes megjegyezni, sajnos elég hátrány, hiszen még a magyar televízióban is könnyen előfordulhat, hogy 2 hét alatt több érdekes adást szeretnénk rögzíteni. Ezt a tényt tehát mindenképp hátránynak kell elkönyvelnünk az előző készülékhez képest.

Állóképe gyengébb, mint az előző TOSHIBA készüléké, a lassított üzemmód minőségére pedig az ott leírt vonatkoznak.

Hangolás és felvétel. Bár maga a hangolás egyszerű, néhány dolagra mégis fel kell hívni a figyelmet. Talán az a legfontosabb, hogy – mivel a hangnormaváltás (OIRT vagy CCIR) a programgombok mellett elhelyezett kapcsolóval történik – a normaváltó gomb az adásnak megfelelő állásban legyen. Ennek elmulasztása esetén a felvett műsor lejátszásakor csak sístergést vagy

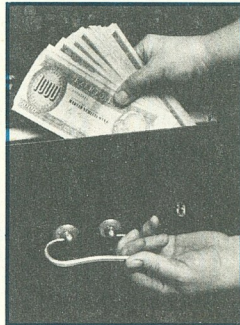
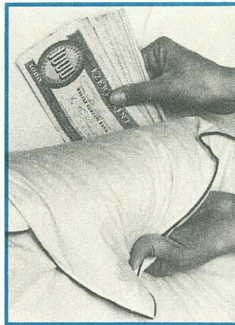
igen torz, élvezhetetlen hangot hallunk.

A másik probléma az, hogy ha a készülék video- vagy audiobemenetén csatlakozókábel van, akkor a magnó csak alapsávja (video, audio) jeleket hajlandó fogadni, tehát nagyfrekvenciás tv-jel vételekor a video- és audiobemenetekről minden csatlakozást meg kell szüntetni.

Vételi sávja a VHF OIRT 1–12. és UHF 21–69. csatornák vételét teszi lehetővé, a SECAM és PAL színrendszerben kódolt adások vételére és rögzítésére egyaránt alkalmas. Nagyfrekvenciás érzékenysége megfelelő. Nagy térorösségű vételkor az esetleg bekövetkező zavarok kiküszöbölésére 10 dB-es bemeneti osztót alkalmaztak. Az osztó kapcsolja a készülék hátlapján található.

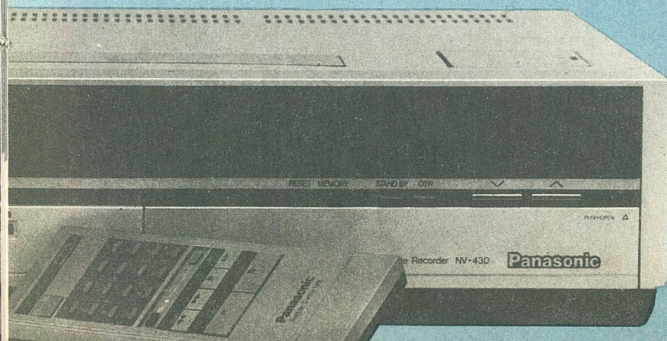
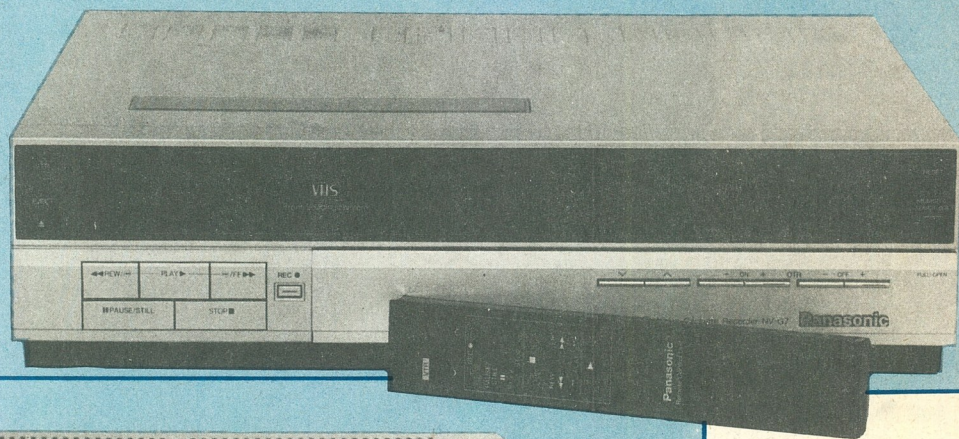
Kép- és hangvisszaadási jel/zaj viszonya átlagos. Sorfelbontása az eddig ismertetett magnók között a legnagyobb, vagyis a legelősebb képet „produkálja”, ami – képmagnókról lévén szó – a legfontosabb szempontok egyike. Az infrafényű távszabályzó szolgáltatásai: magnófunkció, programváltó nyomógombok, videomagnó ki-be kapcsoló (2 db R3 típusú elemmel működik). Mivel ez az elem típusa hazánkban még nem terjedt el kellő mértékben, beszerzésük nehézkes.

Az ORION-PANASONIC NV 430 EE műszaki paramétereit tekintve jó készüléknek minősíthető.

Műszaki adatok és mérési eredmények

	TOSHIBA V 83 CZ		ORION-PANASONIC NV 430 E		PANASONIC NV G 7 EE	
	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért	Specifikált	Mért
RF bemenet	VHF OIRT 1-12 CCIR 2-12 UHF OIRT/CCIR 21-69	45-300 MHz 431,5-867,5 MHz	VHF OIRT 1-12 CCIR 2-12 UHF OIRT/CCIR 21-69	45,5-232,5 MHz 452-902 MHz	VHF OIRT 1-12 CCIR 2-12 UHF OIRT/CCIR 21-69	45,6-305 MHz 440-894 MHz
RF érzékenység 20 dB jel/zaj viszonyra vonatkoztatva	-	130-145 µV	-	130-140 µ	-	140-240 µV
RF kimenet	UHF 31-39 csatorna között beállítható	538-622,5 MHz	UHF 32-40 csatorna között beállítható	544-627 MHz	UHF 32-40 csatorna között beállítható	546-634 MHz
RF kimeneti szint	-	2,05 mV	3-6 mV	2 mV	3-6 mV	2 mV
RF bemeneti impedancia	75 ohm	89,5-123,4 ohm	75 ohm	75,9-98,1 ohm	75 ohm	85,5-152,7 ohm
RF kimeneti impedancia	75 ohm	101,4 ohm	75 ohm	100,6 ohm	75 ohm	91 ohm
Video bemeneti impedancia	75 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm	75 ohm
Video kimeneti szint	1 V _{cs-cs}	1 V _{cs-cs}	1 V _{cs-cs}	1 V _{cs-cs}	1 V _{cs-cs}	1 V _{cs-cs}
Hang bemeneti impedancia	50 kohm	47 kohm	50 kohm	46 kohm	50 kohm	50 kohm
Hang bemeneti szint	316 mV	316-1000 mV	> 316 mV	316-12 500 mV	> 316 mV	316-10 000 mV
Hang kimeneti impedancia	5 kohm	2,7 kohm	< 1 kohm	600 ohm	< 1 kohm	730 ohm
Hang kimeneti szint	400 mV	470 mV	360 mV	0,4-0,46 V	360 mV	0,45-0,49 V
Video jel/zaj viszony	43 dB	42 dB	-	43 dB	-	43 dB
Hang jel/zaj viszony	40 dB	43 dB	-	40 dB	-	46,5 dB
Sorbontás:	240 sor	240 sor	-	270 sor	-	280 sor
Hangfrekvenciás átviteli sáv	80-8000 Hz	55-11 500 Hz	-	35-12 000 Hz	-	80-10 000 Hz 40-12 500 Hz

Azonban egyes szolgáltatásai-
ban (programozhatóság, kézi
hangnormaváltás) mutatkozó hi-
ányosságok, illetve korszerűt-
lenségek, valamint szeritünk
magas, 54 900 forintos ára miatt
osztályzatát közepesnek ítéljük.

PANASONIC NV G7 EE
A PANASONIC cég új, közepes-
tálybeli videomagnó-családjá-
nak legelső tagja. (Ezt követték
a 10, 12, 14-es típusok, majd a
nyugati videolapok tesztjeiben a
mai napig első helyen álló
21-es.)

Már az első ránézésre látható, hogy új családról van szó, mert megjelenésében is eltér az eddigi típusoktól. Szélességét 50 mm-re, mélységét 26 mm-re csökkentették. Előlapja esztétikus kialakítású. Hangoloegységét is az előlapon helyezték el. Szolgáltatásaiban és kezelésében természetesen sokat megőrizt az előző család tulajdonságaiból. Ismertetésénél tehát az ORION-PANASONIC képmagnó tesztjéből indulhatunk ki.

Mivel nem akarunk ismétlésekbe bocsátkozni, most csak a különbségeket és az újdonságokat ismertetjük.

Elmaradt az állóképleptetésre szolgáló gomb, ezt azonban egy cseppet sem kell sajnálnunk, hiszen tapasztalhattuk, hogy a szaggatottan ugráló lassítás nem okoz nagy gyönyörűséget. A programozás művelete nem változott, ellenben az előző 1 helyett 4 program beállítás lehetséges. Az OTR gombok használatával azonnali indítással vagy késleltetéssel 24 órán belül tetszőleges idejű felvételt készíthetünk. Nagyfrekvenciás vérteli sávja kiegészült az úgynevezett kábelsatorna sávokkal is. (Magyarországon ezek a csatornák egyelőre nem használata-sak.)

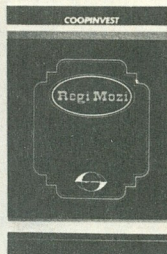
Tv-műsor felvétele esetén a hátlapon elhelyezett DETAIL HIGH kapcsoló használatával a képen levő számok és ábrák élebben kirajzolódnak. A hangfrekvenciás üzemi zajsztint értéke 6,5 dB-t javult. A HQ system alkalmazásával nagyobb lett a sorfelbontás (tehát a lejátszott kép élessége).

A PANASONIC NV-G7 EE típusú videomagnó az ismertett szolgáltatások és a táblázatban közölt műszaki paraméterek alapján könnyedén érte el a jó minősítést. Ha 28 900 forintos árát és értékét egyaránt figyelembe vesszük, méltán érdemli meg a megfizető „best buy”, a „legjobb vétel” jelzőt.

	TOSHIBA V 83 CZ	ORION-PANASONIC NV 430 E	PANASONIC NV G 7 EE
ÁLTALÁNOS JELLEMZŐK			
Hálózati feszültség	220V/50Hz	220V/50Hz	220V/50Hz
Teljesítményfelvétel	30/10W	28/8W	30/8W
Méretek	430 × 95 × 375 mm	430 × 99 × 373 mm	380 × 99 × 346,5 mm
Tömeg	7,8 kg	7,2 kg	6,7 kg
SZOLGÁLTATÁSOK			
Játékidő		240 perc E-240-es kazettával	
Áttekeréslési idő	5 perc	5,5 perc	5,5 perc
Gyorskeresés előre	7-szeres	5-szörös	5-szörös
hátra	7-szeres	5-szörös	5-szörös
Lassítás	1/10-szeres	1/6-szoros	-
Gyorsítás			
Állókép	X	X	X
Képről képre léptetés	X	X	X
Képbévágás			
Utóhangolás			
Azonnali felvétel	X	X	X
PROGRAMOZHATÓSÁG			
Óra kvarc vezérlés	X	X	X
Napi programok száma	4	1	4
Programozható napok száma	14	14	14
Naponta ismételhő program	X	X	X
Helente ismételhő program	X	X	X
Programban csatornakiaválasztás	X	X	X
AUTOMATIKÁK			
Adókeresés			
Memóriastop	X	X	X
Szalagállás-stop	X	X	X
Film vége stop			
Visszatekerés	X	X	X
Ismétlés	X		
Szinnormaváltás	X	X	X
Hangnormaváltás			
Hátralévő szalagidő percekben intervallumokban			
KÜLÖNLEGESSÉGEK			
Sztereo hang			
Zajcsökkentő			
HI-FI sztereo hang			
Biztosítás hálózatkimaradás esetére			X
Hozzáférs-letiltás			
Távszabályzó, kábeles infra	X	X	X
Távírányítható magnófunkciók	X	X	X
+ csatornaváltás	X	X	X
+ hangolás			
CSATLAKOZÓK			
Antenna be	DIN aljzat	DIN aljzat	DIN aljzat
ki	DIN dugó	DIN dugó	DIN dugó
Video be	RCA	RCA	RCA
ki	RCA	BNC	BNC
Hang be	RCA	RCA	RCA
ki	RCA	RCA	RCA
Mikrofon			
Euro-Scart			
Kamera			
Kamerastop			

COOPINVEST
VIDEOCOOP
STÚDIÓ

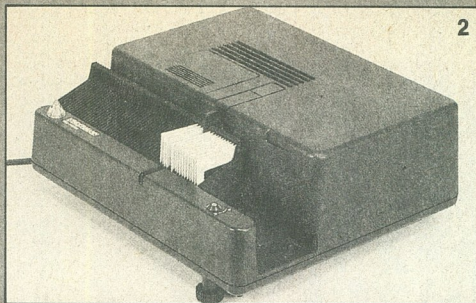
A videokazetták megvásárolhatók az
OFOTÉRT
boltjaiban és a
COOPINVEST Video Stúdiójában
Bp. XI., Otthon u. 35. Tel.: 451-517, 451-533

Ismert név a „Kindermann” márka a fotószakmában és hobbiok között a diavetítőkről, laborfelszerelési eszközökről és az egyéb fototechnikai berendezésekről. Ez a cég vállalkozott elsőnek arra, hogy a diákat közvetlenül a tv képernyőjén megjelenítő berendezést szerkesszen, amely természetesen egyben azt is jelenti, hogy felvételeinket videó, is rögzíthetjük.

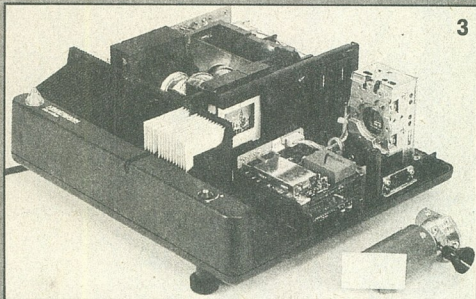
Szokatlanul fest ez a diavetítő, amely tulajdonképpen nem is az. A vetítő objektívét hasztalan keresnénk, mert nincs, ellenben a készülék hátoldalán egy AV, vagyis videocsatlakozót találhatunk (1. kép). A diátár fogadására szolgáló sínrendszer és az automata adagoló itt is megtalálható (2. kép).

A készülék burkolatának eltávolítása után láthatóvá válik a vetítőlámpa (lényegesen kisebb teljesítményű, mint a hagyományos gépeknél), egy kis méretű optikai rendszer és egy zsúfolt panelon a diavideo tulajdonképpeni titka; egy MOS CCD felvétel alapú képfelbontó eszköz, amely tulajdonképpen egy kisebb bélyegnek megfelelő nagyságú. Természetesen ennek alkalmazása két évvel ezeleőtt, a videodiavetítő megjelenésekor, hatalmas szenzáció volt, ma már azonban igen sok kamera is képfelvévő cső helyett ezzel a felvétel elemmel üzemel (3-4. kép).

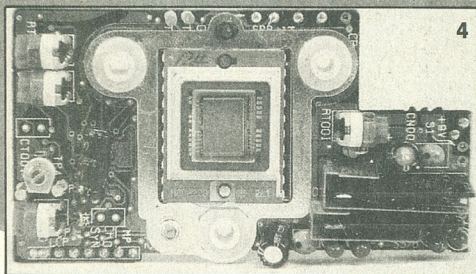
A diavideo előnye, hogy a képletapogatás felbontóképesége igen jó, kb. 300 sor, mivel a képfelbontó felvétel a kép letapogatására 384 x 577 darab parányi fotodiódát használ fel. Gyenge megvilágításnál készített diák esetében is szinte

2

3

4

természetes a színvisztaadás. Nincs utánhúzás, beéges akkor sem, ha diát hosszabb ideig mutatják. A diavideo bekapcsolás után azonnal üzemképes, mert nincs szükség a képfelvévő cső felűtése.

A készülék kisméretű, mert amíg a hagyományos diavetítőknél a vetítőőző, a gyűjtőlencse, a dia és az objektív egy optikai tengelyben kell hogy elhelyezkedjen, itt egy tükör segítségével az optikai tengelyt meg lehet törni és ezáltal a készülék méreteit csökkenteni.

A készülék kizárólag AV fogadásra alkalmas tévékhez és természetesen videomagnókhöz lehet csatlakoztatni. Nagyfrekvenciás kimenettel nem rendelkezik (mint például a videomagnó), s bár az úgynevezett kameraadapter segítségével ez a probléma áthidalható lenne, azonban ez magas ára miatt nemigen javasolható.

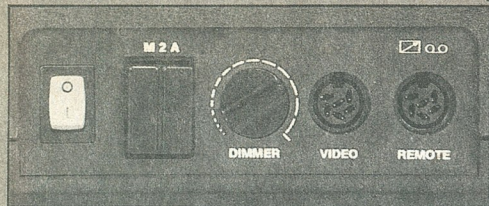
Üzembe helyezésnél a diákat a szokásos módon a megfelelő sorrendben a tábla kell készíteni és ezek után a vetítés folyamán, azonosan a normál diavetítővel, a képváltások már távszabályzó segítségével végezhetők el.

A készülék két képkorrekciós lehetőséggel rendelkezik, ezek a következők: a Dimmer-Regler és a Weißabgleichsregler. Ezek a nyelvtörő elnevezések ne rémítsenek meg senkit, mert a működésük korántsem olyan komplikált, mint a nevük.

A Dimmer-Regler segítségével lehetőségünk van arra, hogy a nézett diakép megvilágítását változtassuk, tehát világosabbra vagy sötétebbre állíthassuk. A Weißabgleichsregler nem egyéb, mint a kameráknál jól ismert fehérregyensúly-szabályozó. Feladata a színvisztaadás változtatása oly módon, hogy például a vörös irányába eltolva melegebb képtönust, a kék irányába viszont hidegebb képtönust érhetünk el. Ez természetesen azt is lehetővé teszi, hogy kis hibás, alapelszineződéssel készült diákat bizonyos mértékig korrigálhatunk, javíthatunk.

Szakmailag órási lehetőséget rejt magában az, hogy szeminariumok, előadások alatt a helyiséget nem kell besötétíteni, a monitorok pedig a résztvevők számának megfelelően helyezhetők el. A videomagnósok kiváló lehetősége, hogy a megfelelő sorrendben összeállított diákat átmásolhatják a videoszalagra és így az egyszerűen már átjátszott diavideosorozat a jövőben a videokazet-

DIA VIDEO

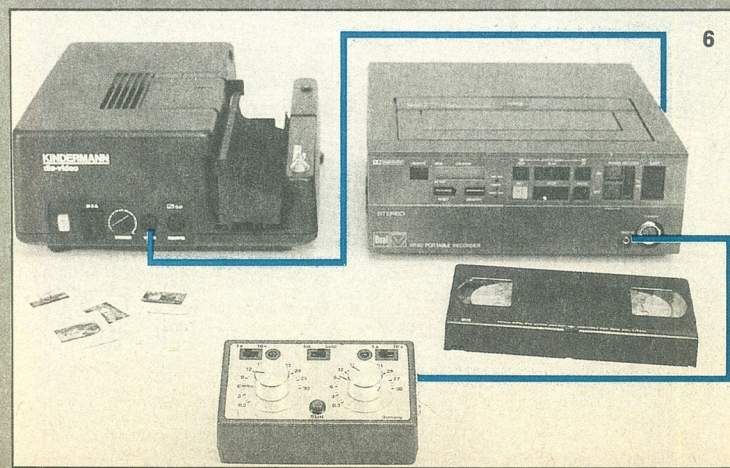
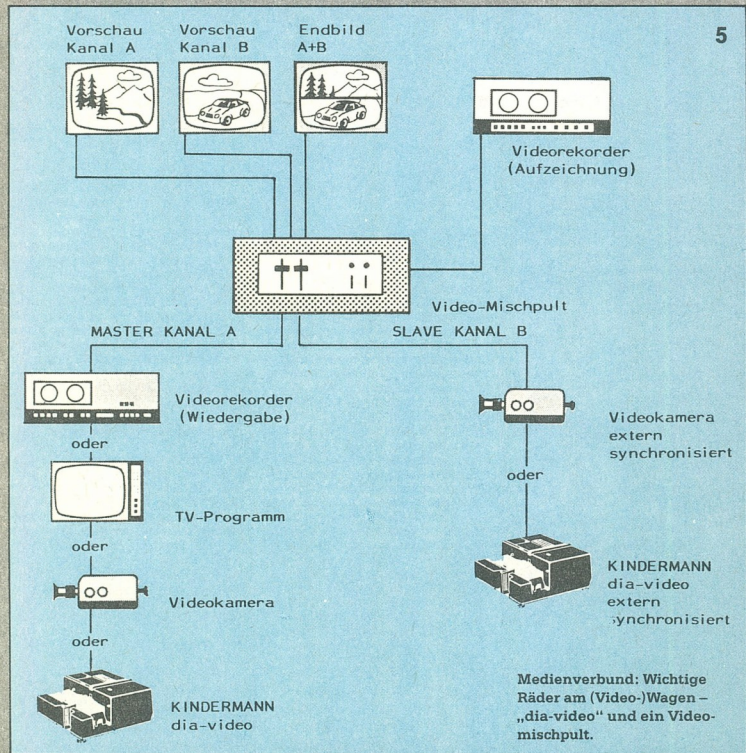
ta egyszerű lejátszásával bármikor automatikusan levethető. Természetesen audiodubbing segítségével a képinformációk zenével vagy megfelelő magyarázó szöveggel is kiegészíthetők.

A videoszalagra történő felvétellel további előnye, hogy tetszés szerint választhatjuk meg a diák bemutatásának időhatárait és a

hagyományos diaváltásnál a csere idején megjelenő sötét fázist – amely meglehetősen zavaró – teljesen ki lehet küszöbölni oly módon, hogy a dia váltása előtt a videót „pause” üzemmódba kapcsoljuk, majd végrehajjuk a diaváltást és utána indítjuk újra a felvételt. Így gazdaságosabb a szalagkihasználás és a két dia között éles képvgás jön létre, ami a szemnek is sokkal kellemesebb.

A kényelmi lehetőségeket tovább is lehet fokozni, például automatikus diaváltó-vezérlővel, így a bemutatási idő 3–180 másodperc között változtatható. Létezik keverő berendezés is, amivel az egyes képek különböző trükkökkel válthatók át, de van mód a számítógép-kombinációkra is, amelyekkel jeleket vagy szövegeket szerkeszthetünk a képanyagba. Ezek mind jétező berendezések, csak győzzük megfizetni és beszerezni őket (5–6. kép).

Végül néhány bíráló szót is kell ejtenünk a diavideóról. Egyrészt a legegyszerűbb változatának is 3000 márka az ára. Másrészt, mivel tulajdonképpen egy diavetítőbe épített kamerával állunk szemben (amelyeknek nincs vetítő és felvételobjektívrendszerük, amelyek mindkét készülék árának jelentős részét teszik ki), ideális lenne, ha ennyi pénzért a kameraelektronika modulszerűen lenne integrálva a vetítőbe, mert akkor például reprojektoroként vagy egyéb célokra is fel lehetne használni. Szükség lenne pozitív-negatív váltási lehetőségekre is – ezzel a videokamerák jelentős része ma már rendelkezik –, mert így lehetőség nyílna színes negatív filmek színű bemutatására, illetve videomagnóra történő azonnali átjátszására is. Végül a magas árért elvárható lenne egy nagyfrekvenciás antennakiménet és főleg az, hogy a keverőrendszerbe kapcsolható legyen egy külső szinkronizálási lehetőség is.

Szalkolczay Lajos

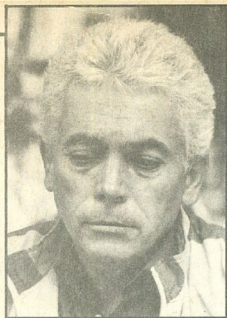
Várszegi Károly operatort vagy egy tüt a székacsalban körülbelül egyformán nehéz megtalálni. Amikor viszont létrejön a kapcsolat, készségen vállalja a beszélgetést.

— Ön igen fiatalnak látszik, legfeljebb száz haja árukodik arról, hogy nem tegnap kezdte a szakmát.

— Éppen huszonnyégy éve, 1963-ban kerültem a televízióhoz. Végigjártam a számarlértár. Segédoperatorként dolgoztam, míg 1967-ben végre önálló feladatokat kaptam. Az biztos, hogy ezek a tanulóévek hasznosak voltak.

— Ma milyen felszereléssel dolgozik?

— Általában U-Matic vagy Betacam kézikamerával járom a világot. Az egyik jobb, a másik viszont könnyebb. Az előbbinél még nincs a kamerával összefüggő a felvétel, a Betacam viszont talán egy árnyalattal gyengébb minőséget ad. Egyébként mindkettő a japán Sony gyár terméke. Ezenkívül viszek magammal mindig legalább három lámpát. Többet sajnos nem tudok, mert nekem is csak két kezem van, meg egyszer idő sincs a felvételre a "hülyécskésére". Azt hiszem azonban, nem is az az igazán fontos, hogy a nagykönyv szerint legyen a riportalany megvilágít-

va, hanem az, hogy mi mond, és az, hogy viszza tudjam adi egyénisé- gék. Természetesen ügyelek arra, hogy a műszaki és esztétikai határo- kon belül maradjak.

Szerencsésen eddig még egyik kamerám sem havott cserben. Remé- lem, ezután sem fognak, mert ezek már olyan begyújtult készülékek, hogy nem lenne képes megjavítani őket. A videotechnika mindenesetre óriási könnyűségeket jelent. A hisz- perces kazetákat egy mozdulattal le- het cserélni, nem úgy, mint hajdaná-

ban — nem is olyan régen! — a filmfel- vevőké. Nagy segítség a Mikroport hangosítás is. Ez röviden azt jelenti, hogy a riporteren van az adó, a ka- merán pedig a vevőkészülék. A ható- sugara körülbelül 50 méter, de ennél nem is kell több, hiszen kézi kamerá- val ennél távolabba már nehéz kö- vetni a beszélgetőket. Sajnos, a gaz- dagabb országok tévései egy lépés- sel előtűnik járnak, de végül is nem minden a technika.

— Hányan alkotják a forgatócsop- ortot?

— A riportert és én. Egyszer az NSZK-ban voltunk és kísérőnk előze- senen érdeklődött, hogy kiknek fog- lalton helyet a szállodában. Mond- tam a nevünket, akkor rákérdezett hogy ez rendben van, de hol szan- nak a többiek? A technikus, a világo- sító és így tovább. Nehezen értem me, hogy azok is mi vagyunk.

— Őt sokan Chruščinák Alajos ope- ratóreként ismerik. Mikor és hogyan kezdett el együtt dolgozni? S ami- szülten nem érdekelten, hogyan jöt- tek ki egymással kiélezett helyzetek- ben?

— Alival — hadd mondjam így, hi- szen nagyon erőteljes lenne, ha Chruščinákot emlegetnék — 1973-ban dolgoztam először együtt. Kuvába és az Arab Emírségekbe készült. Megkérdezte, tudok-e angolul. Azt válaszoltam, hogy igen. Mivel eddig még magyar tévések nemigen jártak arabfelé, kézembe nyomott egy cso- mó angol nyelvű könyvet, hogy tanul- mányozzam, hová is megyünk. Csodá- latosan élmény volt, megszerettem az arab világot, az arabokat.

Magától értődően a feszültségek felhalmozódnak, és néha előfordul- nak viták is. Volt idő, hogy két hét egyáltalán nem dolgoztunk együtt. Aztán egyszer Bejrútban — hol lenne erre alkalmasabb hely! — megbeszél- tük a gondokat és két rövidtűző kö- zvetítést borítottunk a múltra. Alival nem könnyű együtt dolgozni. Maxi- malista, sokakkal ellentétben önma- rával szemben is. Sosem feledkezett annyira bele a munkájába, hogy köz- ben ne üvegy volna rám is, hiszen én a Keresőben nem tudok annyit min- denre ábrantostani, mint ő. Apró- ságnak lennék, de ahol lének, ott Alival mindig éli meg. Ezzel nem mindig értek egyet. Kicsit talán fatalista, de én kék is ahhoz, amit mi csinálunk.

— A Közel-Kelet elég régóta hábo- rusz terület. Magyarország évtől- zedek óta béke van. Hogyan találko- zott a háborúval és hogyan készülték azok az emlékezős frontriportok?

— Libanonban 1975-ben kezdődött el a polgárháború. Az első pár nap szoktalan volt. Sivítva száguzódo- mentők, fegyverropogás, halottak. Egyszer éppen taxival mentünk vala- hová, mert ez egy furcsa háború, amikor előtűnik fölűkkant két ember motorkerékpárral. A következő pilla- natban már a földön fektüdtek. Kaptak egy sorozatot. Én megsem került felszalagra, mert éppen a sötét zsákban filmet cseréltem. Egybő- kény, aki azt állította, hogy a halottak sohasem félt, az vagy hazudik, vagy örült. Én is féltém. De az ember mind- tent meg tud szokni. Egy idő után a szállodában a becsapódó lövedékek zajában is édesedtem aludtunk.

— A kamera mögött álló ember mennyire képes függetleníteni magát a szerkesztő és a társaság szimpá- tiáitól egyik vagy másik fél iránt?

— Elvileg és legtöbbször a gyakorlat- ban nem. Nekem az a feladatom, hogy a nézőt rádbömböztsem az ese- menyekre. Lehet, hogy ma nem divatos fogalom, de első a kötelenség. Le kell gyűrni az érzelmeket, el kell fe- jeltetni minél job, ami nem a munká- ság tartozik. Azért ez nem mindig sikerül. Az iraki-iráni háború frontja- n forgattunk, amikor az egyik város- ban találat ért egy kórházat is. A sors szerényü lintora volt, hogy egyedül a hullaház maradt épen. Ott láttam két összegegett hegyereket, akik haláluk- ban is egymás ölékbe ültek. Társak vérek voltak. A kamerát, a felvételt után mondtam Alival, hogy most aztán gyogras menjünk innen. Eszembe ju- tott a saját fiam.

Mindig meghallgattuk a harcoló fe- leket. Az egyszerű katonákat csak együttrészéssel figyelhettem, hiszen ók viszik a vásárt a börtök. A társak nyitok elég messzire, hátul vannak valahol, ahová már nem érnek el a golyók. Borzasztó ez az érzelmetlen öldökés. Az iránikáról annyit, hogy ott nagyon kell vigyázni az iszlám gárdistákkal. Egyszer Teheránban forgattunk egy temetőben, amikor odajött két lány és egy fiú. Gárdisták voltak. Bevittek minket az őrszobába, és ók hallgattak ki. Meleg helyzet volt. Ugyancsak nagy élmény volt Iránban, amikor a főhadiszálláson készítettünk riportot. Ezt tudomál- rajtuk kívül máznak nem is sikerült. Még Baniszadr volt a miniszterelnök, és mi három napig éltünk ott. Éppen mostanában beszélgettünk Alival, hogy a népes haditanácsból ma már mindössze négyen vagyunk életben, mi ketten, Baniszadr Párizsban és még egy ember.

S most a másik oldalról, Irákról. Ott sem mindig tudom követni a dolg- t. Kuvából aztartunk továbbmenné, és a buszpályaudvaron kóvályogtunk, de az útleveletünk volt egy lejárt iráni vízum is. Hogy, hogy nem, egy burnuszos úr sebésen följelentett minket, és azon nyomban el is vitt az őriárat. A kocsián aztán következett a "Hogy illi", "Ne cigarettázzon!", "Ne nyúlja a lábát!" és így to- vább. De ezt is megúsztuk.

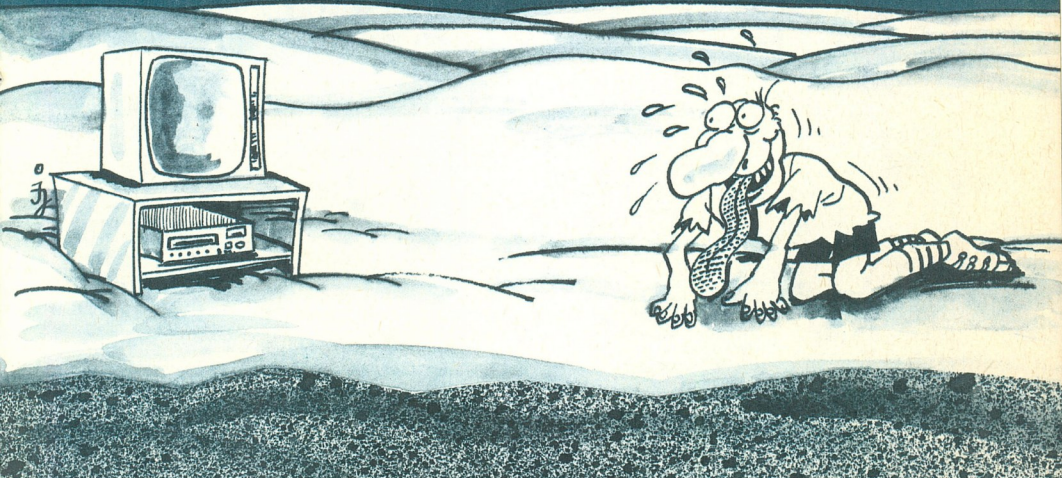
— Az ön neve ismert, de azért még- is inkább a háttérben áll. Nem nyu- maszja néha, hogy a lény főleg a riporterre épít?

Nem. Ők sohasem mulasztják el megemlíteni, hogy ki volt az operatő- rer. Nem sajátítja ki magának a dicső- séget. Pérsze, ez a legtöbb kolléga is így csinálja, hiszen egymás nélkül nem is tudnánk dolgozni. Kívülről szemlélve tán sokan irigynek ben- nünket. Pedig kemény, vesélyes vándoréletet élünk. Mégsem szeretnék, legalábbis egyelőre, nyugalmasabb vizűre evezni.

Bihari Tamás

Kamerával a frontokon

A video szabadsága és lázadása

Az értelmiségre is ráillik az, amit annak idején a Napóleonnal kis időre ismét trónra kerülő francia királyokról, a Bourbonokról mondott egy csipős nyelvű kortárs: „Semmit sem tanul, és semmit sem felejtették”. Bármely ország értelmiségére igaznak látszik – kiváltképpen, ha tömegkommunikációról van szó.

Az 1970-es évek elején a *jósók* azt várták a videótól, amit ötven évvel korábban a rádiótól, huszonöt évvel korábban a televíziótól reméltek, s amit manapság a műholdtételtől szeretnének (legalábbis egyesek) megkapni. Hogy mit vártak? Azt, hogy „majd a video” válik a magas kultúra, az igazi művészet és korszerű tudás rugalmas, igényekhez alkalmazkodó s így hatékony terjesztőjévé. Pestiesen szólva: Hát ez nem jött bel Annyira nem, hogy szót sem érdemelne, ha nem lettek volna másféle várakozások is.

A *jósók* azt is remélték, hogy a video kiszabadítja az embereket a „televíziós rabságból”,

mert nem lesznek kénytelenek azt nézni, amit kapnak képernyőn, hanem maguk szerkeszthetik saját néznievalójukat. Ebben azért van valami, nem igaz?

Itt vannak például a Perzsa/Arab-öböl menti országok. Az iszlám vallás erős befolyása nagyon sokféle műsort tilt a képernyőről, a bemondónőről nem is beszélve. S mi a következmény? A hírek szerint a világ legmagasabb videoellátottsága ezekben az olajexportáló országokban alakult ki, s a becsempézett, kalózkópiákban terjesztett műsorok pótolják azt, ami a tévéből hiányzik. Vagy ne menjünk ilyen messzire! A személyes értesülésekből úgy tudni, hogy az egyik szomszédos országban a határ mentén élő magyarok némelyike elég szép jövedelemre tesz szert a Magyar Televízióban bemutatott játékkilmek felvételeiből. A kazettákat eladják a délebbre élő magyarok és más nemzetiségűeknek, akik már nem tudják fogni a buda-

pesti programokat. S hogy íthón mi a helyzet, azt talán mondani sem kell. Mi érdekel? A Melytorok vagy Az ördög bűjt bele Mrs. Jonesba, netán A szarvasvadász vagy a Rambo és a Nimitz, mind-mind hozzérferhető, csak legyen az embernek megfelelő ismeretsége, netán néhány keresett kazettája is cserealpnak.

Ez volna a magam szerkesztette műsor? A video szabadsága a televíziós rabsággal szemben? Vagy inkább ez a reakálás a hiányra, a korlátozásra és a tiltásra?

Sejtelmem sincs, hányan nézik volna meg a Nimitzt, ha a már szinkronizált kópiák eljutottak volna a mozikba. Sejtelmem sincs, hány kazettán jár nálunk manapság körbe a film, s hányan is láthatták videón. Abban azonban bizonyos vagyok, hogy már régen elfelejtették volna a moziban látott filmet, míg videón még mindig „szám”, s az is marad még egy ideig. A fillott gyümölcsnek jobb az ize...

S mi a helyzet ott, ahol nincs hiány sem televíziós műsorban, sem kiterjedt videokölcsonzó hálózatban, pénzért kapható műsorokzettel? Például Angliában vagy az USA-ban?

Előszlik a video szabadságának, a video aktív műsorszervező mivoltának a látszata. Kiderül, hogy a videót arra használják, amire elsősorban kifejlesztették – rögzítésre. S honnan lehet legkönnyebben, legolcsóbban rögzíteni? A televízióból. Akinek van videója, az túlnyomórészt rögzített műsorokat néz, nem kölcsönzött anyagokat. A video nemhogy „felszabadítana” az úgynevezett televíziós rabságból, hanem még erősebb teszi a köteleket. Igaz, a készüléktulajdonos válogat a televíziós kínálatból, feldúsítja a saját fogyasztását „jobb” műsorokkal, de ez nem jelenti azt, hogy valamiképp igényesebb is válna. A televízióban ugyanúgy megnézi a főműsoridőben sugárzott „szemetet” továbbra is, mert a

videózára akkor kerül leginkább sor, amikor „nincs jó műsor a tévében”. (Például a hétvégeken délután.) Ha van is az embernek videója, az még nem szabadítja meg a tévézést „kötelességétől”. A videóra fel lehet venni egy 15–20 évvel ezelőtti jó filmet, de másnap beszélgetni csak az aktuális tévéműsorról lehet.

A hirdetési bevételekből élő televíziókat egy ideig igencsak zavarta a videó, de amióta kitalálták annak a módszerét, hogy a rögzített műsorok nézőit miképp lehet hozzászámítani az adásban látható reklámok közönségéhez, azóta még örülnek is neki. A felvételeket túnyomórészt fődíjban leadott műsorokról készítik, ahol a reklámnak nagy a tarifája, s olyan időszakokban nézik meg a rögzített anyagokat, amikor a televíziós reklámmért a tévétársaság keveset kasszíroz. Röviden, a videó növeli a televíziók reklámbevételeit. (Ez egyelőre csak az Egyesült Államokban alakult ki így.)

Mind ezzel együtt, mondhatja bárki, a videó azért mégiscsak kifejez egyfajta lázadást. A kemény pornó, a vad erőszakfilmek, a politikai okokból tilalmozott játékfilmek nézése azért mégiscsak egyfajta jelképes tiltakozás.

Valamikor régen szokás volt az iskolákban az évente egyszer megtartott „fordított nap”, amikor a diákok tanították és regulázták a tanárokat. Régebről ismeretes az egy napra királyi választott falusi legény, a pünkösdi király. Aztán másnap minden ment tovább, mint rendesen. S a pszichológusok tanúsítják, hogy az ilyen alkalmak nem-hogy gyengítették volna a rendet, a szokásokat, hanem megerősítették azokat. Kimond(hat)atlan vágyakat teljesítve, feszültségeket vezettek le e „fordított napok”, megkönnyítve a rákövetkező napok terheit.

A kemény pornó nézői között van egy picit kisebbség, amelynek napi szükséglete, hogy nézze, mit csinálnak mások. Ez nem olyan eset, amiről most szó van. Egyébként viszont a videón nézett kemény pornó olyan, mint amikor valaki szabadságra utazik. A nyaralás ideiglenes kilépés a munka világából. A kemény pornó rövid szabadságra menés az érvényes értékrendből, a szokásos szexuális viselkedés köréből. Aki ezt valamiféle – akár csak jelképes – lázadásnak nevezi, alighanem csak dobálózik a nagy szavakkal.

Jakob Zollán

Mire jó az NSZK-ban?

Manapság már minden *negyedik* nyugatnémet háztartásban ott áll a videokészülék, ami – egyéb okok mellett – már csak azért sem meglepő, mert a berendezések ára abszolút értelembe is, más árucikkekhez képest is csökkenő irányzatú. (A Quelle boltokban nem egészen 900 márkáért kínálnak egy – igaz, elég szerény képességű – Universum készüléket, míg egy Adidas edzőcipő is ugyan belekerülhet 150 márkába.)

A videósz háztartásokban jóval több időt töltenek a képernyő előtt felnőttek, gyerekek egyaránt, mint a hasonló, ám video nélküli családokban. A különbség átlagosan *napi 1 óra*, s en-

nek fele abból ered, hogy többet nézik a televízió műsorait, a másik bő 30 perc a videó. A képrögzítő használatá, persze nem darabolódik fel ilyen kis időszakokra, hiszen a valóságban a hétvégeken hosszúra nyúlik, hétköznap pedig sokszor hozzá sem nyúlnak.

A Deutsche Video Institut már az 1970-es években megkezdte a videószokás és a videoipiac vizsgálatait, s így elég jól áttekinthető, hogy mire is használják a készülékeket az NSZK-ban.

Mindenekelőtt rögzítéssel, aztán megint csak arra, s csak jóval kisebb mértékben a bérelt vagy vásárolt műsorkészítétek lejártságára. A televízióból főleg

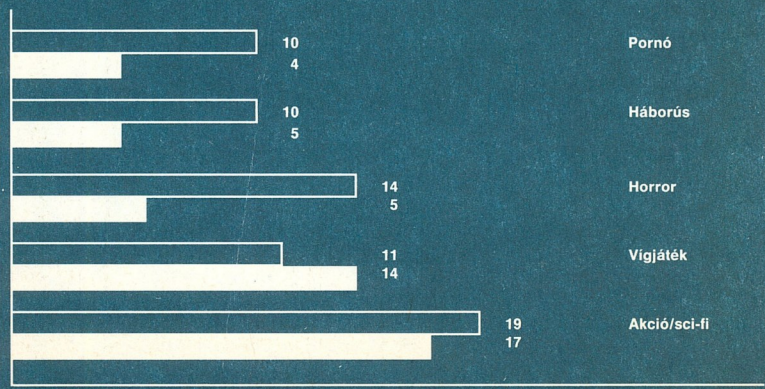
játékfilmeket, tévéfilmeket vesznek fel, ez a kategória kezdetől fogva a legfontosabb és a rögzített anyagnak 50–60 százalékát teszi ki. Ezt követik a *televíziós sorozatok* felvételei (úgy 25 százalék körüli aránnyal), majd a *szórakoztató* – elsősorban könyvnyelven – adások (10–15 százalék), a többi marad a sportnak, az útifilmeknek és hasonlóknak.

A rögzített játékfilmek közül minden harmadik *kalandfilm*, minden ötödik *vígjáték*, majd a *krimik* és a *westernek* folytatják a sort. E négy csoport együttesen *háromnegyed* részt tesz ki az otthon felvett moziállományból.

Az otthoni rögzítés nagy szerepe miatt a videoboltoknak a látszólag bővülő piacon sem olyan könnyű megélniük. A mind éleesebb versenyben azok a sikeresek, akik nemcsak az árait vizik egyre lejjebb, hanem ügyes kínálati stratégiát alkalmaznak. Kínálni kell egyrészt azt a műfajt, amit az emberek a televízióban is szeretnek, másrészt pedig mindazt, ami a televízióban nem található meg, és így nagyon kell figyelniük arra, miképp változik a kereslet iránya műfajonként.

A műsorkészítétek kölcsönzése, vásárlása igencsak átalakult az elmúlt években. A *szexfilmek* például 1981-ben a teljes forgalom 34 százalékát hozták, míg 1985-ben már az 5 százalékos piaci részesedést sem érték el. S akik manapság kezdenek el otthon videózni, azokat kevésbé érdeklik a *horror*- és a *háborús* filmek, jól fizetnek viszont a sikeres *vígjátékok* és évek óta vezető helyen állnak az *akció- és sci-fi* kategóriába sorolt produkciók. Feljövőben vannak a *krimik* és a *westernek*, legalábbis a nyolcvanas évek elejéhez képest.

Az egyes műfajok piaci részesedése a műsorkészítétek kölcsönzésében és eladásában az NSZK-ban (százalék)

Mit néz, aki nálunk néz videót?

Aki néz, az kölcsönöz! A magyar videózó adja és kapja kölcsönbe a kazettát, s ilyenkor gyorsan át is játssza a rajta lévő műsort, még ha nincs is saját kápmagnója. Ebben nincs semmi tévedés vagy ellentmondás.

A videózók *kétharmada* néz ismerősöktől kölcsönbe kapott műsorokat (de csak *egyharmad* részüknek van videokészüléke), s e kazetták túlnyomórészt a külföldön vásárolták. A határainkon túlról érkező televízióműsorok rögzített változatai a videózók *há felének* nyújtanak szórakozást, míg a Magyar Televízió adásából készített felvételekkel jóval kevesebben és ritkábban töltik ki videóra szánt időjüket. A negyedik leggyakoribb beszerzési forrás, a különféle videotévék, könyvtárak kazettás kínálata a videózóknak még kisebb részét (25 százalék) látja el – túlnyomórészt oltvéve, kiegészítő jelleggel.

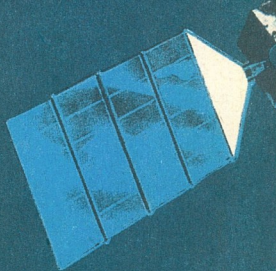
Aki néz, az leginkább, legtöbbször *videoklipeket, karate- és egyéb akciófilmeket, rajzfilmeket, kalandos, westerntörténeteket* lát. Ezután jön a *sci-fi*, majd igen nagy különbséggel a *horror*, és azonos gyakorisággal a *művészfilm* és a *pornó*. (Lásd a táblázatot.)

Hogy ezt nehéz elhinni? Hát mondjuk úgy, hogy a pornót nehezebb elmondani, a művészfilmet nehezebb elhallgatni, ha az embernek egy vadidegen kérdező nekiszegezi a kérdést: „Látott-e már videon... (pornót), (művészfilmet), s milyen gyakran: sokszor vagy egyszer-kétszer?” Végül is *van, amit inkább csinál az ember, s van, amiről inkább csak beszél*. A pornóvideó alighanem az első kategóriába tartozik. Már csak azért is, mert legalább „egyszer-kétszer” a videózók *fele* látott pornót. Elmondásuk szerinti!

A magyar videózók közül mennyien láttak már videon „sokszor”...

videoklipeket	49%
karate-, akciófilm	41%
rajzfilm	40%
kaland- és westernfilm	34%
sci-fit	30%
horror	16%
művészfilm	11%
pornót	11%

Műsor az égből és a magyar videózás

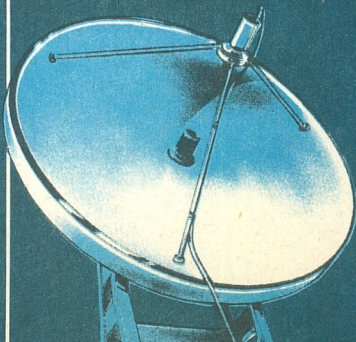
Mire e sorok megjelennek, már alighanem a világűrben kering az NSZK és egész Európa első műsorszóró műholdja, a TV SAT. (Hacsak nem lesz ismét valami *gubanc* a francia hordozórakétával, amire már volt azért néhány példa!) A pályára állítás után egy pár hónapig különféle méréseket kell végezni, s ha minden rendben lesz – 1988 tavaszán megkezdik a 4 tévéprogram sugárzását. S jövőre jön a francia műsorphold is. Mint tudjuk, az adásokat nálunk is lehet majd fogni.

A műholdtévét igencsak divatos lesz egy pár évig, de a *videónak nemhogy ártana, hanem inkább használ*. Nagyobb lesz a tévékínálat, növekszik tehát az érdeklődés a *műsorrögzítés* iránt. Ráadásul a legtöbb nagyközösségi antennahálózatban nem is „fér el” nyolc újabb program, azaz a sikerműsorok jó része csak videón lesz terjeszthető. Növekedni fog a *kereslet a videokészülékek iránt* is – személyi jövedelemadó ide vagy oda.

Több *videokazetta* fog majd, s jóval nagyobb lesz a kínálat a külföldi televíziókból felvett műsorokból is. A tizedszéri átjátszással előállított vibráló szörnyűségek még kevésbé lesznek kelendők, viszont nőhet a *magyar hangosítás* piaca. Ki tud manapság németül? A franciáról már nem is beszélve. Lassacskán kevesebben, mint ahányan képesen összehozni egy házi hangosító stúdiót.

A külföldön vásárolt kazetták iránt viszont nem csökken a műholdtévétől a kereslet. Akármennyire is igyekeznek majd vonzóvá tenni a műholdas programokat, annyira friss és annyira kemény filmeket úgysem tudnak majd sugározni, mint amilyenek videón elérhetők. Az viszont elképzelhető, hogy az egészében véve nagyobb műsorkínálat szelidíti valamelyest a műsoros kazetták irthoni árait. *Elképzelhető!*

Mindéből akár már jövő ősszel is érezkelhetünk valamit. Hacsak nem halasztják el hetedszere is a TV SAT fellövését...

Angol video sikerlista

Május utolsó hetében – az eladások alapján – az alábbi kazetták voltak a legsikeresebbek Nagy-Britanniában.

1. Aliens (Idegenek)
2. Freddy's Revenge (Freddy bosszúja)
3. Mona Lisa
4. Ruthless People (Könyörtelen emberek)
5. The Karate Kid II.
6. Out of Africa (Távol Afrikától)
7. Jewel of the Nile (A Nílus ékköve)
8. Blood Ties (Vérrokonok)
9. Pretty in Pink (Csinos nő rózsaszín ruhában)
10. Trick or Treat (Verd át vagy lásd végűl)
11. The Wrath (Kisérteties hasonlóság)
12. Police Academy III. (Rendőő Akadémia III.)
13. Back to the Future (Vissza a jövőbe)
14. Highlander (A hegyvidéki skót)
15. Commando (Kommandó)
16. Murphy's Law (Murphy törvénye)
17. House (Ház)
18. Down and Out in Beverly Hills (Odalent Beverly Hillsben)
19. Indiana Jones and the Temple of Doom (Indiana Jones és a végzet temploma)
20. Day of the Dead (A halott napja)

A fél évvel korábbi helyzethez képest a sikerlista teljesen átalakult. 1986 decemberében a fenti 20 címből még csupán a mostani 13. szerepelt a listán, igaz, akkor még a 3. helyen.

A lát-szat csal...

... legalábbis ami a hazai nyelv-
oktatásra alkalmas kazettavá-
lasztékokat illeti. Nem szolgálha-
tunk ugyanis túlzottan jó hírek-
kel azoknak, akik vásárolni vagy
kölcsonőzni szeretnének nyelv-
tanuláshoz segítséget nyújtó vi-
deofilmet. Egyáltalában nem ér-
demes próbálkozniuk könyvtár-
ekben. A Könyvtérka munka-
társai szerint utóljára múlt év
végén voltak orosz, német és
francia nyelvet oktató kazetták,
amelyek pillanatok alatt elfogy-
tak, s bár igény lenne rájuk, a
közeljövőben nem várható után-
pótlás. A könyvtárak többsége
amúgy sem vállalkozik arra,
hogy kölcsonőzze a szegényes
választék darabjait. Ahol van ka-
zetta, ott az érdeklődők csak
helyszíni nézésre-hallgatásra
vehetik igénybe a filmeket.

Nyelvoktató kazettája pillanat-
nyilag a MOKÉP Videotékájának
sincs, de közép- vagy haladó
szintet elért videózók szinkron
nélküli, idegen nyelven beszélő
vagy más nyelven feliratozott já-
téklímkazettákat kölcsonőzhet-
nek.

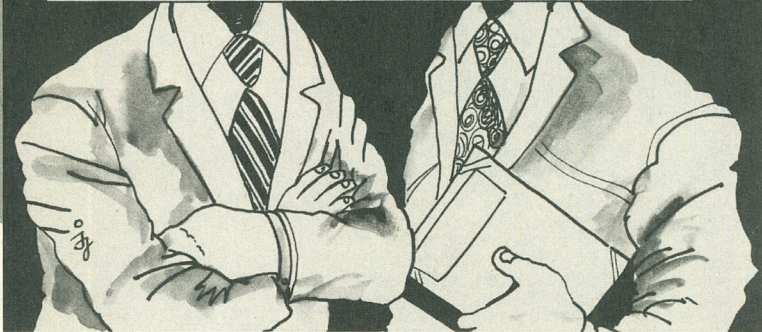
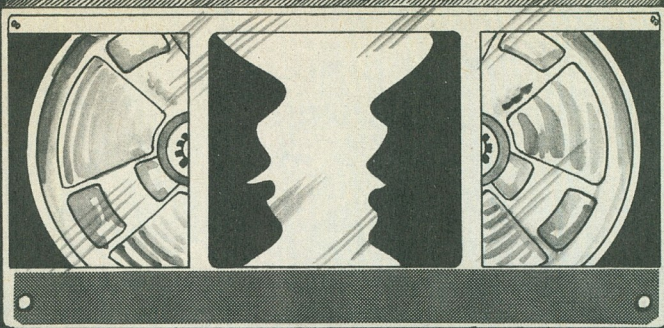
A Televideo kínálata: német
nyelven az ismert „Willkommen
in der DDR” sorozat 442 percben
6400 forintért, valamint egy fran-
cía – és haladó fokú francia
nyelvrelek 1660, illetve 1887 fo-
rintért.

A Fótóteq spanyol, orosz, angol
és német haladó szintű 180 per-
ces kazettákat kínál 1500 forint-
ért, illetve kapható a már emlit-
tett „Willkommen...” kazetta
kezdőknél 2220 forintért.

Az Országos Oktatástechnikai
Központ iskoláknak és a lehető-
ségekhez képest magánvásár-
lóknak is árusít nyelvleckéket.
Kínálatuk: angol, orosz, német,
spanyol, francia, eszperantó és
magyar nyelvű filmek 150 per-
ces VHS kazettán 1500 forintért.
A „Készülünk a nyelvvizsgára”
sorozat valamennyi darabja
egységes elvek szerint, a gyako-
rati társalgás elsajátításában
segít, a szereplők mindennapos
szituációk szókincsét mutatják
be a 15 perces epizódokban.
A videokazetták kiegészítése-
ként érdemes megvenni a TIT
Rigó utcai nyelviskolájában kapha-
tó „Videóval a nyelvvizsgára”
című könyveket is.

Ami a TIT kínálatát illeti, az
gyakorlatilag azonos az előbb
említett választékkal, mivel a

VIDEO CASSETTE

nyelvoktató kurzusokon jórészt
ezeket az oktatófilmeket hasz-
nálják.

Hogy a helyzet a szegényes
lista ellenére sem egészen re-
ménytelen, az a televízióknak kö-
szönhető, amelyek immár évek óta

folyamatosan vetíti a színvona-
las nyelvleckéket. Aki idejeke-
rén kapcsolta be képmagnóját,
az ma már teljes videoszorozattal
rendelkezik a filmekből, s hasz-
nálnhatja őket akár saját okulásá-
ra, akár mások oktatására.

előtt, sugárzása vagy vezetékes
továbbítása. Így például egy
családi eseményről, esküvőről
készített – egyébként engedély-
mentes – házi videofelvétel sajtó-
tértermékek minőségű abban az
esetben, ha a tulajdonosa a ka-
zettát árusítani vagy kölcsonőz-
ni kezdi. Ugyanakkor nem való-
színű, hogy a Magyar Filminté-
zet jelentkeznél fog a kötelees-
példányért az így sajtótermékké
avanzsált esküvői videokazetta-
ból...

Sajtótermékeknek kell tekinteni
azt a videokazettát is, amelyre
valaki a televízióból vagy egy
másik videokazettáról filmet
rögzít, majd a másolt videoka-
zettát a szerzői jog által mega-
határozott baráti-családi körnél
szélesebb körben terjeszti.
A jogszabályok szerint viszont
sajtótermékek csak engedéllyel
lehet előállítani és nyilvánosan
közölni, ezért jogellenes és til-
tott az ilyen kazetták kocsmái
vagy más vendéglátóhelyen tör-
ténő bemutatása. És ez nem ki-
zárolja a magyar szabályozás
sajátossága, az eredeti nyugati
múrosos kazetták többségén
ugyanis szerepel egy olyan zá-
radék, hogy az adott videokazet-
ta csak otthoni (házi) használat-
ra jogosít, minden egyéb fel-
használás csak a jogtulajdonos

Alapfogalmaink

Film, video, videofilm. Sokszor
halljuk, használjuk ezeket a fo-
galmakat, jóllehet pontos jelen-
téstartalmukkal talán magunk
sem vagyunk mindig tisztában.
A videofilm elnevezés is már
egyfajta képzavart tükröz, his-
zen a film hordozóeszköze a
filmszalag, a videó pedig a vi-
deokazetta vagy videolemez,
így elvileg indokolatlan a szavak
összekapcsolása. Ennek ellené-
re a szakszargonban és a sajtó-
ban egyre gyakrabban szerepel
ez a szó, sőt a MAFILM-ből kivált
közmevelődési filmstudiót is
Magyar Mozi- és Videófilmgyar-
nak hívják. Ezek szerint tehát
mozifilmlet és videofilmlet kel-
lene megkülönböztetnünk. Ez a

meghatározás viszont azért
nem állja meg a helyét, mert
akik videofilmről beszélnek,
elsősorban nem önálló videoalko-
tásokra, hanem játékfilmek vi-
deovaltozatára gondolnak.

A fogalmi kérdések tisztázá-
sához – a talay hatályba lépett
sajtótörvényből lehet kiindulni.
A törvény mindenekelőtt megha-
tározza a sajtótermék fogalmát,
és idevonja a nyilvános közlése
számú műsoros filmszalagot, vi-
deokazettát, videolemez. Az ér-
telmező rendelkezések szerint
pedig nyilvános közlés a sajtó-
termék árusítása, szétküldése,
kézbesítése, üzletszerű kölc-
sonőzése, ingyenes szétosztá-
sa, bemutatása nyilvánosság

hozzájárulásával lehetséges. Ezek a szabályok indokolják a hatóságok sokáig kifogásolt ellenőrzéseit és intézkedéseit.

A sajtótörvény végrehajtására kiadott miniszteri rendelet újabb támpontokkal is szolgál. Eszerint a film filmzsalagra rögzített mozgóképkaplatok; a videófelvétel videokazettára, videolemezre vagy bármely más videóhordozó anyagra rögzített mozgóképkaplatok; a videóátvitel pedig: a videohordozó anyagra átmásolt film. Úgy véljük, az alapfogalmak körül ítélezár, mivel minden műsorhordozó besorolható valamelyik fenti kategóriába. Kivételt talán csak a Kollázs Kiszövegzeteket produkciója képez (diaképek videón) – ezzel egyelőre fogalmi szempontból nem tudunk mit kezdeni.

Problémát okoz az egyes kulturális tevékenységek folytatását engedélyező minisztertanácsai rendelet fogalmainak értelmezése. Ez ugyanis csak a tevé-

kenységeket nevével adja meg (műsoros filmszalag, videokazetta, videolemez gyártása, sokszorosítása és kiadása), fogalom meghatározásokat azonban nem tartalmaz. A Filmfőigazgatósság gyakorlatában ugyanakkor már kialakult a tevékenységekért pontos jelentéstartalma. Ezek szerint a magánszemélyek által is folytatható gyártás: nyilvános közlésre alkalmas mozgóképek előállítása. Sokszorosítás: videófelvétel sokszorosítógéppel történő többszörösre nyilvános közlés céljából; kiadás: az előállítási (gyártási) és sokszorosítási megszervezése nyilvános közlés érdekében. Ez utóbbi tevékenységeket csak jogi személyek végezhetik.

Reméljük, e rövid szakszótár összeállításával mi is hozzájárulunk a hazai videózáshoz bannak uralkodó fogalmi zűrzavar tisztázásához.

Kiss Zoltán

KLUBLISTA

Azok számára, akinek már van kamerájuk és kedvet éreznek a forgatáshoz, közülük a jelentősebb, videóval is foglalkozó amatőrklubok nevét, címét, ahol tanácsot kérhetnek, s bekapcsolódhatnak a munkába.

Kőbányai Nonprofessional Stúdió (Pataky István Művelődési Központ), 1102 Budapest, Pataky István tér 7–14. Vezető: Szomjas György filmrendező.

ELTE Vizuális Műhely (Eötvös Művészeti Együvések), 1082 Budapest, Kun Béla tér 2. Vezető: Péterffy András filmrendező.

Kassák Video Klub (XIV. Kerületi Művelődési Ház), 1145 Budapest, Uzsoki utca 57. Vezető: Tarr Béla filmrendező.

AMAFILM (MAFILM Közművelődési Stúdiók), 1099 Budapest, Könyves Kálmán körút 15. Vezető: Onodi György.

MTV KISZ Kísérleti Stúdió (Magyar Televízió), 1610 Buda-

pest, Szabadság tér 17. Vezető: B. Révész László rendező.
Közgaz Amatőrfilm Klub (Közgazdaságtudományi Egyetem), 1093 Budapest, Dimitrov tér 8. Vezető: Czabán György.

Pest Megyei Amatőrfilm Stúdió (Pest Megyei Művelődési Központ), 2000 Szentendre, Engels utca 9. Vezető: Suli István.

Montázs Amatőrfilm Klub (Barátság Művelődési Ház), 2440 Százhalombatta, Hága László utca 11. Vezető: Gyöngy Kálmán.

Stúdió '80 Amatőrfilm és Video Klub (Puskin Művelődési Központ), 2800 Tatabánya, Kosuth Lajos utca 4. Vezető: Papp Károly.

Égi jelek

A műsorszóró műholdadások hazai vétele elé nem górdítenek adminisztratív akadályokat – jelentette ki nemrégiben a kormány szóvivője. Jelenleg hat műsorátviteli műhold sugároz televíziós programokat, melyek Európa jelentős részén, így többségük Magyarországon is fogható. A Nemzetközi Rádiószabályzat értelmében azonban a távközlési műholdról érkező jeleket csak a nemzeti hírközlő szervezetnek – Magyarországon a Magyar Postának – van joga venni, s állapotukat meg a csatornákat üzemeltetőkké, milyen módon használja fel a világűrbeli jövő adásokot.

De ha minden igaz, hosszú évek kesése után gyökeres fordulat áll be a műholdas műsorszórás történetében: a hírek szerint még az idén az NSZK-ból fellövők az első közvetlen műsorszóró műholdat a TV SAT 1-et (a DBS-t). Ennek feladata hasonló lesz a földi műsorszóró adóhoz, jeleit tehát bárki veheti, nem kell hozzá semmiféle engedély, mint ahogy ahhoz sem kell, hogy rádiókon foghassuk a világ bármely műsorszóró adóját.

Az első DBS felbocsátása után várhatóan négy-hat hónapig négy csatornát kezd meg a rendszeres műsorszórását. 1988 tavaszára tervezik a francia gyártmányú TDF-1 DBS pályára

állítását és a jövő év végére egy nemzetközi közvetlen műsorszóró műhold felbocsátását is. Egy műhold legfeljebb öt programot sugározhat, így ha az elképzelések valóra válnak, egy-két év múlva már akár tíz-tizenöt televíziós program közül választhat idehaza is az, akinek ehhez megfelelő vevőberendezés áll rendelkezésére.

Ma körülbelül 100–200 ezer forintba került egy teljes vevőberendezés felállítás, nagyközösségi rendszerben ez az összeg körülbelül félmillió forint. Mivel azonban a költségek több ezer család között oszlanak meg, a telepítés a közösségek számára könnyen elérhetővé válhat. Néhány év óta már több magyar vállalat, szövetkezet foglalkozik parabolaantennák és vevőberendezések készítésével, így a Magyar Posta is. A Posta tapasztalata, kutatófejlesztő munkája révén elválhatja az Égi jelek vételéhez szükséges készülékek felállítását, üzemeltetését, így hatósági funkciója helyett szolgáltató szerepe válhat elsődlegessé!

A szakemberek előtt viszont vannak még nyitott kérdések – nem csupán idehaza. Az égi jelek adárendszer, a D2-MAC, a földitől teljesen eltérő, ezért vételéhez dekoderre lesz szükség. De hogy ez milyen, azt ma még nem sokan tudják. Nyugat-Európában mostanában várha-

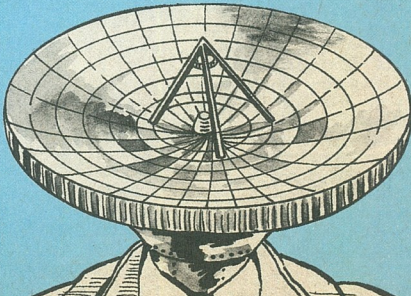
tó az első mintadarabok bemutatása, melyek minden bizonyítást a technikai újdonságok között slágernek számítanak majd. De bármilyen is lesznek, ha sorozatgyártásuk beindul, bizonyára lehet majd belőlük előbb importálni, majd talán gyártani is idehaza.

Technikaiilag annak sem lesz akadály, hogy a Posta nagyközösségi antennarendszerekbe eljuttassa a már ma is sugározó távközlési műholdak televíziós csatornáinak programját. A Magyar Posta üzemeltetésében már áll Budapesten, a Széchenyi-hegyen egy négy és fél méter átmérőjű parabolaantenna, mely kiválóan fogja a távközlési műholdakról érkező kép- és hangjeleket. A Posta eddig a brit Sky Channel és a francia TV 5 televíziós csatornát fenntartó szervezettel kötött szerződést. E szerint a magyar hírközlő szervezet veheti és továbbadhatja a csatornák műsorszórását és csatorbítás nélkül és a sugárzás-

sal azonos időben. Tilos viszont a műsorok rögzítése, átszerkesztése és újrajrása, valamint az adások vétele nyilvános helyen, például presszókban, éttermekben. A programok eljuttatása lakásokba természetesen nem számít nyilvános vételésnek. A hírek szerint hamarosan a Super Channell is várható hasonló tartalom megállapodás. A Posta ezeket a műsorokat kábelben és kisebb parabolaantennák segítségével jelenleg szállódokba már eljuttatja.

Ez a jelen, de ha minden igaz, akkor már az évtized végén sok ezer magyar otthonban kezdődik majd esténként a vita: vajon az „égből” érkező tucatnyi műsor közül melyiket válassza a család, ha a Magyar Televízió két programja közül egyik sem nyerte el a tetszését?

Falus Tamás

A kevésnél is kevesebb

Sajnos nem sok jóval biztathatjuk azokat, akik még csak ezután szeretnének képmagnót vásárolni a hazai üzletekben. A Skála-Coop illetékesei elmondták, hogy semmilyen lehetőség nem merült fel kereskedelmi mennyiségű berendezés vásárlására. Egyelőre a hagyományos kompenzációs üzletkötés is reménytelen vállalkozásnak tűnik az engedélyeztetések körüli huzavona miatt. Idén egyébként kínáltak SELTRON VHM 2-eseket: háromezes darabot, 39 900 forintért, de ezek rövid idő alatt gazdára találtak. Ugyancsak elfogyott a 49 900 forintért árusított ITT videómagnó is. Ez utóbbi típusból esetleg a negyedik negyedévben érkezik valamennyi, de közelebbi információt nem sikerült megtudnunk.

A Centrum Áruházak Vállalat hasonló cipőben jár. Azzal a külföldi sikerrel, hogy egy tavaly megrendelt szállítmány késedelmes érkezésének „köszönhetően” karácsony előtt ezer darab PANASONIC NV G-7-es kerül a polcokra 37 000 forintos áron. Ebből a készülékből az első félévben már megjött ezer, de szinte azonnal el is fogyott.

A Ravill boltjaiban is hiába keresik a vevők a videómagnókat. Később sem lesz, csakak végre valamelyik reménybeli hazai gyártó már nemcsak nyilatkozik, hanem termel is. Igaz, ez utóbbi nem elsősorban rajtuk múlik.

Az egyetlen reményt keltő híradás az OFOTÉRT-től származik. Egyrészt továbbra is számítani lehet az utasforgalomban behozott képmagnókra. Ez természetesen sokféle típust és árat takar. Szeptemberben viszont megérkezett a várva várt háromezes TOSHIBA készülék, 35 000 forintos áron. Ezeknek a berendezéseknek is már régen az üzletek polcain kellett volna lenniük, de a MEEI első nekifutásra nem járult hozzá a forgalmazásához. Így a japán cég az OFOTÉRT igényeinek megfelelően, a kívánt módosítással – számunkra kihatetlen gyorsasággal – néhány hónap alatt legyártotta a megrendelt mennyiséget: beépítették a hálózattól függetlenül működő oszcillátort, melyre a hazai áramingadozások miatt volt szükség.

A kép korántsem teljes, de nem valószínű, hogy egyhamar jelentős javulásra számíthatnak a honi vásárlók.

B. T.

A MOKÉP Videotéka sikerlistája 1987 kora őszén, a kölcsönnapok száma alapján:

Magyar játékfilmek

1. A TANÚ
2. SZERLEM ELSŐ VÉRIG
3. TE RONGYOS ÉLET

Szocialista országok játékfilmjei

1. SÖRGYÁRI CAPRICCIO (csehszlovák)
2. SZEXMISSZIÓ (lengyel)
3. OLASZOK HIHETETLEN KALANDJAI LENINGRÁDBAN (szovjet)

Egyéb országok játékfilmjei

1. ARANYESŐ YUCCÁBAN (olasz kalandfilm)
2. AZ ISTENEK A FEJÜKRE ESTEK (botswanai vígjáték)
3. TOMBOLÓ ÖKÖL (hongkongi karatefilm)
4. A NAGYFÖNÖK (hongkongi karatefilm)
- 5-6. HALÁLÓS JÁTSZMA I-II. (hongkongi karatefilm)
7. A SÁRKÁNY KÖZBELÉP (hongkongi karatefilm)
8. BRUCE LEE, A LEGENDA (hongkongi karatefilm)
9. A CSENDŐR NŐSÜL (francia vígjáték)
10. A CSENDŐR NYUGDÍJBA MEGY (francia vígjáték)

VPS-válogató

Ez alkalommal az NSZK-ban megjelenő Video és Video Magazin című havilapokat hívtuk segítségül rendhagyó teszttünk összeállításakor. Azokat a készülékeket válogattuk ki, amelyek vagy már alkalmasak, vagy apró átalakítás révén válnak képesse a televíziódások Video Program Selector (VPS) jelének

vételére. A még Nyugat-Európában is viszonylag újdonságnak számító technikai megoldásra a gyártók kétélekepp készültek fel. Vagy már ellátták képmagnóikat VPS dekóderrel, vagy még nem, azonban helyüket előkészíték a képmagnókban. Számunkra azért lehetnek érdekesek a készülékek, mert né-

hány közülük már kapható üzleteinkben, s habár a Magyar Televízióban egyelőre még nem gondolkodnak a VPS-jelek bevezetésén, a jövőben erre minden bizonnyal sor kerül majd.

A kazettasorból kiténik, hogy idehaza az Ofotérré forgalmazza a legtöbb fajtát, bár az árak bön-gészésekor néha rejtélyes dol-

gokra kaphatjuk fel fejünket. Az már fel sem tűnik, hogy lithon körülbelül kétszer annyiba kerül a legtöbb kazetta (forintban), mint az NSZK-ban, az azonban már édekes, hogy míg a JVC Dynarec Hr típusú szalagja Nyugat-Európában feleannyiba kerül, mint a Kodak HGX, addig idehaza az utóbbi ára csupán 22 forinttal magasabb a JVC-énél.

Gyártó, típus	Ár nyugatnémet márkában	Rendszer	VPS Dekóder*	Ofotérré	Fotoelektronik	Hasz-nált-cikk Sző-veitke-zet	Vételi biztonság	VPS-kijelzés	Csatorna-kereső	Progra-mozható műsor-rok száma	Nap
Akai VS-126EO	1500	VHS	1				jó	nincs	van	4	365
Akai VS-516EO	1900	VHS	1				jó	szöveggel	van	6	365
Blaupunkt RTV 324	1950	VHS	2				jó	jellel	nincs	6	365
Blaupunkt RTV 454	2100	VHS	1				jó	jellel	van	8	31
Blaupunkt RTV 478 HIFI	2400	VHS	1				jó	jellel	van	8	31
Fisher FVH-P990K	2150	VHS	1				jó	nincs	nincs	7	14
Fisher FVH-P975K	1650	VHS	1				jó	nincs	nincs	5	14
Grundig VS-400	1450	VHS	1				jó	jellel/szöveggel	nincs	4	365
Grundig VS-310	1900	VHS	1				jó	jellel/szöveggel	nincs	10	365
Grundig VS-340 HIFI	2000	VHS	1		89 120		jó	jellel/szöveggel	nincs	10	365
Grundig VS-320	2100	VHS	1				jó	jellel/szöveggel	nincs	10	365
Grundig VS-275	2600	VHS	2				jó	jellel	nincs	7	365
Grundig VS-380 HIFI	2700	VHS	1				jó	jellel/szöveggel	nincs	10	365
Grundig VS-300	1600	VHS	1		120 000		jó	jellel/szöveggel	nincs	2	365
Hitachi VT-175E HIFI	2200	VHS	1			82 000	jó	jellel	van	4	14
Hitachi VT-135E VPS	1700	VHS	1				jó	jellel	nincs	4	14
ITT VR 3977 HIFI	2300	VHS	2				jó	jellel	nincs	8	365
ITT VR 3997	2800	VHS	1				jó	jellel	nincs	8	365
ITT Digicontrol VR 3946	1900	VHS	1				jó	szöveggel	nincs	6	350
JVC HR-D180E	1800	VHS	2				jó	jellel	nincs	8	365
JVC HR-D160 EG	1900	VHS	1				közepes	jellel	nincs	4	354
JVC HR-D470EG	2500	VHS	1				jó	jellel	nincs	8	365
JVC HR-D566EG	2500	VHS	1				közepes	nincs	nincs	4	365
JVC HR-D755EG	2900	VHS	1				jó	jellel	nincs	8	365
JVC HR-D170E	1500	VHS	2				jó	jellel	nincs	4	14
Loewe Mono 420M	1600	VHS	1				jó	jellel	van	4	14
Loewe Stereo 440S	1800	VHS	1				jó	jellel	van	4	14
Loewe HIFI 460H	2400	VHS	1				jó	jellel	van	4	28
Mitsubishi HS-338G	1700	VHS	1			69 000	jó	jellel	nincs	8	3
Mitsubishi HS-421 VPS	2400	VHS	1		50 000		jó	jellel	nincs	8	30
Orion VH-401RC	1200	VHS	1		40 000	51 000	közepes	jellel	nincs	8	21
Panasonic NV-Q7	1500	VHS	2		48 000	40 000	jó	jellel	van	4	14
Panasonic NV-Q10	1700	VHS	2			60 000	jó	jellel	van	4	14
Panasonic NV-Q14	1800	VHS	2				jó	jellel	van	8	31
Panasonic NV-H70	2400	VHS	1				jó	jellel	van	8	31
Philips VR 6467	1700	VHS	1				jó	jellel	nincs	3	31
Philips VR-6660	1900	VHS	1				jó	jellel	nincs	6	31
Philips VR 6760	2100	VHS	1				jó	jellel	nincs	2	31
Philips VR 6860 HIFI	2500	VHS	1				jó	jellel	nincs	6	31
Sanyo VHR-2500G	1700	VHS	2				jó	jellel	nincs	8	21
Sanyo VHR-2700HF	2100	VHS	2				jó	jellel	nincs	8	21
Siemens FM 468	2100	VHS	2				jó	jellel	nincs	8	21
Sony SL-HF950ES	3000	SuperBeta	2		125 000		jó	nincs	nincs	6	21
Telefunken VR-A940	2000	VHS	1				jó	jellel	nincs	8	14

* 1 be van építve a készülékbe
2 helye előkészített, utólag beépíthető

VHS KAZETTÁK

Normák háborúja

A világ térképe nem csupán politikai szempontból tarka. A televíziócsatornák is meglehetősen változatosak, a PAL, a SECAM és az NTSC különböző variánsai kis híján a nyelvi zűrzavarhoz hasonlóan országban keverednek.

A SECAM rendszer hátránya az átránsnál és a montírozásnál mutatkozik meg. Az átránsnál nemcsak elméletileg hanem gyakorlatilag is romlik a felvételek minősége – ellenében a PAL-tal, amelyek legalább elméletben tökéletes másolatot tesz lehetővé. Ezenkívül nehézkes, műszakilag bonyolult és ezért drága a digitalizálás megoldása. Ezért is van, hogy Magyar Televízióán, hasonlóan több más szocialista ország tévéhez, számos belső munka, főleg az utómunkálatok többsége, PAL rendszerben készül, a legmodernebb komponens-mixerek pedig még e normát meghatározó kódolás előtt keverik a jeleket. Hasonlóképpen működnek a Beta rendszerű videokamerák és az egész 5-ös stúdió. Így csak az adás, illetve a lejátszás során dől el, milyen normában legyen a műsor.

Mivel világszerte egyre többen esküsznek egy új, valóban általános szabvány szükségességére, most már nem érdemes sokat töprengeni a PAL, a SECAM és az NTSC előnyeiben vagy hátrányaiban. A normák háborújából valószínűleg a High Definition (HDTV), a nagy felbontású rendszer kerül ki győztesen. Igaz, erre még várni kell jó néhány évet, hiszen az áttárlásnak műszaki, gazdasági feltételei vannak, ráadásul egy világméretű áttárláshoz jelentős politikai nehézségeket is le kell küzdeni.

Addig sem kell ott tartani, hogy nem lesz folyamatos a SECAM bevezetéseinek vagy az alkatrészeknek gyártása. Dr. Altmann Istvánné, a MTV karbantartási főosztályvezetője határozottan állítja, hogy komoly verseny folyik a megrendelésekért a piacon és a nagy cégek mindent vállalnak – persze nem olcsón. Tíz évig minden szállítói biztosítási az alkatrész-utánpótlást és még ez után is számos megoldást lehet találni az esetleges műszaki nehézségek áthidalására. A tévén belül különben nincs túlzott jelentősége a normák közti különbségeknek, korszerű transzkódekkal letölthetőek váltások lehet elérni. Különben is, a külső áttárlásnál gondolni kell a lízmió nézőre meg az elavult készülékekre is. A belső technikai fejlődésből azonban a néző csak a jobb minőségű képet, az érdekesebb, jobb megoldásokat látja, ez tehát egyértelműen hasznos mindenki számára.

Sajnos az MTV tervei között egyelőre nem szerepel az adások kezdése és vége jelző Video Program Selector (VPS) jel sugárzása, annak ellenére, hogy ez nem tartozik a különlegesen bonyolult technikai kérdések közé. Elsőbbséget élvez azonban a teletext továbbfejlesztése, hiszen a jelenlegi adás még mindig csak kísérleti szinten van. Az új, bővített teletext természetesen vehető lesz az eddigi dekódéres készülékekkel, több információt tartalmaz majd és gyorsabban is fog lapozni az oldalak között. Ráadásul már nem is kell sokáig várni rá: ha igaz, már 1988-ban megláthatjuk.

Horváth Gábor

Tipus	Ár DM	Időtartam	A magazin minősítése a kép és a hang teszteszte alapján	BÁV	OFOTÉRT	Fotolektrom	Használt-cikk Szövetkezet
Maxell HGS HIFI	24.00	E-180	nagyon jó		900	810	
Sony Pro-X	35.00	E-180	nagyon jó				
Fuji Super	3000	E-180	jó			590	
TDK HIFI	20.00	E-180	jó		900	810	
Agfa HGX	17.00	E-180	jó				
TDK Extra HG	17.00	E-180	jó		900	810	
Fuji Super HG HIFI	21.00	E-180	jó		900	810	
Sony UHG HIFI	21.00	E-180	jó		900	810	
Scotch EXG HIFI	27.00	E-180	jó				
TDK HD Pro	35.00	E-180	jó	(TDK HD Pro) 2000	2000		1500
Fuji Super HG	17.00	E-180	jó				
Hitachi HGS	22.00	E-180	jó	(Hitachi HGS) 800			
Scotch EXG	23.00	E-180	jó				
TDK HS	13.00	E-180	jó	(TDK HS) 700	698	670	750
Agfa High Color	10.00	E-180	jó			600	
Scotch EXG PRO	35.00	E-180	jó				
Magna HG Chrom	18.00	E-120	jó				
JVC Dynarec Super HQ	23.00	E-180	jó				
JVC Dynarec PRO	35.00	E-180	jó	2000			
JVCV Super HIFI	2500	E-180	jó				
Fuji Beridox	14.00	E-180	jó		698		
BASF Super HQ	19.00	E-180	jó			810	
Maxell HGX	21.00	E-180	jó		900		
Kodak XHG	24.00	E-180	jó		900		
Memorex Super HG	21.00	E-180	jó				
BASF Extra Quality	15.00	E-180	jó				
Domiphon Super HQ	11.00	E-180	jó				
Magna HGSuper 180	21.50	E-180	jó				
Memorex HIFI	24.00	E-180	jó				
BASF Super HG HIFI	22.00	E-180	jó		900		
JVC Dynarec HR	12.00	E-180	jó		698		
Polaroid Super Color	19.00	E-180	jó				
Memorex Standard	15.00	E-180	jó		698		750
Quelle Universum	10.00	E-180	jó				
JVC Dynarec HG HIFI	20.00	E-180	jó		900		
Panasonic Premium Std.	13.00	E-180	jó		698	670	750
Samsung Extra HG	20.00	E-180	jó				
Panasonic HIFI	22.00	E-180	jó				
Kodak Standard	14.00	E-180	jó				750
Memorex PRO	20.00	E-180	közepes				
Sony Dyanimicon	13.00	E-180	közepes	(Sony Dyanimicon) 690		550	690
Philips XHG	24.00	E-180	közepes				
Hitachi Standard	15.00	E-180	közepes				750
PD magnetics Sup. HG HIFI	19.00	E-180	közepes				
Panasonic Super HQ	19.50	E-180	közepes				670
Philips HIFI EHG	25.00	E-180	közepes				
Videoseon Special Color	10.00	E-180	közepes				
Maxell Epitaxial	18.50	E-180	közepes				
Philips Standard	17.00	E-180	közepes				
PD Magnetics HG Chrom	15.00	E-180	megfelelő				
Professional Super	14.00	E-180	megfelelő				
WB Super Metallix	14.00	E-195	megfelelő				
ICE Super HG	10.00	E-195	megfelelő				
Ariex Super HQ	10.00	E-180	kifogásható				
VHS-C							
JVC Super HG	20.00	EC-30	jó		1500		
Fuji Super HG	20.00	EC-30	jó		1500		
BASF Chromdioxid Sup. HG	2100	EC-30	jó				
VIDEO 8							
Sony	30.00	P5-60	nagyon jó		1370		
BASF	29.00	P5-60	nagyon jó				
Fuji	31.00	P5-60	jó				
Kodak	39.00	P5-90	jó				
Sony	40.00	P5-90	jó		1700		
Kodak	3000	P5-60	közepes				
BASF	39.00	P5-90	közepes				
TDK	39.00	P5-90	közepes		1700		
TDK	28.00	P5-60	közepes		1370		

Metro Print GT

Budapest V., Bajcsy-Zsilinszky út 78. T.: 127-480

Különleges ajánlataink videomagnósoknak: közkedvelt régi és új, magyar és külföldi szinkronizált feliratos videofilmek megvételét vagy kölcsönzését ajánljuk:

Kölcsönzési díj: 70 Ft-tól 140 Ft-ig
Eladási ár: 1190 Ft-tól 2000 Ft-ig.

Vegye igénybe nyomdai szolgáltatásainkat!

Névjegyek, esküvői meghívók és különböző nyomdai termékek elkészítését rövid határidőn belül vállaljuk magas-, ofszetnyomással, illetve Thermograph eljárással is.

Üzletünkben a számítástechnikai és szórakoztató elektronikai cikkek forgalmazása mellett bizományi felvásárlás is működik.

Nagyon szűk réteg szórakozása a videózás az NDK-ban, gyakorlatilag csak azok juthatnak készülékekhez, akiknek Nyugaton élő rokonai vannak, vagy maguk rendelkeznek valutabevételrel: keletnémet márkáért ugyanis nem, vagy csak kéz alatt lehet szerezni videokészüléket. A valutáért árusító boltokban azonban bárki megveheti az éppen adott típusok egyikét – a választék azonban meglehetősen szűk. Augusztusban például az egyik Intershop-bólban egyféle, Sharp (japán) gyártmányú készüléket lehetett kapni. Középkategóriájú darab, programozható, egy hétre és több állomásra. Ára: 1340 nyugatnémet márka – érdemes hozzátenni, hogy Nyugat-Berlinben ugyanez a típus – üzletlőtől függően – 10–20 százalékkal olcsóbb, ráadásul ottani vásárlás esetén az értékátvételadó is visszatérítik a külföldieknek – mindez azonban nem vonatkozik az NDK állampolgáira, tekintve, hogy ők az NSZK vámörvényei értelmében nem számítanak külföldinek, másrészt az NDK állampolgárai külföldi úttörők nem hozhatnak magukkal vi-

deokészüléket: a behozatali tilalmakat felsoroló lista élővasai a televíziók és a képrögzítésre alkalmas berendezések. Így az NDK-ban élő polgárok számára marad az Intershop üzlet, ahol kazettát is lehet vásárolni: azt is sokkal drágábban azonban, mint Nyugat-Berlinben. A 100-as BASF normál kazetta 15–16 márkába, a 240-es 19 márkába kerül. A többi típus ára is e körül mozog – elmondható, hogy 15 márka alatt nemigen kapni 100-as kazettát, noha Nyugat-Berlinben a hasonlók 3–4 márkával kevesebbe kerülnek.

Az Intershop üzletek a valutával rendelkezőknek televíziókat is kínálnak: több típusból lehet választani, az árak 690 márkától 1790 márkáig terjednek.

A 36 cm képátmérőjű készülékek kerülnek – igaz, leértékelteskor – 690 márkába, míg a nagyobb, 53 cm képátmérőjű, sztereokészülékek 1500–1700 nyugatnémet márkás árszámban mozognak. Az Intershop üzletekben kapható minden készülék kétnormás, azaz PAL és SECAM rendszerben sugárzott adá-

sok vételére egyaránt alkalmasak – mindez azt jelenti, hogy képesek a nyugati adások színes vételére. Ez az NDK-ban jelenleg kapható színes készülékekről szintén elmondható – a régebbi típusok azonban nem tudják a sokak által nézett nyugati színes adásokat színesben venni, csupán fekete-fehérben.

Érdemes azonban hozzátenni, hogy azok, akiknek nyugati rokonai, ismerősei vannak – és az ilyenek száma az NDK-ban igen jelentős –, mintegy 120 márkáért hozzájuthatnak a SECAM-PANEL-hoz, ami lehetővé teszi a színes adások vételét. A Panelt viszonylag egyszerű a már meglévő készülékekbe beszerezni és az NDK-ban, ahol a televízióbarakácsolás egyébként igen sokak hobbija (plusz antennaszereles stb.), ezt a szívességet sokan megteszik ismerőseiknek. (Az összegek nyugatnémet márkában értendőek.)

Az NDK állami boltjaiban – tehát nem az Intershop üzletekben – elsősorban hazai

gyártmányú készülékek közül lehet válogatni – de videokészüléket a fentiek értelmében nem lehet venni. Mindezek ellenére persze azok, akik akarnak, hozzájuthatnak a célhoz: videoberendezéshez, ha a feketepiacon váltanak két keletnémet márkát nyugatnémet márkára, így azonban meglehetősen borsos árak jönnek ki – egy átlagos kereset mellett nyugtájából egy teljes évi fizetést emészt fel a készülékvásárlás.

Az NDK-ban kapható színes tv-készülékek egyelőre nem követik a Nyugaton már igen elterjedt sarkított képcsőves, illetve „MONITOR-LOOK” megoldások – elsősorban a hagyományos fazon, illetve műszaki megoldások érvényesülnek: így sem a képfelbontó képesség, sem a színvisszaadás nem éri el a Nyugaton megszokott átlagszínvonalat. E készülékek néhány havi átlagfizetésből már megvásárolhatók.

Az NDK-ban – jelenlegi ismereteim szerint – nincs hivatalos műsorokzetta-kölcsonöz, viszont a fekete-piac sem burjánzik oly módon, mint Magyarországon. A készülékek csekély száma, a műsoros kazetták behozatalának szigorú tilalma, a szigorú határellenőrzés miatt az országban csak olyan filmek lehetnek feketén forgalmazni, amelyeket a nyugati adásokból vesznek fel egyesek. Mivel azonban a nyugatnémet tv-műsorok – mint általában

talában az állami adók – nem sugároznak pornó, horror, szex- és egyéb műfajú filmeket, ennek nincs is sok értelme, már csak azért sem, mert a tv-műsorokat gyakorlatilag az egész országban lehet fogni, néhány kisebb térséget kivéve, amelyek az NDK adókra, illetve a szomszédos országokra – Cseh-szlovákiára, illetve a lengyel műsorokra hangoldhatnák rá. A szigorú behozatali tilalom természetesen vonatkozik a profi másolókészülékekre is, így az esetleg mégis becsmpéztett tiltott filmek csak a hagyományos módon, két készülék összekapcsolásával lehet átvinni – ez meglehetősen körülményes és lassúvá teszi a processzust, nem beszélve arról, hogy a többszöri másolás után a filmek gyakorlatilag élvezhetetlenné válnak.

Megjegyzendő, hogy a határellenőrzés, illetve a filmbehozatali tilalom a külföldi állampolgárokkal is érvényes. Az ellenőrzés szigorú, a büntetések magasak, így feltehetően kevesen kísérik meg a határőrök éberségét kijátszani.

Oláh László

GYEREKCIPOBEN

Mintegy ezer videotérem és videotéka nyílik meg a Szovjetunióban a következő két év során. Egy Moszkva és Alma-Ata között közlekedő IL-86-os gép fedezetén először láthatnak videoműsort a levegőben az utasok. Nem hivatalos statisztikai adatok szerint az országban mintegy 300 ezer családnak van videomagnója. Ezek a szovjet videózás legfrissebb hírei, illetve van még egy, meglehetősen a legjelentősebb: a Szovjet Állami Filmbizottság keretében létrejött a Videofilmm elnevezésű országos gyártási és alkotói szövetség, amelynek feladata a szovjet videózás jövőjének meghatározása, az első önálló videóprodukció elkészítése. Igazgatója *Oleg Uralov*, aki egyetemes a Szovjet Filmművész Szövetség titkára.

Az országban – legalábbis papíron – évek óta kapható videokészülék. Persze már régen nem az ősi, csak fekete-fehér felvételek készítésére alkalmas típusról van szó. A VHS rendszerű készülékek motorja továbbra is japán, s licenccsúrlások eredményeként született meg. A ma jelentkezőknek 1989-ig kell várniuk arra, hogy készülékük birtokába jussanak, vagyis mennyiségét tekintve még gyerekcipőben jár a gyártás. A szovjet videógyártással azonban más gondok is vannak. A ma előjegyezhető típust gyártó Elektronikai Ipari Minisztérium nyugati licenceket vásárol új gyári létrehozása céljából. A Rádiótechnikai Ipari Minisztérium viszont időközben elkészítette az első videolemezek lejtésására alkalmas lézeres készülékeket.

A videófilmbizottság az utóbbira voksol. Úgy véli, két-három év alatt a fejlett országok teljesen áttérnek a jobb kép- és hangminőséget nyújtó videolemezekre. Japánban már tavaly négyszer annyi lemez fogyott, mint kazetta. Éppen ezért a bizottság szükségesnek látja a rendelkezésre álló anyagi eszközök egyesítését s a minisztertanács alá rendelt, a videokereskedéssel foglalkozó koordinációs bizottság felállítását.

Amíg e tervekben valóság nem lesz, a szovjet videópiac állapota aligha fog gyökeresen megváltozni. Ez pedig azt jelenti, hogy a bérből

és fizetésből élők többségének 6-7 havi fizetését kellene teljes egészében felretennie egy 1200 rubelbe kerülő készülékért, amelyre egyelőre csak feliratkozhat. Ez a VM-12-es típus, a VM-15-ös gyártású éppen a közelmúltban szüntették meg. Kaphatók külföldi készülékek a bizományi áruházakban. Ezekre azonban már 15-20 havi fizetését is ráköltethi valaki.

A kazetapiac enyhe jelzője, hogy feszült. Japán alacsonyabb gyártanak szovjet kazettát, de szabadon ezt is és a külföldi márkákat is ritkán lehet kapni.

Műsoros kazettát is hasonló, 60 rubel körüli áron kínálnak az elektronikai üzletek Moszkvában. Ezekre egyelőre a szovjet filmtérmezős alkotásait láthatják a vásárlók, ha éppen lehet kapni a kívánt filmet. Néhány kazettakölcsönző is működik. Magánforgalomban azonban ugyanolyan vegyes a műsorválaszték, mint bárhol másutt a világon. Nemrégiben megszigorították a horror- és pornókazetták becsmepészéséért járó büntetéseket, többeket pedig elítéltek, akik házi mozi rendeztek be lakásukon, elég borsos, akár 10 rubeles belépődíjjal.

A Videofilmm azonban előre gondolkodik: műszaki szakemberképző központot fog üzemeltetni, s eleinte szűk vetítőhálózatla lesz a kereslet felmérése céljából. Egyikben balettfilmeket, másikban ismeretterjesztő műsorokat, videopublicisztikát vagy éppen „A XX. század szenzációi és paradoxonjai” címmel érdekességeket mutatnak be. Programokat készítenek videokávéházak, –bárok és –diszkók számára is. Jövőre talán az első videoképfilmjük is elkészül. Ilyet már – igaz, a filmgyártás keretében – forgattak a Szovjetunióban a Lenfilm Stúdiókban. Címe: Hogyan legyünk sztárrá? Költségvetése 1000 rubel.

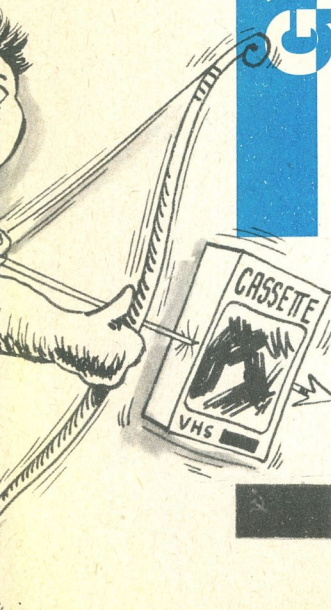
Görög, amerikai, brit és francia ajánlat is érkezett már közös stúdiók létesítésére – elsősorban az orosz balett érdekli a lehetséges partnereket. A Szovjetunióban számolnak azzal is, hogy a videoforgalmazás jogdíjai sokkal kisebbek, mint a filmforgalmazásé –

tizede, huszada annak. Hamarosan kazettára kerülnek a világ filmtérmezőnek klasszikus alkotásai. Másfelől, az NSZK például a 30-as évek szovjet filmjei iránt érdeklődik, Ted Turner TBS társaságával szovjet és amerikai klasszikus filmek cseréjéről folynak a tárgyalások.

A Szovjetunióban el akarják kerülni a nyugati videózás gyermekbetegségeit. Lassan ott is véget ér az a korszak, amikor a kazettákön jórészt csak kommersz szórakoztató műsorok terjedtek. Mára a nyelvtanulást segítő programoktól az oktatóprogramokig és a videójátékokig sok mindent kínálnak a stúdiók. A szovjet szakemberek egyetértenek azzal, hogy a televízió a jövőben főként híradó és dokumentumműsorokat sugározzon. Az esti filmet és a többi néznievalót kazettákról, még inkább lemezekről választják majd az emberek.

Egyelőre azonban gátja még a videózás gyors elterjedésének a hazai televíziógyártás állapota is. Lassan kiszorulnak a szalagrol a csöves készülékek, de a távkapcsolóval működő, PAL/SECAM rendszerű korszerű készülékek kísérleti gyártása még csak most kezdődött el.

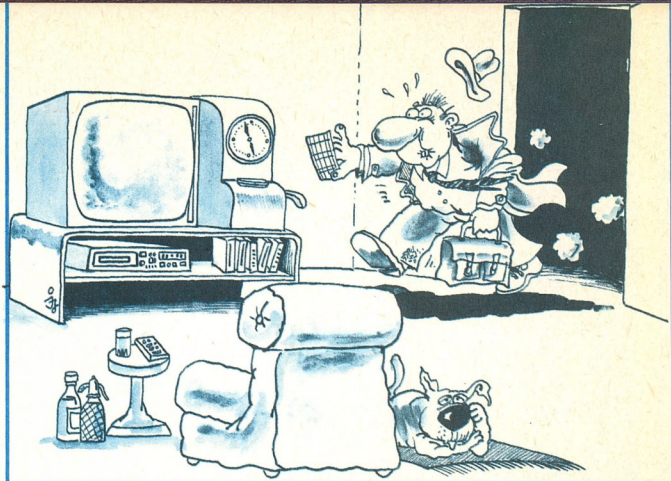
Lengyel László

Jugoszláviában a video- magnók piaca lényegében két részre osztható: egyrészt kaphatók hazai termékek, de igen magas áron, másrészt déli szomszédunknál megvehető rendkívül sokfajta nyugati videomagnó, s ezek ára időről időre csökken. Ehhez azonban gyorsan hozzá kell tenni, hogy egyrészt ki kell fizetni a például nyugatnémet márkában, belga frankban vagy amerikai dollárban megadott árat, majd dinárban ki kell még ezt egészíteni az ár 60-70 százalékaival, ami lényegében vám, adó és bizonyos illeték.

A hazai gyárak idén már a második típusal jelentek meg a piacon. Először a Gorenje cég készítette el a maga berendezését, amely VHS rendszerű, PAL-adások vételére is alkalmas (Jugoszláviában a televízió ebben a rendszerben sugároz), távvezérelhető, tizenkét program állítható be rája. Az ára 778 544 dinár. Az Iskra vállalat az ITT céggel együttműködve gyártja a második jugoszláv képmagnót, amelynek VCR-9000 a jele. A HQ technológiával gyártott távvezérelt sztereóeszközök funkciói között szerepel, hogy VHS rendszerű, VPS-dekóderrel szerelték fel, 11 hónapra előre hat műsor automatikus vétele programozható be, tűrhető állóképet is ad és az egyes jelenetek gyorsan megkereshetők. Az ára igen magas, 998 640 dinár. A július közepén érvényes árfolyam szerint ez 1490 dollárnak vagy 130 ezer forintnak felel meg.)

A hazai gyárak mellett egyre több külföldi cég jele-

nik meg a jugoszláv videopiacon. Lényegében minden ismertebb márká kapható, Belgrád központjában például Fisher, Sharp és Sony márkaboltok kínálják termékeiket. A dologban az az érdekes, hogy a külföldi cégek ma már (a világra jellemző tendenciát követve) itt is egyre olcsóbban árulják berendezéseiket, így az egy-két éve még 1100-1300 NSZK-márkába kerülő videomagnókat most 900-1000, de sokszor 700-800 márkáért árúsítják. (Vásárlásnál azonban sohasem szabad elfelejteni a körülbelül 70 százalékos plusz dinárköltéséről.) Sőt, az is előfordul, hogy egyes videomagnók itt olcsóbbak, mint az NSZK-ban. Ennek az az oka, hogy a cégek Jugoszláviában úgynevezett konzignációs lerakatokból árúsítanak, azaz árak lényegében exportárak és nem tartalmazták az NSZK-ban használatos 14 százalékos forgalmi adót. De ezen túlmenően is vannak jelentős árkülönbségek, például a Grundig VS380 Hi-Fi modell Jugoszláviában 1937 NSZK-márkába, míg az NSZK-ban 2500-2700 márkába kerül.

A választékokat nehéz lenne felsorolni, hiszen az előbbieken kívül még kapható Grundig, Nordmende, az amerikai Bondster, vagy a dél-koreai Samsung márká is. Néhány jellemző adat az árákról: Sharp VC 782 SD 1190 DM + 310 ezer dinár; Sharp VS 793 SBK Hi-Fi Stereo 1590 DM + 414 ezer dinár; Grundig VS 340 Hi-Fi Stereo (ezzel a készülékkel LP üzemmódban nyolcórás zené felvétel készíthető és a frekvenciaátv-

tel 20-20000 Hzi) 1665 DM + 70 százalékos adó és vám, de kapható a Samsung VX 6161-os úgynevezett lapos modellje 699 DM-ért is.

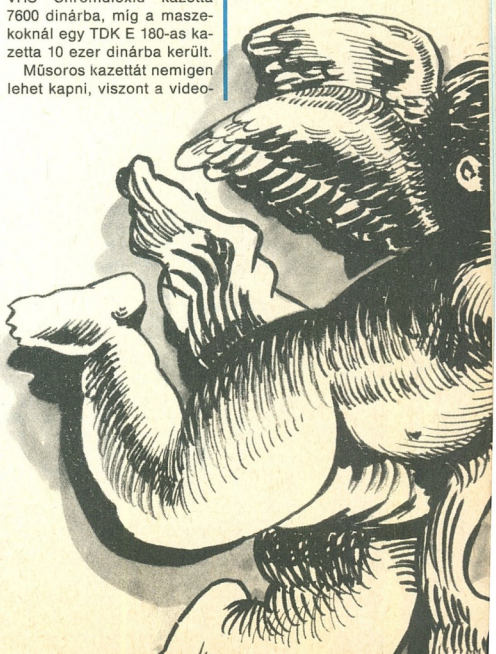
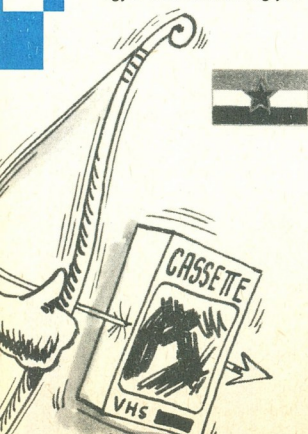
Mindebből az derül ki, hogy a konvertibilis valutában számolt ár kedvező is lenne, az igen magas plusz-költség az árszínvonalat nagyon megemeli (körülbelül a hazai termékek árának gasságába).

A videokazetta-választék Jugoszláviában meglehetősen szegényes. Az állami üzletekben egy BASF E 120 VHS Chromdioxid kazetta 7600 dinárba, míg a masoknál egy TDK E 180-as kazetta 10 ezer dinárba kerül.

Műsoros kazettát nemigen lehet kapni, viszont a video-

klubokban rendkívül széles a választék és nagyon hamar megszerzik az új filmeket is. Például a katalógusokban már szerepel Martin Scorsese The Color of Money (A pénz színe) című filmje, amelyben a főszerpelt Paul Newman játszott. Ezért az alakításáért Newman 1986-ban Oscar-díjat kapott.

Madarász György

His- Lexikon

ADAT

– digitalizált információ egy-egy részére

AFT

(Automatic Fine Tuning) – automatikus finomhangolás, I. AFC

ALAPSZÍNEK

– a színes videokép átvételére szolgáló szabványosított piros, kék és zöld szín, amelyek változó arányú keveréséből keletkeznek a képernyőn előállítható színek

AM

(amplitúdómoduláció) – olyan jelátalakítás, melynek nyomán egy ún. vivőhullám nagyságának (amplitúdójának) változásai hordozzák az átvenni kívánt információt

ÁRNYÉKOLÁS

– 1. elektromos vezetékét körülvéve külső hengeres fémburkolat (szövet vagy fólia) 2. teretárgy rádióhullámok terjedését megakadályozó hatása

BURST

– referencia segédjel a színinformáció átvételéhez (az egyes tévésorok elején)

CCTV

(Closed Circuit TV) – zártlancú tévé, I. ZTV

CCIR

– a nyugateurópai rádió- és tévéadásokra vonatkozó egységes megállapodás és ajánlás

CHROMAKEY

– I. háttértrükk

DC

(Direct Current) – egyenáram: telepekből, akkumulátorokból nyerhető áram. A hálózati váltakozóáramból is előállítható tápegység segítségével. Az áramforrás két pólusa (plusz és mínusz) általában nem cserélhető fel!

DIGITÁLIS

– diszkrét (elkülönült, meghatározott értékű), időben nem folyamatos jelekkel dolgozó berendezés, áramkör stb.

DOC

(Dropout Compensator) – (dropout kompenzátor): olyan áramkör képmagnóknak, amely rövid jelkimaradás (dropout) esetén a megelőző képsorral vagy egy átlagos feszültségszinttel helyettesíti a hiányzó sort vagy sorokat

EDITÁLÁS

– I. szerkesztés

FÉNYVEZETŐ KÁBEL

(Glas Fiber Cable, Fiber Optic Cable, Glasfaserkabel) – különleges üvegből készült vezeték, amelyben az információátvitel modulált fényimpulzusok segítségével történik

HÁTTÉRTRÜKK

(Chromakey, Blue Box) – olyan video (elektronikus) trükk, amely eltérő színű képrészletek segítségével kombinál össze két videóképet úgy, hogy az egyik kép bizonyos színű részei helyén megjelenik a másik videóforrás képe

INTERFERENCIA

– két vagy több jel nemkívánt egymásra hatása, melynek során olyan zavaró harmonikus jelek keletkeznek amelyek benne lesznek az átviteli sávban és így zavart okoznak a vételben illetve lejátszásban [pl. fűtya a rádióvetelben, moire („halszálka”) a képernyőn stb.]

KARAKTER

– betűhely, illetve betű vagy szám vagy azok elektronikus képe (videorendszerekben, számítógépi rendszerekben stb.)

OIRT

– a kelet-európai rádió- és tévéadásokra vonatkozó megegyezés és ajánlás

PC

(Personal Computer) – személyi számítógép: kisméretű, hordozható, általában közönséges tévévevőhöz mint megjelenítőhöz kapcsolható olcsó nem professzionális kiviteli számítógép

PCM

(Pulse Code Modulation) – impulzus kódmoduláció: szabványosított impulzusokból álló jelcsoportok formájában történő információátvitel

REMOTE

(távolsí) – távszabályzó csatlakozási helye képmagnón, videokamerán stb.

SÁVSZÉLESSÉG

– adott elektronikus jel által a frekvenciatartományban elfoglalt hely, illetve az e jel átvételéhez szükséges frekvenciatartomány

SECAM-DDR

– olyan SECAM rendszerű színes tévé átviteli rendszer, amelynél a kép és a hangvívő távolsága 6,5 MHz helyett 5,5 MHz

SLOW MOTION

– lassított szalagmozgás képmagnó lejátszásánál

SHARPNESS

(élesség) – olyan kezelőszerv képmagnóknak, melynek segítségével a kép élességét lehet növelni vagy csökkenteni, amivel a zaj is nő vagy csökken

STATÍV

– kameraállvány

STILL

– állókép (a videoszalag megállításával) képmagnólejátszásánál, I. pause

SVENK

– a kamera vízszintes irányú mozgása felvétel közben

SZÍNSEGÉDVÍVÓ

(Color Subcarrier) – a színjellet hordozó segédjel, I. burst

TORZÍTÁS

– az elektronikus jelek alakjainak és arányainak nem kívánt megváltozása az átalakítás vagy az átvétel során, amely rontja az információfelismerést

TRACK-JELEK

– a track-sávra felvett 50 Hz-es impulzusok a videoszalagon, amelyek biztosítják, hogy visszajátszáskor a videofejek pontosan a korábban felvett videósávokon haladjanak

TRANSZKÓDOLÁS

– a PAL és SECAM szerint kódolt színes tévéjelek közti átalakítás abból a célból, hogy egy műsort a másik szabvány szerint készült gépen le lehessen játszani

UHF

(Ultra High Frequency) – 471–862 MHz között kijelölt frekvenciasáv tévé műsor-szórás céljára

VHF

41–223 MHz között kijelölt frekvenciasáv tévé- és rádióműsor-szórás

3. rész

...mondhatnánk mi is, ha maradtak volna kellemes emlékeink abból az időből.

Amíg Olaszországban Silvana Manganót, Gina Lollobrigidát és Sophia Lorent

imádták rajongói, addig nálunk a kiismerhetetlen mosolyú

Rákosi Mátyás volt a filmsztár, bár e cikk sajátos szempontjai szerint aligha vehette volna fel a versenyt velük...

Sorozatunk második részében Amerika csillagaira vetettünk egy futó pillantást, most tehát térjünk vissza Európába...

A háború pusztításait gyorsan kiheverő Nyugat-Európa az első években szinte minden tekintetben magán viselte Amerika hatását. Nem volt kivétel ezalól a filmkészítés sem, így a színésznőket is tengerentúli normák szerint gyúrták át. A hivatalos ideál produkálta „háziasszonysex” uralta a filmvásznat, s a bős, csacsogó leányalakokat játszó Romy Schneider vagy Christine Kaufmann nem kvartak nagy vihart maguk körül. Pontosan olyan szerepeket kaptak, mint mondjuk a szeplős amerikai Doris Day – szereplőtelemeket.

A békeévek mozijában csak nagy ritkán tűnt fel egy-egy „botrányos” jelenet, mint például Willi Forst A bűnözős nő (Die Sünderin) című filmjében, amelyben Hildegard Knef teljesen meztelenül volt látható. A vékony, szőke Hildegard sokak szerint a Marlene Dietrich-féle német szexuális mitológia megtestesítője volt, valójában mégsem hasonlítható hozzá. A hollywoodi producerek is abban reménykedhettek, hogy a Marlene-csoda megismétlődhet, mert hamarosan átvitték Amerikába, ott azonban nem a neki szánt film-

szerepekben tündökölt, hanem Neff névre átkeresztelve – a Broadway színpadain.

A saját arcát és filmcsillagait kereső európai film erőltén kísérlettel jellemzik ezeket az éveket, s a legtöbb országban megpróbálták előállítani egy valamirevaló sztárt. Még a konzervatív Anglia sem volt kivétel: a tervek szerint Diana Dors lett volna a brit Marilyn Monroe. Baabarcáról csak úgy sugárzott a tehetségtelenség, s ezt próbálta ellensúlyozni pompás testi adottságaival – igen csekély sikerrel. A szexbomba ezúttal nem robbant...

Francoisraég – mivel Brigitte Bardot-ra még várnia kellett néhány évet – beárta Françoise Arnoul-jal, akit kritikusai egyszerűen „szex-Vénusz”-nak tituláltak. Françoise a lehető legtermészetesebb módon meztelenkedett filmjeiben, s az is segítségére volt ebben, hogy rendezői mindig a testére szabott szerepeket halmozták el. A Rajongás (Le Rage au Corps) című filmben például – mi más? – egy nimfomániás asszonyt alakít – meggyőző hitelességgel. A nemiség kihívó érzékeltetésében találta meg Arnoul igazí önmagát, ám ez kevés volt ahhoz, hogy kiemelkedjen a többi középszerű filmszínésznő közül.

A sorozatunkban már említett Jane Russell – aki elsősorban szép mellette csinál karriert – méltó utóaként indult el pályáján az olasz Eleonora Rossi Drago. 1947-ben elnyerte a Miss Roma, majd a Miss Italia címet. A temperamentumos lányt Gina Lollobrigida néven ismerte meg a világ. Hogy a szép külső, a tökéletes női test mekkora sorscsapás lehet egy tehetséges színésznő számára, arról Gina saját szavai győznek meg leginkább bennünk.

„Tekintettel arra, hogy első sikereimet anatómiai adottságaimnak köszönhettem, csupa olyan szerepet kínáltak, amelyekben alig kellett kinyitnom a számat, idomaimnak viszont annál nagyobb szerepet szántak. Természetesen a kritikusok is ennek megfelelően vélekedtek rólam, és nem vették tudomásul művészi képességeimet. Egyikük azt mondta rólam: „Olaszország legszebb teste”. Egy másik pedig ezt az élcet faragta rólam: „Ezse kicsi, keble nagy”. Magamon kívül voltam a dühtől... Akkoriban meglehetősen gömbölyded voltam, és ez egyrészt nagy tetszessel találkozott, másrészt viszont gúnyos megjegyzéseket váltott ki. Pietro Germi, a rendező egy szép napon azt mondta nekem: – Nagy kerek szemed

van. De nem veszed észre, hogy a fejed túlságosan nagy és az idomaid túlságosan teltek?”

Gina azonban nem változtatta meg az alakját, amit – visszaemlékezve híres alakításaira – csak helyeslehetünk. Az első néhány filmszerep után a híres producer, Howard Hughes Hollywoodba hívta, s erőnek erejével rá akarta beszélni, váljon el a jugszláv férjétől, s menjen inkább hozzá. Howard Hughesról érdemes elmondani, hogy ő volt az, aki sztárt faragott Jean Harlow-ból és Jane Russellból, s ebbe a sorba Gina tökéletesen beleillett volna. Ő azonban nem állt kötélnek, visszatért Olaszországba.

Hogy a meztelenségről se feledkezzünk meg, idézzük fel a Más idők (Altri tempi) című 1952-ben készült filmjét, amelyben Vittorio de Sica bizonyítja be a bíróság előtt védené nagykorúságát, hogy felhúzza Gina blúzát, szabadabá téve kebleit.

Bár Gina Lollobrigida – mint korábban idézett szavai is tanúsítják – úgy érezte, testi szépsége háttérbe szorítja művészi kvalitásait, az igazság az, hogy a népies „vadmacska”-szerepeikhez fűződnek legnagyobb sikerei. Nagyszájú, bizonyítábas, egy szál kivágott ruhában szaladgáló parasztlánként vonult be Gina a filmtörténetbe, s amikor valami mással próbálkozott, azt a közönség meglehetősen közönyt fogadta. Szépségének, vonzásának talán legnagyobb elismerése volt, amikor 1954. augusztus 16-án a komoly Time – amely addig elhatárolta magát a cover-giriók divjától – a címlapján Gina Lollobrigida arcképet hozta. A Time szerint az ▶

Donna Sofiának szerepére. A Nápolyi körhinta (Carosello napoletano) főszerepében kihívóan riszáló járásával, az inge alatt táncoló melleivel, félreérthetetlen gesztusaival elsőprő sikert aratott. Gyorsan felfelé ívelő pályájában nagy jelentősége volt annak is, hogy bár Rómában született, ám Nápolyban és környékén nevelkedett, s vérbeli délvideki lányként nőtt fel. A kiróbbanó délolasz vérmérsékletet sikerült megőriznie a filmjeiben is, ez pedig hazájában már önmagában is fél siker. Az Egyesült Államokban a filmkritikusok mind Gina Lollobrigidát, mind Sophia Lorent gyakran nevezték „ösztönös színésznőnek” ami ha úgy vesszük, hízgelő és lenéző is egyben. Ez az ösztönös jelző kifejezi azt a kiálló ellentétet, ami az amerikai színésznők megterveztsége és az olasz csillagok természetes, emberi szerepjátszása között feszült.

Loren sem kerülhette el a sorsát: Amerika felfigyelt rá, s Stanley Cramer producer-rendező meghívására Cary Granttel és Frank Sinatra-val eljártotta a Bűzkeség és szenvedély (The Pride and

the Passion) című film főszerepét. A vele együtt dolgozó amerikaiak elragadtatottan nyilatkoztak róla. Sinatra egyszerűen „The Most”-nak nevezte, ami magyarul annyit tesz: „A Leg”. Sophia még sikerrel csúcsán sem hazudtolta meg délolasz kofai mivoltát, ugyanis a Journal American című lapban a következőket tanácsolta az érte rajongó fiatal amerikai lányoknak: „Egyetek minél több spagettit! Mindent, amim van, csak annak köszönhetem, hogy sok spagettit ettem. Próbáljátok meg ti is!”

A hagyományos sztárkultusz jegyében született alkotások mellett az ötvenes években kialakult egy másik formája is a filmeknek, a kifejezetten erotikus céllal készült „műveké”. Az erotikus filmekhez vezető utat főképpen az úgynevezett nudistafilmek egyengették. Ilyennek nevezhetők Edgar

neve a hét leghíresebb szóttag a kontinensen, majd pedig a következőket jegyzi meg a filmszillagról: „...aligha rendelkezik nagyobb tehetséggel, mint amennyire egy margarétának szüksége van ahhoz, hogy magához vonzza a méhet. Szépsége igaztó: a kis barna nimfa védtelen szépsége ez, amely fölébreszti a férfiban a szatírt.”

1955-ben a magát többre tartó Gina visszautasította a Kenyér, szerelem és... című film főszerepét, amely a hasonló kezdetű, emlékezetes sikerű alkotások folytatása lett volna... s lett is, csak éppen nem vele, hanem az akkoriban még kezdőnek számító Sophia Lorennel. A Lollobrigidánál fiatalabb, 1934-es születésű szépség lassanként betöltötte a vetélytársnője által hagyott űrt, s nem is akárhogyan! Sophia markáns megjelenésével, átütő domborulataival, húsos, érzéki ajkaival kialakította jellegzetes szerepkörét, a túláradó, maga körül elviselhetetlen zajt csapó, útszéli modorú kofát.

Az olasz bulvárlapokban hamarosan kezdetét vette a „Vadmacska” és a „Kofa” szóháborúja, amelyben nem kímélték egymás testi adottságait sem, valóságos kebelharc dúlt kettejük között. A csatazaj elültével Loren szinte akadálytalanul vonult be az olasz filmszillagok közé. Ő is – akárcsak Gina – későbbi sikereit az Olaszországban akkoriban rendkívüli népszerűségnek örvendő fényképregényekben való szerepléseivel alapozta meg. Ezután egy csomó egészen jelentéktelen férccmun-kában mutogatta magát egészen addig, amíg Vittorio de Sica meg nem hívta a Nápoly aranya (L'oro di Napoli) című film lángossütőjének,

Rice Burroughs számtalan-szor megfilmesített Tarzantörténetei, amelyekben Tarzan, a dzsungel rettenthetetlen fia és uralkodója, valamint az ő szépséges párja, Jane paradicsomi körülmények között mutogatták a legeltakart bájaikat.

Ahhoz, hogy a hatvanas évekre egyes nyugat-európai országokban polgárjogot nyerhessenek az erotikus és szexfilmek, nagymértékben hozzájárult a skandináviai és angliai nudista mozgalom, a szabadtestkultúra. Hasonló lökést adott az úgynak, hogy az éjszakai szórakozóhelyeken futótűszerűen terjedt a striptease, vagyis a vendégek feltűzését szolgáló vetkőzés. A sztriptíz igen gyorsan bevonult a filmekbe, igaz, nem öncélúan és nyíltan, hanem mintegy odavetve, hevenyészetten. Ehhez nagyszerű alkalmat teremtettek a bűnügyi és kémfilmek, amelyekben – magától értetődő természetességgel – a különböző sötét alakok, rossz szándékú, álnok szereplők nem balettintézeti vizsgaelőadásokon, hanem mindenféle sötét lebuiban, rossz hírű bárókban szövegüket aljasabbnál aljassabb terveiket. S a fertelmes bűnök e tanyáinak egy cseppet sem szokatlan tartozéka volt a háttérben erotikus mozzdulatokkal magát lemez-telenítő táncosnő.

A nyolcvanas évek lágy és kemény pornófilmjeihez képest ezek az erotikus kezdemények meglehetősen gyermetegek voltak. Hogy némi fogalmat alkothasson az érdeklődő olvasó erről a különbségről, lássuk, milyen filmeket tiltott be a katolikus egyházi cenzúra harminc-nyolcvan évvel ezelőtt. A Meztelen paradicsom címet viselő nudista alkotás főszereplője egy fiatal lány, akinek barátai és barátnői rendszeres időközönként elöltűnnek, s e kiruccanásokról túlárado jókedvvel térnek vissza. A jámbor leányka felettébb furcsállja e rejtélyes utakat, s rövid töprengés után elhatározza, utánajár a különös titoknak. Egy meleg nyári reggelen végre elszánja magát a cselekvésre, s nyomon követi barátját, aki a tengerpartnak egy sziklával övezett, rejtett részére igyekszik. A bájos, ám félték leányzó gondosan kiválasztott sziklahasadékból figyeli az esemé-

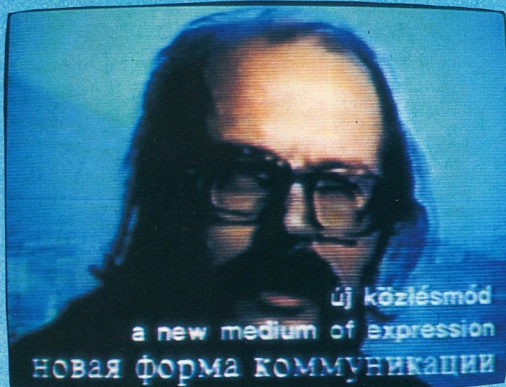
nyeket. Nem kell sokáig várnia, rövidesen megérkeznek a többiek is, fiúk, lányok vegyesen, s valamennyien anyaszült meztelenre vetkőznek, hancúroznak, kergetőznek. A sziklák közül leskelődő ártatlanság előbb a zavarát, majd a ruháit levetkőzi, s önfeléd szökődcéssel elvad bele a felszabadult társaságba.

A fent idézett nudista propagandafilmet ugyan betiltották az NSZK-ban, ám ezekre az évekre tehető a turizmus világméretű fellendülése, s a nyugatnémet polgárok közül mind többen kerekedtek föl egy kis skandináviai kirándulásra.

Észak-Európa közismerten toleráns országaiban viszonylag rövid alatt napirendre tértek a meztelenség és a szex viharos terjedése és filmen, könyvekben való ábrázolása felett. S amíg mi Magyarországon azt hirdetjük, hogy a szocializmusban nem lesznek bűnözők, homoszexuálisok, no és persze betegségek sem, addig Svédországban, Dániában az egymeműek közötti vonalmat is el tudta fogadni a társadalom nagyobb része, olyannyira, hogy számukra is készültek erotikus filmek.

A piaci törvények maradéktalan érvényesülése hamarosan szükségtelemmé tette a nyugatnémetek erotikus utazásait, hiszen nyilvánvalóvá vált, a szex és az erotika századunk egyik legnagyobb gazdasági lehetőségét rejti magában.

Berkes András

Szaladó házsorok, mechanikus zajok, lépegető gépmember. Fémhasán villogó képernyő, amely visszanez alkotóira. Katasztrófa-film-jelenetek, pornópillanatok, varázslatos animációs trükkök váltják egymást, majd váratlanul egy szakállas fejet látunk. A fej tulajdonosa egy gőzölgő termálmédencében ül és a videó társadalmi, művészeti értékéről és jelentőségéről beszél, majd ismét klipek, filmjelenetek következnek. A rendhagyó videó egy nagyszabású kísérlet első terméke, a Mozgóképek Analízis című videóújság videofilmre rögzített első száma. Az alkotók, Szalá Györgyi és Dárday István, a magyar film dokumentarista vonulatának jeles forgatókönyvíró-rendező párosa. A kiadó pedig az egykori Társulás Filmstúdió jogutódja, a Mozgóképek Innovációs Társulás.

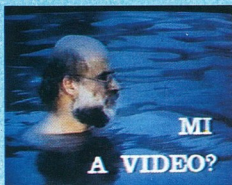
– Eredetileg azt kezdtük el vizsgálni, hogy a mozgó kép társadalmi funkciója milyen területekre is irányul. A Balázs Béla Stúdióban kialakult egy úgynevezett dokumentarista vonulat, míg a másik csoportosulás az új nyelvi, filmmelvi törekvéseket

szorgalmazta. Ezek eredményei a megvalósult, jelentős filmalkotásokon kívül abban az igényben is megnyilvánultak, hogy a mozgóképről való gondolkodásnak eddig elért eredményei valamilyen intézményesült formában jelenjenek meg, vagyis szeretnénk volna, ha a filmgyártási, a filmmeléleti tapasztalataink találkoznak az átalakuló filmkészítési és forgalmazási rendszerrel. De nem így történt. A kísérleti törekvések képviselőit mind a Balázs Béla Filmstúdióban zsúfolták össze, s amikor az itt „felnőtt” alkotók kikerültek a stúdióból, azt tapasztalták, hogy a lehetőségeik gyakorlatilag meg-

szűntek. Megszűnt az a fórum, ahol megvalósíthaták elképzeléseiket.

A „dokumentaristák” annak idején egy hatrészes, neveléssel foglalkozó filmsorozatot készítettek, amely egyben társadalmunk akkori állapotát is tükrözte. Erre a kísérletre építve, tanulságait figyelembe véve jutottunk el ahhoz a gondolathoz, hogy az egész filmforgalmazás rendszerében radikális változás, változtatás szükséges. Ek-

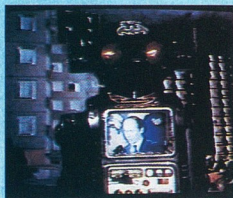
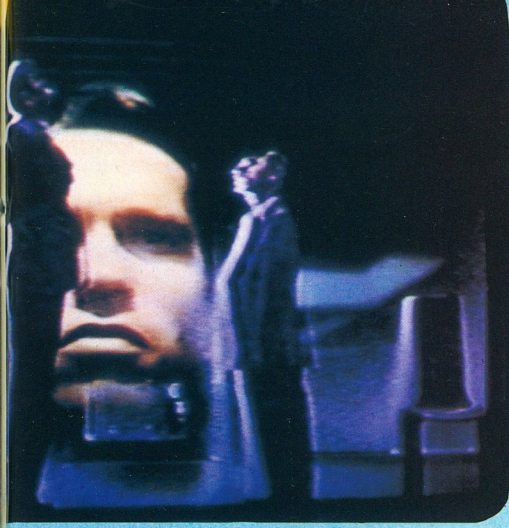
magyar filmkészítő nemzedék és a filmforgalmazás, az intézményi háttér között.

Óriási lángnyelvek habzsolják a toronyházat, a tűzoltók tehetetlenül locsolják a vizet az égbe szökő tüzre, s belül a lépcsőházban sikoltozó, halálra rémült emberek rohagnak. A kép lassan megszelídül s átúszik egy nappali szobára. Egy férfi próbálja meg csendes erőszakol ágyba édesgetni partnerét. A tiltakozás egyre határozatlanabb, s végül elhal. Megszólal viszont Révész Sándor szociológus, aki a videó megjelenésének társadalmi hatásait elemzi, s az új tömegkultúra irányvonalait.

kor hoztuk létre a Pécsi Közművelődési Filmhetet, ami kifejezetten a film funkciói szerint a forgalmazás kérdéseivel foglalkozott. Ezt követte egy konferencia Kecskeméten, amely a mozgófilm oktatási felhasználásának kérdéseiről szólt. Ezeknek a próbálkozásainknak az eredményei feledésbe merültek, eltűntek, létrejött azonban a Társulás Filmstúdió, amit rövid idő után szintén megszüntettek. Mindezek a kudarccok azt mutatják, hogy éles ellentét van a fiatal

IDEOLOGIA

Annak a jelenségnek, hogy a fiatal filmes társadalom most a video felé fordul, két oka van. Egyrészt a jelenlegi intézményi keretek között ez számít az egyetlen elérhető fórumnak, másrészt a video tagadhatatlanul a századvég legnagyobb hatású találmánya, a mozgóképek „birodalmának” legexponáltabb eszköze. Azzal a ténnyel, hogy a video mint a mozgóképkészítés technikai, művészi, forgalmazási, rendszerben is újat hozott, elodázhatatlanná vált a mozgóképpel kapcsolatos problémák megoldása. A Társulás Stúdió már annakidején is felismerte a video jövőjét és elkezdte a felkészülést a videoműfaj egészét átfigyő tevékenységre, a gyártástól a terjesztésig. Egyfajta kényszerként itt találkoztak a legkülönbözőbb műfajok képviselői, Bódy Gábertól Jeles Andrásig, holott a természetes az lett volna, hogy számukra az intézményes filmkészítési formák nyújtának lehetőséget a kibontakozásra.

A Társulás megszűntével az alkotók lehetőségei gyakorlatilag megszűntek. Főleg azok a filmeksek kerültek nehéz helyzetbe, akik a filmkészítés nem célján túl a mozgóképek filozófiai kérdéseivel és más rétegeivel is foglalkoznak és érdekfűződésközpontjában nem kifejezetten a kommersziális filmkészítés áll.

Ma hazánkban egy jól (?) kiépített mozhálózat és a kétféle televíziós készülék mellett nincs szervezett lehetőség, alternatíva a videofilmeik terjesztésére. Gyakorlatilag csak az intézmények, az iskolák, művelődési otthonok rendelkeznek azokkal az eszközökkel, amelyekkel befogadói lehetnek egy új típusú videoforgalmazási rendszernek. A realitás az, hogy a magán videotalajdonosok nagy része döntő többségben könnyű szórakozást, a filmforgalmazásban nem jelenlévő alkotásokat – horror, akciófilm, szexfilm – néz videón, vagyis más az igény szintje. Nem elsősorban egy ilyen kísérleti videoműhely készítőinekre neveltek. Ami persze nem feltétlenül negatív értéktétel, csupán tény. A Mozgóképek Innovációs Társulás megalakulásakor ezt figyelembe vettük, s tudjuk, hogy egyelőre csupán egy négyzetcentiméternyi sikerült kihalásunk a mai szervezeti keretekből. A mozgóképek készítés területén jelenlévő mindenfajta innovatív törekvést támogatni szeretnénk. Itt nem csupán a művek elkészítésére gondolunk, hanem az előkészítéstől a terjesztésig a teljes feltevérendszer megteremtésére is. A társulás szó pedig nem csupán „jogfolytonosságunkat” jelöli, hanem egyfajta nyitottságot, közös gondolkodást, együttműködésre való hajlamot.

Az állatbarátok vagy azok, akiket a sors jó előérzettel vert meg, ilyenkor gyorstekerrelésre állítják a videomagnót. Egy disznót vezetnek ugyanis a vágóhídra. Két hátsó lábára lánc kerül s a szerencsétlen jószág néhány perc múlva a bőlérkések jóvoltából már nem egyéb, mint hosszú karaj, oldalas és comb. Szinte bémó az a szakzsűréség, ahogy a hentes dolgozik. Tévedhetetlen vágásokkal bontja alkotóelemeire az előbb még lélegző, mozgó lényt, s szentelven arccal dobja az asztalra a soron következő részt.

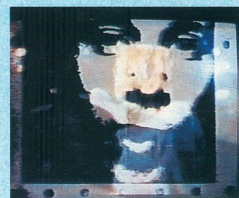
Úgyiszlóván fillérek állnak rendelkezésükre, de ennek ellenére nem adják fel elképzeléseiket, hogy egy kísérleti alkotóműhely hozzanak létre, amely legalább annyira a videóra, mint a filmre épült. Megpróbálnak egyfajta új terjesztési szemléletet, mechanizmust kialakítani, létrehozni. Nem „ortodox kísérletezők” akarnak lenni, tehát nem zárkóznak el még a kommersz filmek, videók vetítéséről sem. Ennek oka kettős: egyrészt az egyben egy gazdaságossági modellkísérlet is lesz, másrészt különféle nézői igényeket szeretnének kielégíteni a jelenidejűség, az aktualitás jegyében. Szándékuk az, hogy videofolyóiratuk, a Mozgóképek Analízis szinte tükörképe legyen az egész társulásnak és fórumot adjon különféle művészi törekvéseknek.

Amennyire lehet, komplex módon szeretnék körbejárni a video adat lehetőségeket, s ebben a videoműfaj katalizátoraként feltűnt klipműfaj éppen úgy helyet kapna, mint az analízis, azaz a video társadalmi lehetőségeit tagláló dokumentarista vonulat. A társulás nyitottsága így is jelenlévő, hogy lehetőséget adjon az itt készült videók filmre való átirására és így a mozhálózatban keresztül való forgalmazására. Az első ilyen próbálkozás, a Szépleányok

című film, már a mozik műsorán van. Ez azonban „dokumentumminőségű” film, egy valódi „filmmínőséghez” magasabb technikai szintre van szükség. A videofilmeik celluloidszalagra való jó minőségű másolása nem lehetetlen, külföldön, így például Angliában már megoldották.

She is the Boss – vagyis Az asszony a főnök. Ez a című Mick Jagger szólóalbumának, amelynek dalaiból számos kiváló klip készült. Talán a legsebbe szövegű kapt a legnagyobb képi lehetőséget, egy animációs videoremeket. A csoda, a nő szikrázik, izzik, mozog és lebeg. Várhozó és önmaga is eltűnik hogy aztán a képernyőre visszarepülve ismét csapdába ejtse szemünket. Mire azonban egészen a hatása alá kerülünk a szöveg és látvány ilyen egyszerű ötvezetéknek „elidegenítenek”. Utcai tüntetések, égő erdők, szenvedő arckok törnek a képernyőre, hogy figyelmeztessenek a valóságra.

A társulás a Mozgóképek Innovációs Társulás tehát egy új típusú rendszer kiépítésére törekszik. Klubmozikból, a video, videoujság postai terjesztésétől az experimentális videofilmeik gyártásáig terjedő rendszer kiépítésére törekszik. A filmgyártás jelenlegi átalakulási folyamatában még nem tudni, mire lesz lehetőségük, mennyi pénz – és milyen technikai háttér tudnak majd maguk mögött. Az sem tisztázódott még, hogy a társulásba tomörült – szorult? – művészek hogyan kapcsolódhatnak be a magyar filmek vétkeringésébe, s alkotásai mikerengésben járhatnak el oda, ahová azok nem járnak öket. A remény azonban áll, hogy a megszűnt társulás után egy új lehetőségekkel és távlatokkal bíró társulás született...

**Speciálisan kialakított
márkaszerveinkben JVC, Siemens,
Grundig, Sony, Fisher és még sok más
típusú szórakoztató elektronikai
termék javítását
vállaljuk.
Hangátalakítás,
áthangolás
a legkorszerűbb
technológiával.**

**Bp. VII., Majakovszkij u. 19.
Tel.: 225-252**

**Bp. X., Pongrác u. 9.
Tel.: 575-634**

ÁPISZ számítás- technikai szaküzletek:

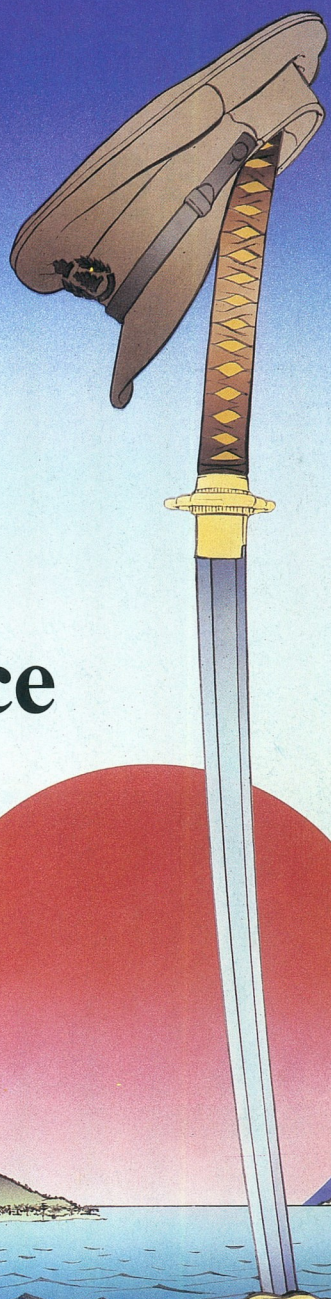
Budapest VIII., Szilgyi u. 15. Tel.: 143-446
Budapest XI., Budaörfői út 7. Tel.: 665-503

AJÁNLJUK FILMPÉ, FÓKJARA IRÓ ÉS EGYÉB SPECIÁLIS IRÓESZKÖZEINKET.
Néhány cím: Bp. V., Belcsy-Zellinszky u. 80. Tel.: 110-878
VI., Vépörszázados útja 12. Tel.: 75-533
IX., Samuelti u. 19/b. Tel.: 571-830
X., Zalka Máté út 3. Tel.: 571-830
XI., Bartók B. út 1. Tel.: 664-336

Boldog karácsonyt Mr. Lawrence

Két magnó egy... doboz

Már megszokott dolog, hogy a hangmagnók világában deckek, sztereo rádió-magnók két mechanikával készülnek. Videóéknál azonban ez rendkívüli újdonságnak számít, és bár nem mondható, hogy az NSZK és egyéb nyugati országok videopiacain osztatlan sikert aratott volna, már hazánkban is feltűnt a kétkazettás SHARP VC-5W20 készülék.

Természetesen nem két teljesen független magnóval állunk szemben, mert az egyik (a bal oldali kazettarész) csak lejátszásra alkalmas, a másik (a jobb oldali) a tulajdonképpeni teljes magnó, vagyis a felvevő-lejátszó programozható. A progra-

mozhatósága egyáltalán nem kényezteti el tulajdonosát, miután 14 napra előre (csak) egy programot képes rögzíteni, viszont megvan az az előnye, hogy amíg a felvétel készül, a másik résszel egy másik kazettát le lehet játszani. Sajná-

latos módon azonban nem ezzel reklámozzák, hanem azzal, hogy „a tv-felvétel kábelzavarok nélkül másolható”. A kábelzavarokról csak annyit, hogy ugyanazt az eredményt érjük el ezzel a géppel, mint ha vezetékkel összekapcsol-

zban

nánk két videomagnót egymással és úgy végeznék el a másolást, mert a Sharpal csak egy 40-50 cm hosszú kablát használ, illetve árnyékolt kábelt takarítottunk meg, lévén, hogy rendszertechnikai módosulás itt sem történik.

Igaz, az tény, hogy aktívan kamerázók részére elég jelentős kényelmi szolgáltatás a „Play-Rec” és a kettős „Pause” nyomógombok, mert ezek segítségével lehetőség nyílik a két rendszer egyszerre történő indítására, illetve adott eset-

ben a kettős Pause megnyomásakor a 2. deck felvétélkészletre áll, míg az 1. decken megkereshetjük a következő kívánt jelenetet, vagy akár a kazettát is kicserélhetjük, hogy a felvételt egy másikról folytassuk. Ha megtaláltuk a kívánt jelenetsort, a kettős Pause ismételt megnyomásával a bal oldalon a lejátszás, a jobb oldalon a felvétel egyidejűleg elindul. Egyszerűbb már nem is lehetne. A kapott képmínőség természetesen a VHS kommersz kategóriába tartozik....

A kétkazettás Sharp másik felhasználási területe a videodisco, vagy a folyamatos videoműsor-szolgáltatás szférája, ugyanis amikor az első deck lejátszotta a kazettát, automatikusan visszatekeresl és egyidejűleg elindítja a második kazettát és ez így megy a végtelenségig... Összegezve tehát megállapítható, a SHARP VC-5W20 szolgáltatásai lényegesen jobbak, mint egy normál videomagnóé, azonban azt se hagyjuk figyelmen kívül, hogy mindezt „csekély” 3470 DM-ért kaphatjuk meg, azaz majdnem két videomagnó árért.

Most ejtsünk néhány szót a készülék meglehetősen kellemetlen fogadtatásáról. Mindezelőtt következzék egy mondat a készülék kezelési utasításából, amely jól jellemzi a SHARP óvatosságát: „A Sharp az illegális felhasználásért nem vonható felelősségre”.

A további óvatossági intézkedésekről a Sharp gyártmánytervezője, *Manfred Zoppe* nyilatkozatából idézünk részleteket minden kommentár nélkül.

„Az a véleményünk, hogy VC-5W20 megjelenése mind nekünk, mind a végfelhasználóknak gondot okozhat, amiről szeretnénk felvilágosítást adni.

A VC-5W20 Japánban készült és kizárólag a Közép-Keletre exportálták. A Sharp anyavállalat döntése alapján Európába egyáltalán nem szállítottunk. Ennek magyarázata az európai másolási jogokban keresendő.

Magától értetődően Európában nem tudunk eleget tenni a szavatossági igényeknek. Sem ilyen típusú készülékünk, sem csere- és kiegészítő alkatrészeink nincs raktáron.

Szervizelnék – amint már a jó-tállásnál is említettük – nem tudják vállalni a VC-5W20 javítását. Tehát hangsúlyozottan javasoljuk, hogy vásárlás előtt tájékozódjanak a szervizlehetőségekről”.

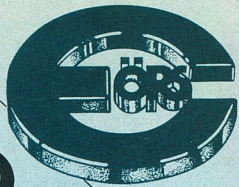
Végezetül még egy sommás vélemény a VC-5W20-ról. *Bodo Schwarz*tól, a CBS/Fox NSZK-beli üzletvezetőjétől:

„Miután a film- és videoipar nyugat-németországi veszteségei az illegális sokszorosítás miatt évi 500 millió márkára rúgnak, ez az átjátszó-rekorder számunkra arculcsapás. E készülék felhívás a szerzői jogok megsértésére. A becsületes vásárlók semmi hasznát nem veszik, tehát ezeket a gépeket hivatásos kalózmásolók fogják megvenni. Az ingadozókat pedig feljogosítják kalózkazetták készítésére. Jogászaink már vizsgálják, hogy milyen lépéseket lehetne ezek ellen tenni.”

Mit mondjunk? Lehet, hogy akinek megér 3400 márkát a Sharp, nem fog könnyeket hullatni Bodo Schwarzért? Meglehet.

ÚJDONSÁG

**AZ EÖRS
VEGYESIPARI
KISSZÖVETKEZET
ÁTJÁTSZÓKÁBEL-
GYÁRTÁSI PROGRAMJA
A MINŐSÉGRE!**

*Az általunk gyártott kábeleket megvásárolhatja
a Budapesti III., Szentendrei út 211. alatt
lévő üzletünkben.*

